

NIKICA MIHALJEVIĆ

VODITELJ MINISTRANATA

(3)

Sveta Misa i liturgijsko znakovlje
Katehetska građa

Donji Andrijevci
2006.

Knjižnica "MINISTRANT" br. 19

Priredio:

Nikica Mihaljević i suradnici

Lektura:

Mr. Ivan Šešo

Izbor grafike:

Mihael Kelbas

Izdaje:

Župa sv. Andrije, apostola

Trg kralja Tomislava 2

35214 Donji Andrijevci

(035-471-141)

Odgovara:

Nikica Mihaljević

Odobrenjem Biskupskog ordinarijata Đakovo:

Br. 1317/2006.

ISBN 953-7436-00-4

Računalni slog:

"Hardy" Đakovo

Tisak:

"TISKARA" Budrovci

CIP - Katalogizacija u publikaciji
GRADSKA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA OSIJEK

MIHALJEVIĆ, Nikica

Voditelj ministranata 3 : sveta Misa i liturgijsko znakovlje
: katehetska građa / Nikica Mihaljević. - Donji Andrijevci :
Župa sv. Andrije, 2006.

Bibliografija.

ISBN 953-7436-00-4

110924078

SADRŽAJ:

UVOD	4
1. Moj nedjeljni susret	6
2. Vrijeme za druženje	8
3. Uvodni obredi	10
4. Pokajnički čin	12
5. Gospodine, smiluj se; Slava	14
6. Služba riječi	16
7. Misna čitanja	18
8. Evanđelje i propovijed	20
9. Vjerovanje	22
10. Molitva vjernih	24
11. Priprava darova – prikazanje 1	26
12. Priprava darova – prikazanje 2	28
13. Euharistijska molitva 1 – Predslovlje	30
14. Euharistijska molitva 2 – Posveta – Pretvorba	32
15. Euharistijska molitva 3 – Posveta – Pretvorba	34
16. Molitva Gospodnja	36
17. Obred mira	38
18. Lomljenje kruha - Jaganjče Božji	40
19. Sveta Pričest	42
20. Blagoslov – Idite u miru!	44
DODATAK	47
- Primjeri (uz teme)	48
- Liturgijsko znakovlje	64
- Uvođenje u službu ministranata	72
- Grafički prikazi - materijali za kopiranje	75
- Ponuda knjižnice "Ministrant"	78
Korištena literatura	80

Riječ izdavača

U rukama Vam je treći nastavak Voditelja ministranata – katehetske građe za ministrantske susrete. Prvi je govorio o ministrantima i njihovoj službi u liturgiji i zajednici. Drugi je obrađivao liturgijsku godinu i duhovni život ministranata. Ovaj, ponuđeni, tumači svetu Misu i liturgijsko znakovlje.

Budući da su ministranti tako često uz oltar i u doticaju sa svetinjama korisno je uvijek iznova proširivati njihovo znanje o svetoj Misi. Opasnost je da ministriranje prijeđe u neki „mehanizam“ ili puki obred. Tako rastu uz oltar, ali se ne obogaćuju u vjeri. Sutra, kad odrastu, možda će se pridružiti mnoštvu „rubnih kršćana“ koji nedjeljom ne slave Misu jer im ona tako malo znači.

Bila bi prava šteta da njihova tolika pribivanja kod svetih misa ne donesu duhovnu korist. Kako se to ne bi dogodilo treba ih uvijek iznova upućivati – učiti o tom „čudesnom božanskom izvoru“ – svetoj Misi.

Stoga smo i pripravili ovu građu koja bi vam u tome možda mogla pomoći. Predviđeno je dvadeset susreta. Uz svaku temu upućujemo na primjere koji bi mogli olakšati razumijevanje; isto tako i objašnjenje liturgijskih simbola. Teme o svetoj Misi prikladne su i za kandidate koji se pripremaju za sakrament sv. krizme, liturgijsku skupinu ili koju drugu zajednicu u župi.

Nadamo se da će ova građa voditeljima biti od pomoći, a poslužiteljima kod oltara od koristi. Puni dobre volje predajemo vam ovu građu sa željom da se vama i nama ovaj rad vidi pred Gospodinom.

Na dan svetog Mihaela arkanđela, u Donjim Andrijevcima, 2006.

Priredivači

UVOD

Drugi vatikanski sabor u svom dokumentu o liturgiji govori kako je Krist poslao apostole ne samo da naviještaju kako nas je on svojom smrću i uskrsnućem spasio i učinio dionicima nebeskog kraljevstva, nego da to samo djelo spasenja izvršuju žrtvom i sakramentima. U liturgiji se, dakle, događa i izvršuje naše spasenje. To se na poseban način ostvaruje upravo po nedjeljnoj euharistiji. U njoj se naviješta riječ spasenja, u njoj se slave i izvršuju otajstva našega spasenja. Sve ono što je Krist za nas učinio i što čini, uprisutnjuje se i ostvaruje se među nama koji slavimo sveta misna otajstva.

Zato je za nas nedjeljno euharistijsko slavlje temelj našeg života. Tamo gdje se slavi nedjeljna euharistija, tamo je i Crkva, gdje nema euharistije, nema Crkve, nema Kristovih učenika. Svaka je euharistijska služba neizmjerljivo vrijedna. Mi ipak ističemo nedjeljnu euharistiju, jer je nedjelja dan Gospodnji, dan kada je Krist uskrsnuo i time nas izbavio iz vlasti tame i grijeha. Zato su kršćani od samih početak u velikoj časti držali svoje nedjeljne euharistijske sastanke, tako da je bilo nezamislivo da bi netko od vjernika svojevoljno izostavljao nedjeljnu euharistiju.

I za nas je euharistija, poglavito nedjeljna euharistija «vrhunac i izvorište» svekolikog našeg života. Po njoj se u nama ostvaruje Kristovo spasenje, po njoj postajemo i ostajemo sinovi i kćeri Božjega kraljevstva. Zato je za nas izuzetno važno brižljivo se pripremati za misno slavlje i doprinostiti da i po našoj službi ono bude skladno, lijepo i plodonosno.

Dr. Zvonko Pažin

1. Moj nedjeljni susret

Isusov primjer

Jednom je Isus ispričao prisposobu o zakopanom blagu. Siromašan seljak orao je tuđu njivu. Oruči otkrio je blago. Recimo, velik ćup pun zlatnih dukata. Što će seljak tada? Najprije se osvrnuo, je li ga tko vidio, a onda brzo zatrpao ćup i orao dalje. Sutradan je rasprodao sve što je imao, kuću, njivicu i stoku. Potom je svim onim novcem otišao vlasniku njive i zamolio ga da mu proda ovu njivu. Vlasnik, ne znajući što je orač našao, proda mu njivu. Naš seljak radostan ode kući. Dao je sve što je imao i postao najveći bogataš u svojoj okolici.

Na što je Isus mislio kada je ovu priču pričao? Mislio je na kraljevstvo Božje. On kaže. "**Kraljevstvo je Božje kao blago zatrpano na njivi**". To je blago koje mnogi ljudi, čak ni mnogi kršćani, ne poznaju. A čim netko shvati što je to kraljevstvo nebesko, daje sve što ima da se domogne toga blaga.

Takvo blago je i sveta Misa. Zato kršćani svake nedjelje, poneki i radnim danom, rado dolaze na Misu.

Naš nedjeljni odmor i zbog Gospodina

Da bi naš susret s Gospodinom bio što bliskiji i dublji, **nedjeljom ne idemo u školu, nego slavimo sv. Misu, odmaramo i obnavljamo svoje snage za novi tjedan.** Nedjeljom ne radimo ne samo zbog odmora - uostalom možemo se odmarati bilo kojeg dana u tjednu - već da imamo vremena za Boga, **da budemo slobodni za slavljenje svete Mise.** Naše poslanje, kao čovjeka i kao kršćanina, jest slaviti, častiti, hvaliti Boga zbog njegovih divnih djela prema nama.

Nedjeljni nas odmor oslobađa zauzetosti pretjeranim radom koji čovjeka čini tvrdim prema drugima i zanemaruje svoju dušu. Stoga je potrebno da se bar jednom tjedno okrenemo prema sebi i prema Bogu, isključimo iz svojih planova i uzdignemo nebeskim vrijednostima. **Nedjelja je dan Kristova uskrsnuća - "mali Uskrs"**. Zato treba Bogu zahvaliti i s braćom i sestrama radosno slaviti.

Žurimo k svetom susretu

Kad u nedjelju čujemo glas zvona, **ostavljamo sve i žurimo prema svetom mjestu susreta; u crkvu.** Glas

zvona je "glas" Božji. To Nebeski Otac zove svoju djecu sebi na druženje i na gozbu.

U svetoj Kristovoj "drami" svatko od nas igra veliku ulogu i ne smije zakasniti, kao što je, privučena ljubavlju, žurila Magdalena u uskrsno jutro. Idimo u crkvu, ne stoga što nam je to **zapovjedbno**, već stoga što je vjerniku **potreba duše** za život. Euharistija je povlaštenu susret s Kristom, svatko od nas je **osobno pozvan, mora dati svoj odgovor**, osobno sudjelovati s Kristom. Toga nema ako svetu Misu pratimo na radiju ili gledamo na televiziji. **Svetu Misu na radiju ili televiziji mogu pratiti samo oni koji su bolesni ili spriječeni:** to je ipak nekakva duhovna korist.

Usputni susreti

Idući prema mjestu susreta, nailazimo na **ljude koji ne mare za Krista i odbijaju sjesti za Njegov stol** ne znajući kako je dobar Gospodin. I ti si, Gospodine, onog povijesnog četvrtka kad si ulazio u Jeruzalem slaviti posljednju večeru, za nas prvu svetu Misu, susretao i prijatelje i neprijatelje i za sve si prinio žrtvu svog života. Jedni idu na svetu Misu, drugi na zabavu, izlet, utakmicu. **Želimo ti, Gospodine, donijeti srce i duh kakav ti želiš, za sve nas, jer ti na svoju gozbu pozivaš sve sa svih raskrižja. Idemo na misu radi sebe, da sve preporučimo tvojoj milosrdnoj ljubavi i blagoslovu.**

Mjesto svetog susreta

Naša crkva mjesto je pravog susreta. To je **zajednica Božjeg naroda**, Crkva sazidana od živog kamenja. Zajednica treba prostor gdje će se okupiti, moliti i slaviti bogoslužje. Taj potrebni i uređeni prostor gdje se kršćanska zajednica okuplja je **naša župska (filijalna) crkva.** Čitav svijet je Božji prostor. Ali postoje posebna mjesta gdje se odvija bogoštovni život. Ta mjesta su istinska središta iz kojih zrači slava Božja koja obuhvaća sav svijet.

S braćom i sestrama

U crkvi se susrećemo s mnogo braće i sestara i osjećamo se s njima povezani. Svi smo tu domaći, svi

jedna obitelj, nitko nije stranac ni pridošlica. Nema više gospodara ni slugu. Svi smo Božja djeca, svi okupljeni oko **istog stola i istog kruha**. Kristova ljubav pozvala je sve i povezala u jedno Tijelo. "**Vi ste tijelo Kristovo, a pojedinci udovi**" (1 Kor 12,27). "**Ja sam trs, vi ste mladice**", veli nam Krist (Iv 15,1). Svi smo se skupili radi tebe, Kriste, stoga znamo da si ovdje prisutan kako si kazao: "**Gdje su dvojica ili trojica sabrani radi mene, tu sam i ja među njima**" (Mt 18,20).

Susret sa svećenikom

Susrećemo se sa svećenikom jer bez njega nema svete žrtve. **Po sakramentu svetog reda on je pozvan i ovlašten** djelovati u ime Kristovo; predvodi slavlje svete Mise. Susret sa svećenikom je susret s onim koji je poseban Božji službenik, susret s čovjekom koji nam pomaže da otvorimo dušu za susret s Kristom.

Mi smo u dubini duše obilježeni znakom Krista Svećenika. Po preporodu krštenja i pomazanju Duha Svetoga povezani smo s Kristovim svećeništvom. Sa

svećeništvom svoga svećenika i svih svećenika zajednički prinosimo istu svetu žrtvu. **Svi sudjeluju u vršenju Kristove svećeničke službe** u svetoj Misi, iako na različit način. zamislite koje li časti! **Mi smo sudionici tako visokog plemstva**, mi obični kršćani, radnici, đaci, starci i bolesnici... Svi smo mi uzdignuti iz praha u "**sveti narod**" u "**kraljevsko svećenstvo**" (1 Pt 2,9) te možemo prinositi Bogu svetu žrtvu. Zar se ne bismo trebali tome uistinu radovati"?

Kako se pripravljamo?

- obucimo se svečanije
- na vrijeme krenimo i u srcu mislimo o Misi
- neka nam Misa bude središte dana
- blagujemo zajedno ručak u obitelji
- razgovarajmo više s ukućanima
- izbjegavajmo sukobe
- nađimo vremena za tišinu i za sebe
- budimo dobro raspoloženi i gostoljubivi
- posjetimo nekoga i razveselimo

Pamtimo

1. Što se događa na svakoj svetoj Misi?

- Bog nam govori kroz čitanja iz Svetog pisma, misnih molitava i svećenikove propovijedi. Na svetoj Misi Isus pretvara kruh i vino u svoje tijelo i krv.

2. Koja su dva glavna dijela svete Mise?

- Služba Riječi i Euharistijska služba.

3. Čega se sjećamo na svetoj Misi?

- da je Bog naš Otac, da je Isus umro za nas, da je uskrsnuo za novi život, da nam je Isus poslao Duha Svetoga da bude s nama zauvijek.

4. Kako trebamo primiti svetu pričest?

- Tiho i s poštovanjem trebamo pristupiti prema svećeniku koji dijeli pričest. Hostiju, dragoga Isusa, primit ćemo ili na vršak jezika, ili na ruku. Na svećenikove riječi "Tijelo Kristovo" odgovaramo sa "Amen". Kad primimo svetu pričest, vraćamo se na svoje mjesto u crkvi, te u miru i molitvi zahvaljujemo Isusu.

5. Kakva su naša srca kad primimo Isusa?

- Naša su srca puna ljubavi za Isusa i sve ljude.

6. Koje riječi zadnje svećenik izgovara u Misi?

- Svećenik nam kazuje: "Idite u miru!"

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Zašto se nedjeljom odmaramo?
- Zašto nedjeljom slavimo Misu?
- Kako se pripravljamo?
- Koga bih rado pozvao na Misu?
- Kako provodim nedjelju u svojoj obitelji?
- Prepričaj ili sastavi - nedjeljnu Misu!

U dodatku vidi primjer 1

Vidi o zvonima, str. 69.

2. Vrijeme za druženje

"Spomeni se da svetkuješ Dan Gospodnji"

Ima obitelji u kojima otac radi u jednoj tvornici, mama u drugoj, a djeca su u školi. Neki su od njih na poslu ujutro, drugi poslije podne. Prolaze dani, a oni se rijetko vide, a još rjeđe sjednu da bi porazgovarali.

Kako se ti ukućani osjećaju? Jesu li sretni?

A ima opet takve djece kad dođu iz škole, bace torbu, zgrabe komad kruha i otrče na utakmicu ili negdje drugdje. I nema ih do mraka. Je li mama zadovoljna?

Što u tim slučajevima ne valja? **Ljudi nemaju vremena jedni za druge.** Nemaju vremena za razgovor, za poveravanje; ne mogu se uzajamno izjadati, našaliti, nasmijati, utješiti i ohrabriti. Kako bi bilo da mladić, zaručnik, ne nalazi vremena za djevojku, zaručnicu, ili ona za njega? **Za one koje volimo i koji su nam važni moramo imati vremena.**

Imati vremena za...

Ljudi ne mogu biti sretni, ako nemaju s kime razgovarati, izmijeniti misli i iskustva, jedni drugima nositi radost. Bez toga je čovjek sve manje čovjek, a sve više **sličan nekom stroju, automatu,** bez srca i duše.

Čovjek mora imati vremena za čovjeka, prijatelja. Kako bismo onda mogli biti Božji prijatelji i saveznici, kako bismo mogli živjeti njegovim životom vjere, nade i ljubavi – kad ne bismo imali vremena da se posebno s njim porazgovaramo.

Za svako prijateljstvo, za svako drugovanje onih koji se vole treba određeno vrijeme.

Prijateljstvo i ljubav su trajni, ne vežu samo za vrijeme sastanka; ali bez takvih sastanaka ipak bi ugasli. **Sastanci i razgovori su kao dodavanje ulja i zraka svjetiljci ljubavi** koja gori u srcima prijatelja.

Sveta vremena

I za drugovanje s Bogom treba pronaći i odrediti neko vrijeme. Zato govorimo o svetim vremenima. U danu je takvo sveto vrijeme doba **jutarnje, podnevne i**

večernje molitve. U tjednu je sveto vrijeme svaka **nedjelja.** Kroz godinu ima još drugih Bogu posvećenih dana. To su **zapovijedani blagdani.**

Ta sveta vremena, Bogu posvećeni dani, toliko su važni da je sam Bog tomu posvetio posebnu zapovijed koja glasi:

"Spomeni se da svetkuješ dan Gospodnji!"

Posveta slobodnog vremena

Ujutro čim se probudimo, čim ustanemo, prije početka rada treba moliti. Treba reći Bogu da smo mu zahvalni što nam je darovao još jedan dan, te ga molimo za pomoć kroz cijeli taj dan. Barem **jednom kroz dan** treba s Bogom porazgovoriti. Onda **navečer,** prije spavanja, treba pred njim pogledati kako smo taj dan proveli. Vidjeti u čemu smo uspješni, a što smo pokvarili. Zahvaliti mu za pomoć, pokajati se za ono što smo zlo ili loše načinili, odlučiti sutrašnji dan još bolje proživjeti.

Sveta Misa

Nekome se čini da je to suvišno zapovijedati. Treba li prijatelju zapovijedati da pođe na sastanak s najdražim prijateljem ili zaručniku da pođe zaručnici? Sigurno ne. Tko je Božji prijatelj, često na Boga misli i sretan je da se s njim nađe u molitvi. Ova Božja zapovijed ipak je jako potrebna. Ona **svakog Božjeg prijatelja opominje** koliko je to važno i čuva ga od lijenosti i hladnoće u molitvi. Onome tko uopće ne moli i ne svetkuje sveta vremena, ta zapovijed poručuje neka se ne zavarava, neka ne misli da je pravi Božji prijatelj, kada to zapravo nije.

Nemaju vremena

Ima ljudi i mladih i starijih, koji kažu da u Boga vjeruju, ali da **nemaju vremena** moliti, ići u crkvu, svetkovati nedjelje i blagdane. Što to znači... Znači, zacijelo da **imaju važnijega posla.** Ne znači li da smatraju kako je nešto drugo važnije od prijateljstva s Bogom?

Izgleda da takvi ljudi podcjenjuju Boga i krivo procjenjujući sebe. Kakav bi to bio Bog koji ne bi bio vrijedan da mu posvetimo određeno vrijeme za molitvu, određene dane kao blagdane?

Ako **Bog nije vrijedan** da mu posvetimo barem **desetak minuta svakog dana i barem jedan sat svake**

nedjelje i blagdana – kako možemo tražiti da mi bude-
mo Bogu vrijedni i važni?

*Zamislite dječaka koji u kući, u sobici na katu, ima dragog djeda koji ga je učio hodati, koji ga je na rukama nosio, s njim se igrao, posvuda ga vodio. Sad je djed obolio i leži u krevetu. Dječak kaže da djeda jako voli, a nikad ne ide u djedovu sobu da mu kaže: "Kako si dje-
de?" Je li istina da taj dječak voli svoga djeda?*

Nedjeljna Misa

Sve to treba osobito činiti nedjeljom i blagdanom. U te svete dane treba, međutim, ići zajedno s drugim vjernicima u crkvu. Tu čitamo i slušamo Božje riječi koje Bog svima nama upućuje. Tu – a to je najvažnije - **slavimo svetu Misu**, sastajemo se s Isusom oko stola, slavimo njegovu ljubav prema nama, njegovu smrt i njegovu uskrsnuće za nas. Tako prestaje ono što je zlo, a iznova se rađa i raste Božji život u nama, postaje očitije Božje dobro.

Uz to, nedjeljom je lijepo imati vremena **za igru i zabavu, za izlete, za pohađanje rodbine i prijatelja.**

Crkvena zapovijed, na temelju Božje zapovijedi, izrazito kaže da u nedjelju i sve zapovijedane blagdane vjernik mora dolaziti na slavljenje svete Mise. Tko bi to zanemario, značilo bi da **zanemaruje Boga**, da mu Bog ne znači mnogo. Drugim riječima vjernik nedjeljom i zapovijedanim blagdanom **treba doći na svetu Misu**, inače teško griješi. Tko, međutim, želi doći, a spriječen je (bolest, udaljenost, nesretni slučaj, neki izvanredni i neočekivani događaj ili što slično) – nema grijeha.

Bližnji i ja!

Također treba **svaki dan naći vremena da drugim ljudima život učinimo ljepšim**. To znači: pomagati osobito roditeljima, baki i djedu, prijateljima koji nešto ne mogu sami učiniti, s drugima se također igrati, razgovarati – činiti sve da i njima i nama, u kući i izvan kuće, život bude ljepši, sretniji.

A što činiti za sebe? Vidjeli smo da svatko tko razgovara s Bogom i ljudima, tako nastoji da bude sretan,

već i samoga sebe usavršava. Ipak treba naći vremena za sabranu molitvu. To posebno naglašavamo, jer **molitva u sabranosti**, u tišini, i iskreno **ispitivanje vlastitih postupaka** gradi i jača naš karakter, da sami sebe ne varamo, nego rastemo u istini, da postajemo sve više ljudi i vjernici.

Kako slaviti?

- pjevat ćemo Isusu pjesmu dobrodošlice
- tražit ćemo oprostjenje za svoje grijehe
- slušat ćemo riječ Božju iz Svetog pisma, jer Bog govori nama
- slušat ćemo svećenikovu propovijed
- prinijet ćemo Isusu darove: kruh i vino i donijet ćemo mu samoga sebe
- kad svećenik uzme hostiju i kalež sjetit ćemo se Isusovih riječi na Posljednjoj večeri "*Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje*", "*Uzmite i pijte, ovo je krv moja*"
- primit ćemo Isusa u pričesti
- hvalit ćemo i slaviti Boga, našega Oca,
- primit ćemo svećenikov blagoslov i "*otići u miru*"
- i na kraju cijeli tjedan širiti ljubav i mir među bližnjima

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- *Kako provodimo slobodno vrijeme u nedjelju?*
- *Kako često razgovaramo u obitelji?*
- *Tko nema vremena za Boga?*
- *Što činiti za sebe i bližnje?*
- *Koja su "sveta vremena"?*
- *Kako slaviti svetu Misu?*
- *Kada teško griješimo?*

U dodatku vidi primjer 2

Vidi hodanje, str. 65.

3. Uvodni obredi

Kako započeti?

Razumljivo je da uvodni obredi sami ne mogu trenutno u vjericima probuditi osjećaj zajedništva. Još prije nego li misno slavlje započne, mora se nešto dogoditi. Kako mnogi ljudi često nervozni, umorni i nepripravni dolaze na službu Božju, potrebno se **najprije smiriti i sabrati**.

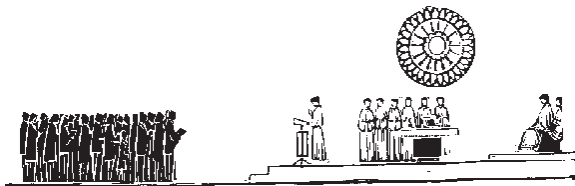
Za unutarnju sabranost i pripravu, potrebno je **poći na vrijeme u crkvu**. Zakašnjeli nemaju vremena za pripravu. Stoga bi vjernici trebali biti u crkvi nekoliko minuta prije početka. Tek tako će naći vremena da od svakodnevice prijeđu na službu Božju. Onda će moći slaviti Misu i potom je prenijeti u svakodnevni život.

UVODNI OBREDI u misnom slavlju sastoje se od ovih dijelova:

- ulazna pjesma i pozdrav
- pokajnički čin i molitva za oprostjenje
- Slava
- zborna molitva (molitva dana)

Svijest o Gospodinovoj nazočnosti

Ulazeći u crkvu, blagoslovljenom vodom činimo znak križa: **U ime Oca, i Sina, i Duha Svetoga**. Poklonimo se Isusu koji se nalazi u prilikama kruha (posvećene hostije), u presvetom oltarskom Sakramentu, u svetohraništu. Stojeći uspravno, prigibamo desno koljeno pokraj lijevog stopala. Samo se **do zemlje klanjamo pred Presvetim otajstvom**. Ispred križa i ispred kipova možemo iskazati štovanje naklonom glave. Pogleknemo samo pred Svetohraništem, i to kad ulazimo u crkvu i kad izlazimo. Neka naš ulaz bude svečan i radostan.

"Početak" prije početka

Misa obično započinje zajedničkim pjevanjem. **Ulazna pjesma** otvara slavlje, potiče jedinstvo okupljenih vjernika, uvodi ih u otajstvo liturgijskog vremena ili blagdana te prati hod svećenika i ministranata do oltara. Ulazna bi pjesma trebala, dakle, stvoriti **ozračje sabranosti**, pobožnosti i zajedništva. Umjesto pjevanjem, zajednica vjernika okupljena na misno slavlje, može se potaknuti na zajedničko sudjelovanje u Misi čitanjem prikladna teksta, šutnjom, sviranjem...

Želimo naglasiti kako vjernici trebaju dočekati svećenika u crkvi, a ne da svećenik čeka kada će vjernici doći. Pogreška je **zakašnjavati** na svetu Misu. Na ulaznu pjesmu vjernici, nažalost, premalo paze. Ta pjesma ima svoje značenje. Ona je isto što je **uvertira kod opere**. Na početku opere, prije nego što se podigne zavjesa, muzika svira one motive koji se javljaju u operi; koja je opera žalosna, već tada uvodi slušaoca u žalosno raspoloženje, ako je opera radosna – u radosno. Tako je kod većine ulaznih pjesama. Kod vjernika se želi stvoriti **raspoloženje za nedjeljno slavlje ili blagdan**.

Nemoj se križati kao kad maca šapicom umiva lice! Ako si iz poštovanja skinuo kapu na ulazu u crkvu, onda i pristojno pozdravi domaćina. Nije on susjedov dječaćić kome na ulici samo mahneš rukom: "Ćao, mali!"

Ne mrmrljaj na brzinu, bez veze: **"U ime Oca, i Sina, i Duha Svetoga!"** – jer kad te riječi izgovaraš to je kao molitva kojom prije svakog čina zazivaš pomoć sve tri Božanske Osobe, kazuješ im da ćeš s njima, u njihovo ime, nešto učiniti! Sada, na primjer, ući ćeš u crkvu i sudjelovati u svetom misnom slavlju!

Cjelov oltaru

Kad svećenik i poslužitelji kod oltara dođu do oltara, prvo im je **pozdraviti oltar**. Ako je Presveti sakrament u svetištu ili na oltaru, onda svećenik i ministranti s njime moraju pokleknuti. To je kraljevski pozdrav euharistijskom Kristu. Ako svetohraništa nema u svetištu i na oltaru, nego je sa strane, onda se samo duboko naklone oltaru koji predstavlja Krista. To je prvi čin pozdrava.

Svećenik se zatim popne i **poljubi oltar**. To je opet pozdrav oltaru. Dakle, vidimo, oltar je nešto silno sveto

kad ga Crkva trostruko pozdravlja na početku svete Mise (treći je način kađenje i ophod oko oltara u svećanim misama).

Ne "Dobar dan", nego...

Kad je oltar pozdravljen, slijedi pozdrav narodu. Najprije svećenik križajući se kaže: "**U ime Oca i Sina i Duha Svetoga**". To je početak Mise. Mi smo također kršteni na početku svoga života u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. U životu smo se mnogo puta prekrizili. Sve smo sakramente primili u ime Oca i Sina i Duha Svetoga. I kad budemo otišli s ovoga svijeta, ako zovnemo svećenika, on će nas ispratiti odavde u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.

Taj znak križa čini se na početku Mise i zato što je Misa posadašnjenje one Isusove žrtve koju je sam prikazao na križu. Vi odgovorite: "**Amen**". Recite, "**Amen**" gromko. Nije dobro da svećenik misu započne, a vi to ne prihvatite. Slijedi svećenikov pozdrav narodu.

Pozdrav na više načina

Prvi pozdrav: "**Milost Gospodina našega Isusa Krista, ljubav Boga Oca i zajedništvo duha Svetoga sa svima vama!**" Svećenik širi ruke i tako vas pozdravlja. Vi prihvatite pozdrav. Odgovorite mu: "**I s duhom tvojim!**".

Može uzeti i **drugi**: "**Milost vam i mir od Boga i Gospodina našeg Isusa Krista!**". I na to se odgovara: "**I s duhom tvojim!**".

Treći je pozdrav: "**Gospodin s vama**". Slično je anđeo Gabriel pozdravio Mariju; "**Zdravo, milosti puna, Gospodin s tobom**". Tada je to bio uobičajen židovski pozdrav. Još prije Krista, Židovi su se pozdravljali sa: "**Gospodin s vama**". To znači: "**Neka Bog bude s vama ili s tobom**". A odgovor je: "**I s duhom tvojim**".

Ovakvim prijateljskim pozdravom svećenik nas podsjeća da nismo na Misi sami: i Bog je s nama! A svojim odgovorom želimo reći da je i on, svećenik s nama, da je "naš" i da smo ovdje svi s Bogom, našim "domaćinom". Svi braća i prijatelji!

Poslije pozdrava svećenik prigodnim riječima **uveče narod u razumijevanje** misnog slavlja i pozove ga na sudjelovanje.

Moj stav pod Misom

Vanjsko držanje treba odgovarati, unutarnjem raspoloženju duše. Može se i, obratno, jedna unutarnja priprava za susret s Bogom pobuditi odgovarajućim izvanjskim držanjem. **Držanja tijela** imaju stoga samo tada smisao ako se svjesno izvršavaju.

Klečanjem molitelj izražava svoju "poniznost" pred Bogom. **Klečanje** je stoga znak poniznog klanjanja. **Stajanje** je ponosno držanje kršćanina, koji je u krštenju uskrsnuo s Kristom. U stajanju se izražava strahopoštovanje pred većim, ali također radost i spremnost na slušanje. **Sjediti** znači smiriti se, opustiti, sabrano slušati, promatrati. **Sklapanje ruku** izraz je predanja, ovisnosti o Bogu. Sklopljene se ruke, u znak odanosti, polažu u ruke Božje.

Sudionici se moraju truditi da držanje njihova tijela izražava njihovo unutarnje sudjelovanje. Tada će izmjene **klečanja, stajanja i sjedenja** biti znak svjesnog i aktivnog sudjelovanja.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Nabroj uvodne obrede?
- Kako se u našoj crkvi pripremamo za Misu?
- Kako ulazimo u crkvu,?
- Koji ti je pozdrav najdraži?
- Pokaži načine držanja tijela u Misi?

U dodatku vidi primjer 3

Vidi poklecanje, str. 65.

4. Pokajnički čin

Čitao sam u jednom romanu kako je neki talijanski pjesnik bio pozvan od Pape u posjet – primanje. A evo kako se on spremao za taj posjet! Najprije se dobro okupao, onda je otišao brijaču da se obrije i ošiša, zatim je obukao novu košulju, novo odijelo i nove cipele. Sat prije ugovorenog vremena već je čekao na vatikanskim vratima.

Sveta Misa je tako posjet – primanje kod Boga. Mi smo pozvani u posjet. Zato se na početku mise moramo očistiti za tako velik posjet. To **spremanje, čišćenje duše** od grijeha na početku svete Mise zove se **pokajnički čin**.

Farizej i carinik

"Dva čovjeka uzidoše u Hram moliti: jedan farizej, drugi carinik. Farizej se uspravan molio u sebi ovako - Bože hvala ti što nisam kao ostali ljudi: grabežljivci, nepravednici, preljubnici ili kao ovaj carinik. Postim dva puta u tjednu, dajem desetinu od svega što steknem. A carinik, stojeći izdaleka, ne usudi ni očiju podignuti k nebu, nego se udaraše u prsa govoreći: Bože, milosrdan budi meni grešniku! Kažem vam: ovaj siđe opravdan kući svojoj, a ne onaj. Svaki koji se uzvisi, bit će ponižen, a koji se ponizi bit će uzvišen!" (Lk 18,10-14)

Pokajnički čin

Početku misnog slavlja pripada i pokajnički čin. Misal ga naziva "općom ispovijedi". Vjernici moraju na početku svete Mise **biti svjesni svoje krivnje**, priznati je, pokajati se i zamoliti Boga za oprostjenje. Nažalost, postoji opasnost da se taj čin pretvori u neku rutinu.

Mnogo puta prođe jedan dio službe Božje a da pri tom jedva što i pomislimo.

Svećenik nas sada opominje da prije slavljenja Mise moramo priznati grijehe. U davnini, kad su ljudi bili malo grublji pa s grešnicima nisu postupali fino, "u rukavicama", prije mise čulo se: "Tko nije svet, neka ne ulazi!" Tada su postojala i posebna mjesta u predvorju crkve za "javne grešnike", kao i za one koji još nisu bili kršteni. Danas nam nitko neće pokazati vrata, a Isus grešnike nikad nije tjerao od sebe! Ali baš zato svatko mora sam **razmisliti o svojim grijesima** i ozbiljno se pokajati!

Nakon svećenikova poziva **sljedi trenutak šutnje**, za ispitivanje savjesti. To je vrijeme prekratko da bismo se sjetili svih svojih nevaljalština, zato pravo ispitivanje savjesti obavimo još kod kuće, prije dolaska na Misu, a naravno i prije svake ispovijedi!

"**Ispovijedam se Bogu svemogućemu...**" govorit ćemo zatim svi i tako zajednički priznati grijehe i pokajati se.

Svećenik će nam onda dati odrješenje pa ako smo se dobro pokajali bit će **nam laki grijesi oprošteni**. A za teže grijehe morat ćemo, dakako, na ispovijed!

Kajanje - na više načina

Misal pruža različite oblike za vršenje pokajničkog čina.

Prvi je oblik **Ispovijedam se...** Ta opća ispovijed je bitno obogaćena. Daje do znanja da ne griješimo samo, ako zlo činimo nego, ako i dobro propustimo.

Drugi se oblik sastoji iz dva – naizmjenice izgovorena – retka psalma: **Smiluj nam se, Gospodine** i **Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje**.

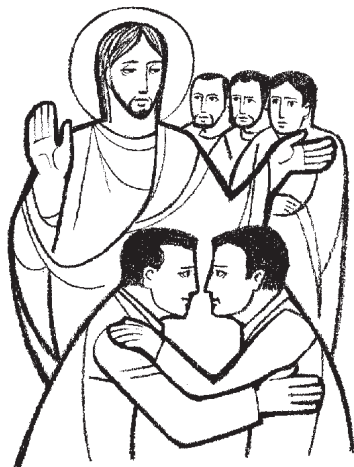
Treći oblik tvore zazivi: **Gospodine koji si poslan izliječiti srca slomljena, smiluj se; Kriste, koji si došao pozvati grešnike, smiluj se, Gospodine koji sjediš zdesna Ocu da nas zagovaraš, smiluj se...**

Smisao pokajničkog čina

- Ne možemo dostojno slaviti Euharistiju ako smo u grijehu.
- Kajanjem se oslobađamo malih grijeha i smijemo pristupiti pričesti.
- Molitva jednih za druge jer molimo: **...i vas braćo da se molite za me Gospodinu...**

Oproštenje grijeha

Sva tri priznavanja grijeha sastoje se od više dijelova: Poziv na priznavanje grijeha, kratka stanka i priznavanje grijeha. Opća ispovijed završava **molitvom za oprostjenje**. Ta molitva, izgovorena od svećenika, nije dođuš sakramentalno odrješenje. Ipak, Bog **stvarno oprašta**, ako su ispunjeni potrebni uvjeti.

Kajanje i oprostjenje je nešto **središnje** u kršćanskom životu.

Opća ispovijed vodi zajednicu, koja je sabrana na službu Božju, uvijek iznova novom kajanju. **Ona ne izmiruje samo pojedince s Bogom nego vjernike približava međusobno.** Pripravlja sudionike na službi Božjoj "da se pravo raspolože za slušanje Božje riječi i dostojno slavljenje Euharistije" (OURM 24).

Kako slijediti Krista?

Gospodin nas poziva na kajanje i obraćenje. U riječima svećenika kao da čujemo ozbiljni poziv tvoga apostola: "**Neka svatko ispita samoga sebe te onda jede od kruha i pije iz kaleža**" (1 Kor 11,28). Stalno se moramo čistiti i obraćati. Ispovijedamo se i kajemo što možemo savršeni i mislimo da sada **između nas i Isusa nema zapreke**. Mnoštvo prašine nanijele su životne oluje na naše duše pa se želimo mirno izložiti pred tvom milosrdnom dobrotom. Stoga u svetoj šutnji poniremo u svoju nutrinu i činimo provjeru svoga života. Osjećamo i dodir tvoje ljubavi koja nas hrabri. Sjećamo se trenutaka kušnje u kojima smo ostali tebi odani i vjerno te slijedili, ali se i crvenimo zbog trenutaka slabosti u kojima smo te iznevjerili i nismo ostvarili naše kršćansko vladanje. *Evo sada, pred sudištem neba i zemlje, ponizno se optužujemo i kajemo za svoje stranputice i grijeh: "Moj grijeh, moj preveliki grijeh!" Molimo sav nebeski zbor i svu braću i sestre da nas zagovaraju pred Ocem.*

Ja opraštam

Oprostiti - to znači **odreći se svake želje za osvetom**. Bog od nas traži da drugima uzvraćamo ljubavlju, poštovanjem i bez srdžbe, kao što to i On čini.

Oprostiti znači također i **ne suditi drugima**. Moramo spoznati što je zlo, ali ne smijemo osuđivati ljude. Tko može točno znati što se zbiva u ljudskom srcu?

Bog nam daje **primjer opraštanja**, pa ga dajemo i mi; On nam pokazuje koliko se dobro postiže praštanjem: oprostjenje oslobađa krivca, potiče ga da popravi svoju pogrešku i vraća mu pouzdanje. Oprostjenje je dokaz ljubavi.

Za kraj!

Još dvije molbe. Prva: Kad je pokajnički čin molim vas, **pokajte se**. Nemojte samo ustima govoriti! Zamislite da ste pred Bogom. Prihvatite one zazive, pa svim srcem recite onaj zaziv pokajanja i molbe za oprostjenje. A druga molba: Nemojte se samo u srcu kajati. I ustima **treba jasno i glasno govoriti**, jer to je javno bogoslužje.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- **Jesmo li svjesni svojih grijeha?**
- **Dobro je prije Mise sjetiti se grijeha i pripremiti se!**
- **Koje nam grijeha Bog oprašta u pokajničkom činu?**
- **Ako smo u teškom grijehu i mržnji, koliko nam vrijedi Misa?**

U dodatku vidi primjer 4

Vidi o križu, str. 69.

5. Gospodine, smiluj se... Slava

Nakon pokajničkog čina svećenik tri puta usklikne (ili pjevači zapjevaju): "*Gospodine, smiluj se. Kriste, smiluj se. Gospodine, smiluj se.*". Narod odgovara isto tako. Što to znači? Ova je molitva u Misi od starine. Smisao je da se, nakon kajanja za grijeha i opraštanja grijeha, kršćani izravno obrate Kristu. Svatko je, došavši, donio svoje bri-

ge i poteškoće. Sami ne znamo kako dalje. Zato **tražimo pomoć** nekoga tko je blagonaklon, a svemoguć - Bog. Mnogo je briga i poteškoća. Kako dalje? Što sutra? Štiti nas, Kriste, čuvaj i prati.

Gospodine, smiluj se...

Moliti i "moliti" nije isto. Postoje svakodnevne molitve, u kojima tražimo Božju blizinu i njegovu utjehu. Ali postoje molitve koje dolaze kao krik iz dubine duše i kroz nebesa dopiru do Božjeg srca: "*Gospodine, spasi me!*" Kako je mnogo nevolje, napuštenosti, očaja i gorčine u srcima ljudi. Koliki se vapaji u tegobama svakoga dana uzdižu prema nebu: "*Oče nebeski, pomози mi! Spasi me! Ti si jedini koji mi može pomoći!*"

Ti molitveni vapaji u najtežem času su **kratki, ali puni duboke vjere**. Jer u krajnjoj nevolji samo nam Bog ostaje pred očima: On je jedini koji još može pomoći!

Smatraj riješenim!

Tko pjeva slavu Bogu, zna, da je Bog već **davno odgovorio** prije nego je čovjek učinio prvi korak. Bog je čovjeka prije našao nego ga je čovjek počeo tražiti. Bog je objavio sebe ljudima još dok su bili u grijehu. Radost koju Bog poklanja trajnija je od svih užitaka koje čovjek sebi pribavlja. "*Ti si jedini Svevišnji*", stoga Te molim da meni i svima koji sudjeluju na svetoj Misi udijeliš svoju milost, dare Duha i žar svoje ljubavi.

Svom snagom

Otac je promatrao svog sinčića kako pokušava premjestiti oveću vazru sa cvijećem. Mališan se trudio, naprezao, mrmljao, ali nije ju uspio ni pomaknuti.

"Jesi li upotrijebio sve svoje snage?" - upita ga otac. "Jesam" - odgovori dječčić. "Nisi" - odvrati mu otac, "jer nisi pozvao mene da ti pomognem!"

Moliti znači upotrijebiti "sve" svoje snage i pozvati Boga, našeg Oca, da nam pomogne!

Kriste, smiluj se!

Tvoja je ljubav velika kao nebo i ne sumnjamo u tvoje velikodušno oprostjenje, ali Gospodine, grijeh nas toliko tišti, te mi, sa slijepcem iz Evanđelja duboko dirnuti vapimo i kličemo: "**Kriste, smiluj se!** Daj da **ozdravimo!** Daj da **progledamo!** Smiluj se tromosti i mlakosti. Smiluj se našoj braći koja trpe. Onima koji se ne vole, onima koji tebe ne slušaju, svijetu koji koleba... **Kriste, smiluj se,** to je **ujedno i poklik radosti** zbog tvoje pobjede nad grijehom i smrću, zbog otkupljenja i nade koju si nam poklonio.

Neka je slava Bogu

Sada **oslobođeni grijeha**, usuđujemo se sa skromnim pastirima pridružiti anđelima i radosno pjevati novu melodiju, **pjesmu pohvalnicu, himnu slave** Bogu zbog njegovih divnih dijela. Slavimo Boga jer sve što imamo i što jesmo, njegov je dar. Okupljenje dolazi od njega. Stoga, Gospodine, *"hvalimo te, blagoslivljamo te, klanjamo ti se, slavimo te, zahvaljujemo ti radi velike slave tvoje"*. Pjevajmo slavu Bogu jer je kršćanstvo vjera radosti, radosti što Boga možemo zvati Ocem, što nas je njegov Sin otkupio, što je svoga Svetoga Duha ulio u svijet i naša srca. Slavljenje je izraz ljubavi koja ne traži sebe, već Boga. **Kršćanska pjesma sadrži i molbu, i povike iz nevolje, riječi čeznuća, pozive u pomoć.**

Pjesma stara 2000 godina

Svi pjevamo "Slava ..." Ovo je "vrlo, vrlo stara i divna himna Bogu u čast. Prva dva stiha najstarija su (recite tko ih je prvi pjevao!), ali i ostale pjevali su već u prvim stoljećima kršćanstva, kao dio jutarnje molitve, a od godine 500 i na Misi.

Ova himna je jako radosna, zato se u vrijeme pokore - u adventu i korizmi - ne pjeva.

Kad riječi nisu dovoljne

Ako su osjećaji jaki ne možemo ih izraziti samim riječima.- tada moramo zapjevati! (Zato ima tako mnogo ljubavnih i rodoljubnih pjesama!) **I osjećaje prema Bogu iskazujemo pjesmom.** Pjevali su je već prvi kršćani i svi vjernici do današnjeg dana.

Zborna molitva (dnevna molitva)

Ova je molitva vrlo važna jer se njome na neki način "**sabire**" i "**zaključuje**" ono što je okupljena zajednica u uvodnim obredima započela slaviti i živjeti. Stoga je potrebno da cijela zajednica, nakon svećenikova poziva da se pomolimo, **neko vrijeme ostane u šutnji i moli**: da svatko u šutnji moli ono što u tim trenucima, kao pripadnik Kristove zajednice, osjeća važnim i potrebnim.

Svećenik u ime cijele zajednice završava zbornu molitvu kratkom glasnom molitvom. Na kraju se ističe da svoju molitvu **upućujemo Ocu preko Isusa Krista**, našega Gospodina, koji živi u neizrecivoj zajednici Ljubavi s Ocem i Duhom Svetim i po kome nam je sve darovano.

Zaključimo!

Prije nego što dođemo Bogu, mi se operemo od grijeha; to je pokajnički čin, a onda dođemo do Božjih vrata i kucamo na vrata: "Gospodine, smiluj se!" Unutra je Bog, unutra je vječna sreća, a mi smo još vani u mraku. "Gospodine, smiluj se!" Onda se vrata otvore i mi stojimo pred Presvetim Trojstvom i pozdravljamo ga. Pozdravljamo najprije Oca "Slava Bogu na visini", zatim Sina, onda Duha Svetog. Sad smo spremni da Bogu iznesemo ono, zbog čega smo došli, onu svoju dnevnu molbu, a to je u zbornoj molitvi.

Amen!

Molba predana u naše ime treba imati i naš pristanak. Stoga svi **jednodušno**, iz dna duše podržavamo i **potpisujemo** molbu našeg svećenika što je predaje u naše ime svojim glasnim: AMEN!

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Kad se u Misi recitira, a kad pjeva "Gospodine, smiluj se..."
- Dok je teško i nema se od koga nadati pomoći, koga zovemo?
- Jesmo li vapili u nevolji, : "Gospodine, pomoz!"?
- Ima li tko iskustvo Božje pomoći?
- Tko je prvi i kada zapjevao "Slava..."?

U dodatku vidi primjere 5

Vidi držanje ruku, str. 66.

6. Služba riječi

U svome tumačenju svete Mise dođosmo do Svetog Pisma. Naime, sve ono što smo do sada tumačili: *pokajnički čin; Gospodine, smiluj se; Slava Bogu na visini i zborna molitva* sve je to naša riječ upravljena Bogu. **Govorili smo Bogu, a Bog je slušao. Sad će Bog govoriti u čitanjima Sv. Pisma, a mi ćemo slušati.**

U misnim čitanjima se sprema vjernicima gozba Božje riječi.

Kad je obitelj ili grupa prijatelja na okupu u slavlju - što se događa prije blagovanja? Oni razgovaraju, jedni druge slušaju, pričaju svoje doživljaje, hrabre se, raduju pa i pjevaju.

Tako se sada zajednica u službi riječi sprema za Euharistijsku gozbu

Tišina, Bog govori

U svetoj Misi, prije nego li stupimo za *stol kruha*, dolazimo pred *stol riječi!* Ta pisano je: *"Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi koja izlazi iz Božjih usta!"* (Mt 4,4).

Bog se spušta k čovjeku i progovara mu njegovim jezikom. Želi mu najprije preko **svojih glasnika i proroka prenijeti poruku** o sebi, poruku o **dobrom Bogu** koji je ljubav! Zatim se i sam **obraća čovjeku**. Kroz svoju riječ Gospodin zove, poučava, kori i potiče, tješi i veseli, liječi dušu... Samuel u noći kada ga je Bog zvao odgovara: *"Govori Gospodine, sluga tvoj sluša!"* (1 Sam 3,10). Bog nam ne govori kako bi zadovoljio našu znatiželju, nego kako bi nam **objavio svoj plan spase-nja!** Želi nas uvesti u božanski život. Krist nam je za to

ostavio poruku: *"Tko sluša moju riječ i vjeruje onomu koji me posla, ima život vječni!"* (Iv, 5,24).

Kako Bog govori?

Apostoli i narod, okupljeni oko Isusa, rado su slušali i upijali svaku Kristovu riječ! Za njih su Kristove riječi bile žive i djelotvorne! I nitko nije ostao ravnodušan na Božji govor! Govorili su mu: *"Gospodine koga da slušamo? Samo ti imaš riječi života vječnoga!"* (Iv 6,68).

I danas Bog progovara onim istim riječima kao i prije dvije tisuće godina. Preko biblijskih pisaca Riječ Božja prenesena je kroz naraštaje i do nas! Ljudske riječi su jako važne za naš život. No, one ponekad znaju iznevjeriti i prevariti, dok je **Božja riječ uvijek istinita i djelotvorna**. Stoga treba uvijek biti **pozoran kada slušamo čitanja** pod svetom Misom jer kroz njih nam sam Bog progovara!

Moj odgovor Gospodinu

Nije sada vrijeme da mi govorimo Bogu, već da Bog govori nama, a mi slušamo. No, čovjek ne smije ostati ravnodušan nakon što je poslušao riječ Božju. Sa-slušati pa zaboraviti nije ispravan put. Potrebno je da **u poslušnoj vjeri i odanoj ljubavi prihvatimo Božju riječ**, počnemo je osjećati u sebi, misliti o njoj i najvažnije živjeti je. Budući da nas je Gospodin odabrao za

Istinska riječ života

Riječ Svetog pisma **sadrži snagu i život**. Ona želi **preobražavati i hraniti dušu**. Bog govori svome narodu i dariva duhovnu hranu! **Premalo vjerujemo** da je Krist u riječi koja nam se govori i da je u njoj stvarno prisutan. Kao što nam dolazi pod prilikama kruha i vina, tako i u obliku riječi. Istim strahopoštovanjem i pobožnošću kojom pristupamo stolu kruha morali bismo i Krista u riječi primati i dopustiti mu da u nama djeluje.

„Zato i mi zahvaljujemo Bogu bez prestanka što ste, primajući riječ Božju, to jest našu propovijed, primili je ne kao riječ ljudsku, nego – kao što uistinu jest – riječ Božju, koja i očituje svoju snagu u vama vjernicima“ (1 Sol 2,13).

svoje sugovornike, **ne smijemo ostati nijemi, zatvorenih usta niti skrštenih ruku**. Prorok Izaija prenosi volju Božju: "**Riječ koja iz mojih usta izlazi, ne vraća se meni bez ploda** – veli Gospodin – **nego čini ono što sam htio i ostvaruje ono zbog čega je poslah!**" (Iz 55,11). U Jakovljevoj poslanici možemo iščitati poruku: "**Budite izvršitelji Riječi, a ne samo slušatelji!**" (Jak 1,2).

A kako odgovaramo?

Odgovor na Božju riječ treba biti život; potpuno otvaranje i darivanje kroz ljubav Bogu i bližnjemu. "**Dao sam vam primjer** – upozorava nas Krist – **da i vi činite kako ja učinih vama!**" (Iv 13, 15). Tko je primio Božju riječ – taj treba svjedočiti tu riječ u svakodnevnom životu. Potrebno je **kazivati djela** Gospodnja da i drugi upoznaju kako je dobar Gospodin. **Svjedočiti** ne negdje daleko, nego u svom životnom okruženju: u školi i na ulici među prijateljima, kod kuće za stolom pred braćom i sestrama, roditeljima... To će biti moj ispravan odgovor Gospodinu na Njegovu riječ!

Prijatelju, **potrebna ti je Biblija**, potrebna ti je Božja riječ, jer nema drugog mjerila za tvoj život i nema drugog puta do vječnog cilja. Krist je *Put*, On je *Istina*, On je *Život* i **Riječ koju ti Bog želi uputiti**. Otvori Bibliju, čitaj i misli pri tome! U toj riječi Božjoj susrest ćeš samog Isusa Krista! Ne radi se samo o rečenicama, niti samo o mislima, nego o susretu s **Bogom koji govori tvom srcu**.

Knjiga

Mradiću iz ugledne i bogate obitelji trebala je biti dodijeljena doktorska diploma. Bijaše običaj da roditelji, rodbina i prijatelji novom doktoru poklone nov automobil. Mradić je zajedno s ocem razgledao automobile u najvećoj auto centru u gradu i bijaše odabrao savršen auto. Bio je uvjeren da će ga on ujutro čekati pred vratima, te da će se njime odvesti na promociju. Sutradan mu je otac radosno prišao... ali s knjigom u ruci. Darovao mu je Bibliju. Sin bijaše jako razočaran. Ljutito je bacio knjigu i otada nije razgovarao s ocem. Nakon nekoliko mjeseci pronašao je posao u drugom gradu.

Jednog dana stiže vijest da mu je otac umro. U noći nakon sprovoda, pregledavajući stvari na očevu pisaćem stolu, pronađe Bibliju koju mu ovaj bijaše poklonio onoga jutra. Zapekla ga malo savjest te otpuhne prašinu s korica i otvori knjigu. Među listovima pronađe

bankovnu doznaku s datumom svoje promocije na svotu za uplatu odabranog automobila.

Biblija - knjiga nad knjigama!

Biblija sadrži 46 knjiga Starog zavjeta i 27 knjiga Novog zavjeta. Dakle, ukupno 73 knjige. Te su knjige po sadržaju i po književnim vrstama raznovrsne i raznovremene. Nastale su u velikom rasponu između 1300. godine prije i 100. godine poslije Krista.

Knjige Starog zavjeta

Ima ih 46, a razvrstane su u tri velike skupine! To su:

- Povijesne knjige
- Proročke knjige
- Mudrosne knjige

Knjige Novog zavjeta

Ima ih 27:

- 4 Evanđelja
- Djela apostolska ("dnevnik" prvih godina Crkve, koja se nezadrživo počela širiti Sredozemljem i Rimskim carstvom).
- 21 apostolska poslanica, od kojih je 14 Pavlovih. To su pisma potpore, prigovora, pouke.
- Otkrivenje (Apokalipsa) svetog Ivana zaključuje Bibliju. Ta knjiga donosi poruku nade: ljudska povijest ima smisla, Krist je pobjednik.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Što nam Bog u Pismu želi reći?
- Tko su Božji "glasnogovornici"?
- Kako možemo odgovoriti?
- Tko ima (tko čita) kod kuće Bibliju ili barem Novi zavjet?
- Kako odgovoriti?

U dodatku vidi primjere 6

Vidi o ambonu, str. 66.

7. Misna čitanja

Nakon molitve dana počinje drugi dio svete Mise: **SLUŽBA RIJEČI!** Naviještamo riječ Božju Svetoga Pisma Starog i Novog Zavjeta. Usvojili smo običaj, koji su Židovi imali još od davnine; okupljajući se subotom u sinagogama, na čitanju Božje riječi. *Isus je također išao u sinagoge. Sveti Luka iznosi, kako je Isus jednoga dana u nazaretskoj sinagogi, židovskoj bogomolji, čitao i tumačio proroštvo iz knjige proroka Izaije (Lk 4,16).*

Za Službu riječi služi povišeni stalak - **ambon - blizu oltara**. Na njemu stoje knjige, iz kojih se čita. Često je urešen cvijećem! Sa ambona čitači čitaju i svećenik drži propovijed.

Nedjeljna sveta Misa ima tri čitanja i jedan psalam, koji se, po mogućnosti pjeva. Prva dva čitanja su: jedno iz Starog Zavjeta, a drugo iz Novog Zavjeta. (Radnim danom su dva čitanja i psalam.) Treće čitanje uvijek je odlomak iz Evanđelja. Tijekom tri liturgijske godine, koje su označene kao **Godina A, B i C**, izmjenjuju se važniji odlomci Svetog pisma.

Prvo čitanje

Prvo čitanje se uzima najčešće iz Starog zavjeta. Govori nam o bogatoj povijesti druženja Boga s Izraelskim narodom. Duga je to povijest. Bog je preko proroka govorio: učio, poticao, korio, hvalio, upozoravao... Narod je slušao i na svoj način odgovarao. Nekada vjerno i poslušno, a ponekad se udaljavao od svoga Jahve - Boga. Možemo reći da je to **Božja objava čovjeku - ljudima i njihov odgovor**. Čitav SZ je priprava za dolazak Isusa Krista. Tek kroz njegovu Osobu možemo bolje razumjeti SZ. Isto tako čitanja iz SZ daju nam priliku boljeg razumijevanja osobe, nauke i djela Isusa Krista.

Psalam

Nismo u crkvi samo da slušamo. U crkvi smo kako bismo molili. Psalam, koji dolazi nakon prvog čitanja, daje nam prigodu razmišljati o svemu što smo čuli.

Što je to psalam? To je pjesma Starog Zavjeta. Biblija je sačuvala **150 psalama** u knjizi: Psalmi. Crkva je uvijek molila riječima psalma. To znači, da Stari Zavjet nije zanemaren. Čitamo, molimo, pjevamo, sve u svjetlu

Isusa Krista. Najbolje bi bilo, da svi skupa pjevamo psalme. Ako to nije moguće, neka jedan čitatelj ili pjevač to čini, a svi ostali se pridruže pripjevom (antifonom), koji daje smisao toj molitvi.

Često se tužimo **da ne znamo moliti**. Kako ćemo govoriti Bogu? Naše riječi su nespretne, nevješte. Bog to dobro znade. Zato su psalmi nadahnuta molitva od Boga. Stoga ćemo moliti i psalmima. Psalmi se mogu upotrebljavati ne samo u bogoslužju, nego i u osobnoj molitvi. U psalmima se nalaze **hvale, strepnje, zahvalnosti, razmišljanja** o životu, **klicanje i prošnje**.

Moleći riječima psalama, postat ćemo spremniji da izrazimo vlastite molitve. Tako se povezujemo sa cijelom Crkvom koja na svim stranama svijeta neprestano moli i slavi Gospodina.

Drugo čitanje

Drugo čitanje uvijek je iz Novog zavjeta. Osim Evanđelja, u Novom zavjetu su i poslanice apostola Pavla, Petra, Ivana, Jakova i Jude, Isusova rođaka. Tu su Djela apostolska i Apokalipsa (Otkrivenje) svetog Ivana.

Sveti Pavao najpoznatiji je glasnik Evanđelja. Osnovao je mnoge Crkve, mnoge kršćanske zajednice u Maloj Aziji (današnja Turska) i u Grčkoj. Na svojim putovanjima, prolazio je gradovima, u kojima je utemeljio kršćanske zajednice, **pisao je pisma-poslanice** i slao ih zajednicama u kojima više nije mogao biti, da se čitaju. Nije bilo telefona... Vjernici su rado čitali Pavlova pisma i o njima razmišljali. Širili su ih po drugim gradovima, po susjednim mjestima, a dođoše i do nas... **Njegova poruka**, jer je bio nadahnut Duhom, **važi i za nas u 21. stoljeću!**

Tišina...

Između Čitanja i Evanđelja predviđen je trenutak tišine, koja se može osmisлити sviranjem orgulja. Tišina i šutnja su potrebne da bi Božja riječ mogla **zaživjeti u srcu slušatelja**. U tišini može vjernik lakše čuti i odgovoriti Bogu.

U crkvi smo **kao u Božjoj školi**. Bog drži nastavu, poučava, savjetuje, upozorava... a mi smo njegovi učenici. Zato treba svog božanskog učitelja slušati. Je-

smo li bili pažljivi i spremili njegovu riječ u svoje srce, razmišljali o njoj? **Još važnije je živjeti** kako nas ona uči!

Aleluja

Tijekom cijele liturgijske godine, osim kroz korizmu, za vrijeme svete Mise, pjevamo aleluja kao zahvalu za Božju riječ u čitanjima i kao pripremu za Evanđelje. Riječ "aleluja" doslovno znači: **"hvalite Gospodina!"** Došla je k nama iz katakomba. Nisu je zaboravili ni u najtežim vremenima nego su je usprkos svemu, odvažno pjevali.

Čitanja se uzimaju redovito iz Svetoga pisma Staroga i Novoga zavjeta. Da bi se zajednica što bolje pripravila na slušanje i primanje Božje riječi, sadržane u biblijskim tekstovima, dobro je da nas svećenik ili **čitač kratko uvedu u ono što će se čitati**. Nekoliko uvodnih riječi pomaže vjernicima bolje razumijevanje Božje poruke.

Kako bismo svojim čitanjem mogli prenijeti poruku i iskustvo vjere koje je sadržano u tekstu, potrebno je da sadržaj teksta najprije osobno **"razumijemo"**. Stoga treba posebnu pažnju posvetiti pripremi za čitanje na misnim slavljinama. Za što bolje i cjelovitije **"prenošenje"** poruke, osim načina čitanja, vrlo su važni i drugi načini našeg **"izražavanja"**: mjesto odakle čitamo, način na koji **"postupamo"** s knjigom iz koje čitamo, izražaj lica, šutnja i sabranost, te cjelokupno naše unutarnje i vanjsko **"držanje"**...

Posljedni u razredu

Ivan Krstitelj Vianney, budući sveti župnik Arški, imao je kao sjemeništarać velikih poteškoća u školi. Nije uspijevao razumjeti ni najjednostavnije pojmove. Upravitelji su ga nekoliko puta slali kući, no on je tvrdoglavo ustrajavao. Imao je već 21 godinu, a sjedio je u klupi s deset godina mlađim dječacima.

Jedan od njih, jedanaestogodišnjak, pomagao mu je u učenju.

Ivan Vianney bijaše veoma zahvalan svom malom učitelju, ali poteškoće su i dalje ostale: nije shvaćao, nije pamtio, zbunio bi se i mucao. Dječak se na sve to potužio školskim kolegama. Ivan Vianney je to čuo, ustao je iz svoje klupe, kleknuo pred dječaka i rekao: "Oprosti mi, ja sam tako glup".

Priroda poučava

Na žitnom polju gotovo svi su klasovi stajali pognuti prema zemlji. Samo ih se nekoliko uzdizalo na uspravnim stabljikama ponosito promatrajući nebo, prolaznike i svoje drugove.

"Mi smo najbolji", hvalili su se pred svima. "Mi se ne prigibamo k zemlji kao robovi, mi doista vladamo prilikama i događajima!" Vjetar, koji poznaje život bolje od svih drugih, podsmjehivao im se: "Stoje uspravni, naravno... Zato što su prazni!"

Samo ponizne i otvorene duše mogu primiti blago Božje riječi.

Dio misnog slavlja

Liturgijska uredba utvrđuje: *"Propovijed je dio bogoslužja i veoma se preporučuje"* (OURM 41). *"U nedjelje i zapovijedane blagdane neka se drži homilija na svim misama koje se slave uz sudjelovanje naroda. U ostale se dane preporučuje, naročito u dane došašća, korizme i vazmenog vremena, i o drugim blagdanima i prilikama kad narod dolazi u crkvu u većem broju"* (OURM 42).

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Koliko ima čitanja nedjeljom i radnim danom?
- Što je to psalam?
- Tko je pisao poslanice i za koga?
- Čemu šutnja i tišina u bogoslužju?
- Tko su čitači u našoj crkvi?
- Kakva je priprava i držanje naših čitača?
- Zapiši ili zapamti jednu pobudnu misao iz čitanja!

U dodatku vidi primjer 7

Vidi liturgijske knjige, str. 68.

8. Evanđelje i propovijed

"Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi sto izlazi iz Božjih usta." (Mt 4,47)

Kako Bog govori?

"Da li Boga treba slušati?" - upitala me jednom baka još dok sam bio mali. "Kako ću ga slušati kad ništa ne govori!?" - rekao sam joj, ne znajući tada da nam Bog uvijek govori, samo ga trebamo čuti.

Govorio nam je preko proroka, dao nam deset zapovijedi, poslao nam i svog sina Isusa da nas uči kako treba živjeti.... a govori nam i svake nedjelje na svetoj Misi. Tamo ga najbolje čujem, jer naš svećenik uvijek lijepo rastumači što je Bog želio reći u Svetom pismu, u evanđeljima i poslanicama. Da bi dobro čuli Božju riječ nije dosta širom otvoriti uši i kimati glavom. Treba širom otvoriti i srce tako da nas njegova riječ promijeni, da postanemo bolji.

Sada bih znao odgovoriti baki: "Boga treba slušati i poslušati!" (Josip)

Evanđelje - knjiga nad knjigama

Nema te knjige na svijetu koja je u toliko primjeraka tiskana kao Evanđelje! Što je Tolstoj prema evanđelistima? Nema te knjige koja se toliko časti: pogledajte kako je u crkvi lijepo uvezana i **ukrašena knjiga Evanđelja, evanđelistar!** Ne slični na naše školske knjige!

Dok prvo i drugo čitanje mogu čitati svi (krizmani) vjernici, Evanđelje u crkvi smiju čitati samo **đakoni i svećenici**. Slušanje Evanđelja u crkvi je sakramental (blagoslovina) pa se pritom, uz kajanje, opraštaju laki grijesi! Kod kuće svatko može i **treba čitati Evanđelje**. Tate i mame čak bi ga trebali čitati svojoj djeci! Ne samo jedanput, nego mnogo, mnogo puta treba pročitati Evanđelje, i to u raznim prilikama - jer nije isto čitati u crkvi ili u prirodi, u školi ili na plaži, ujutro ili uvečer, sam ili s društvom! Na Misi se Evanđelje čita s "**ambona**". To je osim oltara još jedno "uzvišeno mjesto", stol. Zato i kažemo da su u crkvi dva stola: "**stol riječi**" i "**stol kruha, Euharistije**". A što zapravo znači riječ "Evanđelje"? Evo: "Radosna vijest"!

Na noge sad! Isus govori!

Na redu je Evanđelje, a to je čitanje nad čitanjima. Evanđelje govori o Isusovim djelima i kada se čita Isus

je nazočan među nama u svojoj riječi. Nema više sjeđenja; iz poštovanja ustajemo. Sve što Isus govori u Evanđelju ide baš nama, a ne, kao u prethodnim čitanjima, nekim zajednicama kao na primjer Korinćanima.

Ako je Misa svečana, imat ćemo cijeli obred pozdravljanja Evanđelja. Svećenik će u pratnji dvojce svjećonoša i kadioničara nositi knjigu Evanđelja do govornice – ambona. Tako su nekada pratili kraljeve i druge važne osobe. Narod će klicati "**Aleluja!**" To je židovska riječ, a znači "Hvalite Gospoda!" Zapravo je to veseo, zanosan usklik, kao kad kažemo "Hura!", "Sjajno!", "Živio!"... Zato u **korizmi** umjesto "Aleluja" govorimo "**Slava tebi, Kriste - Kralju vječne slave!**"

Prije čitanja svećenik čini **križić** nad knjigom, a svi mi križiće na čelu (da Isusove riječi promišljamo), zatim na usnama (da bismo ga naviještali drugima) te na grudima (da nam srce zagrije). Isus je među nama! Slušamo ga kao i Židovi prije 2000 godina! Ako se pitamo jesu li dovoljna tri križića? Možda bi nekima trebala još dva! Na uši - da pažljivo slušaju!

Gospodin govori

U Misi ustajemo u počast prisutnoga Isusa Krista. Spremamo se poslušati Kristovu riječ u Evanđelju.

Svećenik govori prisutnima: **Gospodin s vama!** Oni odgovore: **I s duhom tvojim!** Zatim nastavlja: **Čitanje sv. Evanđelja...** Narod odgovori: **Slava tebi, Gospodine!** Na završetku čitanja Evanđelja svećenik kaže: **Riječ je Gospodnja!**, a vjernici odgovore: **Slava tebi, Kriste!**

Evanđelje nije...

Upamtimo, da Evanđelje nije samo knjiga, nego je **Radosna vijest Isusa Krista**, Kristove osobe, što je govorio, što je činio. Krist nudi ljubav svim ljudima, prihvaćajući i samu smrt, žrtvujući vlastiti život.

Sada nam Isus govori. Zato valja pažljivo i pobožno slušati. Kolike je ljude ta riječ ohrabrila, prosvjetlila i utješila?! Može i nas danas. Valja samo slušati i vjerovati Isusu.

Apostoli su nam ostavili četiri svjedočanstva o Isusu Kristu. Zato govorimo da postoje **četiri Evanđelja**,

koja napisashe: **Matej, Marko, Luka i Ivan**. Matejevo Evanđelje čita se u godini A, Markovo u godini B, Luki-
no u godini C. Svake godine čita se Ivanovo Evanđelje u
uskršno vrijeme.

Četiri fotografije iz različitih kutova

*Kako to da postoje razlike u onome što
evanđelisti pišu? Zar ne govore svi istu povijest
Spasitelja!?*

Temeljna poruka svih evanđelista je ista: Kristov život, nauka, muka, smrt i uskrsnuće. Svaki je stavlja u središte svog evanđelja. Ali kad gledamo pojedinosti, zaista zapažamo: ne pričaju svi iste stvari i istim redom, i kad govore o istom događaju, svatko to čini na svoj način, pokazujući stvari u različitom svjetlu. Odakle te razlike? Razlog je jednostavan: svatko od njih govori drugoj publici. Četiri evanđelja su kao **četiri Isusove fotografije**, snimljene iz različitih kutova.

Propovijed

Kako bismo razumjeli, što je propovijed, treba nam pročitati jednu stranicu Evanđelja po sv. Luki. Isus je u Nazaretu, u subotu, u sinagogi pročitao odlomak iz Izaije proroka. Završivši čitanje, zatvorio je svitak knjige. Svi sjedoše, a Isus govoraše: **"Danas se ova riječ ispunila, ostvarila među vama"**.

U propovijedi poput Isusa u Nazaretu, svećenik nam pokazuje, kako Riječ Božja nije vrijedila samo za **"ono vrijeme"** Ona vrijedi i za nas, korisna je i za **naše vrijeme**.

Ali Riječ Božja često je tvrda i nerazumljiva, te zahtjevana. Katkad je teška za slušanje, jer smo mi mladi i neupućeni. Dakle, ne treba se čuditi, ako nam se svećenikovo tumačenje ne sviđa. To tumačenje nije zato, **da nam se sviđa, nego da nam stavi pred oči osobu Isusa Krista; što je on propovijedao i učinio za nas.**

Za **vrijeme propovijedi** često mislimo na druge stvari; gledamo okolo ili pričamo. Rastresenost je ponekad nehotična. Ako vremenom nastojimo bolje shvatiti kršćanski život, naše životno putovanje bit će vrijedno i korisno. Slušajući propovijed, pokažimo se mudrima i budimo otvoreni slušatelji, prihvaćajući tumačenje Evanđelja! Dobro je nakon propovijedi malo tišine kako bi usvojili poruku!

Propovijed svetog Franje

*Jednoga dana
sveti Franjo, izašavši
iz samostana, sretno
brata Ginepra. Bijaše
to prostodušan i dobar
brat pa ga je sveti
Franjo jako volio. U
susretu mu reče:*

"Dođi brate Ginepro, idemo propovijedati".

"Oče moj", odgovori ovaj, "ti znaš da sam neuk. Kako ću ljudima propovijedati?" No, kako sveti Franjo bijaše uporan, pristao je. Prošli su gradom moleći u šutnji za sve one koji su radili u trgovinama i po vrtovima. Smijehli su se djeci, osobito onoj najsiromašnjoj. Sa starijima su popričali, pomilovali bolesnike, a nekoj ženi pomogli ponijeti vedro s vodom. Nakon što su nekoliko puta prošli gradom, sveti Franjo reče: "Brate Ginepro, vrijeme je da se vratimo u samostan". "A propovijed?"

"Pa propovijedali smo..." odgovori svetac smiješeći se.

Ako u džepu nosiš miris, ne trebaš to svima govoriti. Miris će govoriti umjesto tebe. Ti si najbolja propovijed.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Koliko je evanđelja i tko su pisci?
- Jesu li ista, različita, ili...?
- Tko čita i tumači Evanđelje?
- Kojim riječima počinje i završava čitanje Evanđelja?
- Po komu je bilo Evanđelje u nedjelju?
- Prepričaj (sastavi) nedjeljnu propovijed.
- Što ti se sviđa, a što ne u propovijedi?

U dodatku vidi primjer 8

Vidi o propovijedi i sjedenju, str. 64.

9. Vjerovanje

Ispovijest vjere

Na početku svete Mise, hranili smo se riječju Božjom. Za vrijeme propovjedi, svećenik nam je želio pomoći, da prihvatimo tu hranu, da se njome okrijepimo, jer ona je dar Božji. Crpili smo novu snagu iz Božje riječi. Zato možemo odvažnije, smjelije **ispovijedati svoju Vjeru, govoriti Vjerovanje.**

U uskrсноj noći i kod krštenja, ispovijest vjere izražava se u pitanjima i odgovorima. Sve ispovijesti vjere govore o Bogu Ocu, našem Stvoritelju, našem Ocu, o njegovu Sinu Kristu, našem bratu Spasitelju, o Duhu Svetom, koji nam daje ljubav Oca i Sina.

Ispovijedamo svoju vjeru, potvrđujemo je u sve dane našeg života, posebno kad **svjedočimo pred drugima**, da vjerujemo u Isusa Krista.

Znate li koja je ispovijest vjere najjednostavnija i **najkraća? To je znak križa.** Tim znakom zazivljemo Boga kao Oca, kao Sina i kao Duha Svetoga, čineći na sebi znak savršene ljubavi Boga.

Ima li dva "Vjerovanja"?

U sve nedjelje i velike blagdane poslije propovjedi govori se ili pjeva vjerovanje. Vi znate da vjerovanje ima dva obrasca. Jedno je **Apostolsko** i počinje riječima: **"Vjerujem u Boga Oca Svemogućega"**, a drugo je **Nicejsko-carigradsko**, mi bismo rekli **misno vjerovanje: "Vjerujem u jednoga Boga, Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga"**. Oba ova obrasca su slična i vjerodostojna (pravovjerna). Misno je malo prošireno, svečanije, a apostolsko je starijeg porijekla. Predaja kaže da su **apostoli** prije nego su se razišli **sastavili dvanaest članaka naše vjere koje svaki kršćanin mora znati i vjerovati.** Apostolsko vjerovanje ukratko sažima istine vjere. Najstariji zapis apostolskog vjerovanja već je iz drugog stoljeća, negdje oko 150. godine. A ono drugo, nicejsko-carigradsko vjerovanje sastavljeno je na dva opća crkvena sabora.

Zašto je važno?

Važno je da izričaj naše vjere shvatimo i doživimo kao nešto što se sasvim **"prirodno"** ugrađuje u cjelokupno odvijanje misnog slavlja. Dobro je da zajednički izgovaramo **"Vjeroispovijest"** kojom se povezujemo sa svim naraštajima koji su nam prethodili u vjeri i sa svim zajednicama koje sačinjavaju sveopću Crkvu. No, pri tom je osobito važno da nam izricanje **"Vjerovan-**

ja" sve više postane znakom (simbolom) našeg osobnog i zajedničkog povjerenja prema Bogu i potpunog opredjeljenja za njega. Jer vjerovati u prvom redu znači imati **povjerenja, vjerovati živoj osobi.**

U nekim će prilikama (osobito u misi s djecom) biti dobro da se umjesto carigradsko-nicejske **"Vjeroispovijesti"** moli **"Vjerovanje apostolsko"** ili da se vjera izriče u obliku **"dijaloga"** (kao prigodom krštenja ili obnove krsnih obećanja).

Ispovijest vjere je pristanak naroda na Božju riječ koju je čuo u čitanjima i homiliji. To je priznanje vjere i završna priprema za sudjelovanje u Euharistijskoj službi.

Vjerovanje

Vjerovanje je naš **radosni "da"**, naš slobodni i dragovoljni **pristanak** uz Boga koji nam se objavio u svojoj riječi, naše javno priznanje da smo Kristovi sljedbenici. Da, Gospodine, vjerujem kao mali pastiri i mudraci s Istoka, kao Samaritanka i stotnik, kao ona priprosta žena koja reče **"da se samo dotaknem njegove haljine"** (Mt 5,21). Ojačaj vjeru u meni, vjeru u mom umu i srcu, u mom životu da bi punim glasom ne samo pod svodovima crkve, već također u razredu i na ulici, svuda **svjedočii da si samo ti Bog. Samo si ti svemogućii Stvoritelj i Spasitelj.**

Vjerujemo **da ćeš opet doći i uzeti nas k sebi i da si ti s nama u ispovjedaonici, u svetoj hraništu; da si s nama jedno tijelo, samo jedna obitelj, da smo svi ucijepljeni u tvoju muku i u tvoju uskrсну slavu kao što je mnoštvo zrna dalo hostiju...**

Vjera

Zemlja je bila suha i ispucala, jer dugo ne bijaše kišilo. Uvelo žuto lišće jedva se držalo na granama. U poljima je izgorjela trava. Ljudi su napeto iščekivali, usrdno moleći i pogledavajući užareno nebo.

Mjesecima nije pala ni kap kiše, a posljednji tjedni bijahu nenasno vrući.

Mjesni je župnik organizirao molitvenu uru ispred crkve. Došlo je mnoštvo ljudi. Svi su bili puni strepnje i nade.

Mnogi su u rukama imali križeve, krunice, molitvenike... Župnikove se oči, međutim, nisu odvajale od djevojčice u prvom redu; u krilu je držala crveni kišobran.

Kad smo na Misi probudimo vjeru da "što god zaištemo u Njegovo ime" Bog uslišava.

Mi vjerujemo

- Vjerujemo da je sreća veoma važna za čovjeka
- Vjerujemo da postoji radost kad se drugome darujemo. Treba s drugim dijeliti što imaš.
- Vjerujemo da treba biti iskren. Djeca govore uvijek istinu.
- Vjerujemo u prijateljstvo, jer ono tjera osamljenost.
- Vjerujemo u nježnost, jer ako te nitko ne ljubi, život je prazan.
- Vjerujemo da je potrebno upoznati druge ljude, ljubiti ih; ako se katkada posvađamo, treba se izmiriti.
- Vjerujemo u ljubav svojih roditelja i drugih dobrih ljudi.
- Vjerujemo u Boga, jer je on Stvoritelj svega svijeta i želi nam dobro.
- Vjerujemo u Isusa. Vjerujemo da se ono što on kaže ili čini može ostvariti, ako čovječje srce vjeruje.

Bog mi vjeruje

Što znači da nam Bog vjeruje - upitao je vjeroučitelj djecu u školi! Javio se mali Marko: *To znači da Bog nije kao moja baka. S njom je strašno ići na šetnju. Ona me još uvijek hoće držati za ruku kao kad sam bio sasvim mali. Osobito kad prelazimo ulicu na mene viče: "Daj mi ruku!" Uopće nema povjerenja u mene, ne vjeruje da sam narastao. A Bog postupa, zar ne, kao moj tata. On nas pušta da se sami snalazimo. Ne opominje nas na svakom raskrižju. **Ima u nas povjerenja.** A ja ga onda pogledam sa strane i vidim kako se ipak za nas boji. Ništa ne govori. Pušta nas, ko bajage, same, a sav je napet da skoči, ako zaprijeti kakva opasnost.*

Profesor i lađar

Jednoga dana jedan od najvećih sveučilišnih profesora, kandidat za Nobelovu nagradu i poznati svjetski znanstvenik, dođe na obalu nekog jezera. Zamoli lađara da ga u svojoj lađici provoza po jezeru. Lađar rado pristade. Kad su dobroano odmakli od obale, profesor počne ispitivati lađara:

- "Poznaješ li ti povijest?"
- "Ne."
- "Četvrtina tvoga života je izgubljena."
- "Poznaješ li astronomiju?"
- "Ne."
- "Izgubljene su dvije četvrtine tvoga života."
- "Poznaješ li filozofiju?"
- "Ne."
- "Pa ti si izgubio tri četvrtine života!"

Odjednom se podiže silna oluja. Lađica se na sredini jezera zanjihala kao orahova ljuska. Vičući iz svega glasa nasuprot zaglušujućem šumu vjetra, lađar se obrati profesoru:

- "Znate li plivati?"
- "Ne", odgovori profesor.
- "Onda ste izgubili cijeli život!"

Postaje razni puteni, ponajčešće lijepi i zavodljivi, koji vode u smrt. Samo jedan put vodi u život. To je Božji put. Nikad ne gubi iz vida, on je najvažniji.

Bilješke:

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Kad se moli vjerovanje?
- Koja su "dva vjerovanja"?
- Kako vjeru ispovijedamo kod krštenja?
- U koga od ljudi imamo najviše povjerenja i zašto?
- Što znači nekome vjerovati?
- Poznaješ li koga da ne vjeruje u Boga?
- Kojoj zajednici vjernika mi pripadamo?
- Poznaješ li vjernike drugih zajednica?
- Nauči napamet (napiši) Apostolsko vjerovanje.

U dodatku vidi primjer 9

10. Molitva vjernih

Dva načina molitve

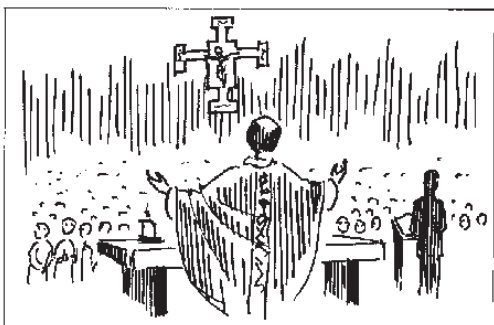
Isus nas je opomenuo da ne budemo poput licemjera koji rado mole stojeći u sinagogama ili na uglovima trgova, kako bi ih svi vidjeli. Preporučio nam je da pođemo u svoju sobu, zatvorimo vrata i tamo molimo. To je **osobna molitva**, neposredan izravan razgovor s Bogom u tišini.

Ali postoji i drugi način molitve – **zajednička molitva** na Misi i drugim okupljanjima. Kad se dvoje ili troje okupe u moje ime – ja sam među njima! – rekao je Isus.

Sveopća ili vjernička molitva

Božjoj riječi koju su čuli iz Svetog pisma i iz homilije vjernici odgovaraju molitvom vjernika. Bog je **progovorio ljudima**, sad **ljudi govore** Bogu. Svaka molitva koju svećenik izgovara u bogoslužju, zapravo je molitva cijele zajednice, a svećenik je u ime zajednice govori Bogu. Molitva vjernika posebna je mogućnost da se i sami vjernici vlastitim glasom, čak svojim riječima uključe u bogoslužje. Često i tu molitvu izgovara sam svećenik, ali je mnogo bolje da je **svećenik samo započne i zaključi**, a pojedine zazive da izgovaraju vjernici.

Najčešće se čitaju zazivi koji se već nalaze tiskani u **crkvenim knjigama**. Za posebne zgrade članovi zajednice pripreme vlastite zazive tako da ih unaprijed napišu. Gdje su vjernici dobro poučeni osobito u manjim zajednicama, svećenik ih može pozvati da iznesu vlastite prošnje **nadahnutim riječima**. Za takvu molitvu vjernik je pripremljen slušanjem Svetog pisma i homilije. Molitva je njegov iskaz i primjena onoga što je upravo čuo.

Od zajedničkih na osobne prošnje

U zajedničkoj molitvi narod Božji vrši svoju "svećeničku službu". Dobro je držati se određenog reda: - za **potrebe Crkve**, za **spašavanje i dobro svijeta**, za **našu zajednicu**, za **bolesnike**, za **ljudes s poteškoćama**, za **pokojne...**

Sasvim je u redu kad vjernici mole za zdravlje ili za nekoga kome upravo treba posebna Božja pomoć. Važno je da cijela zajednica pažljivo sluša zaziv, kako bi mogla zajednički vapiti: **Gospodine, usliši nas!**, ili: **Gospodine, smiluj se!**, ili drugim riječima. Tako svaka pojedina molitva dobiva snagu zajedničke molitve.

Za što i koga moliti?

U molitvi vjernika treba sudjelovati cijela zajednica jer je to molitva Božjeg naroda, koji, predvođen Isusom Kristom, moli za velike nakane Crkve i svijeta. To je zajednička molitva svih vjernika kojom oni izražavaju da su brige sveopće Crkve i svijeta također njihove osobne brige.

Pri sastavljanju molitve vjernika ili njezinu spontanom izricanju treba nastojati pojedine "zazive" povezati s konkretnim životom: da budu "odjek" Božje riječi koju je zajednica slušala i da se u njima polazi od događanja u svijetu, Crkvi i osobnom životu. Uključiti u molitvu potrebe onih živih i mrtvih članova zajednice. U pripremi za nedjeljnu Misu molitvi vjernika treba posvetiti osobitu brigu. Dobro je ako je iza svakog zaziva kratka stanka. Sveopću ili vjerničku molitvu zaključuje svećenik.

Tko nije doživio da već nakon odgovora nije više znao što je molio? Zazivi su, kao sve što se ponavlja, izloženi opasnosti da se gotovo mehanički mole.

Da bi sveopću molitvu doista mogli obaviti, trebala bi nakon iznošenja svake prošnje biti kratka stanka. Već i nekoliko sekundi tišine djeluje u slušateljima. Na taj će način zazivi biti prava molitva vjernika.

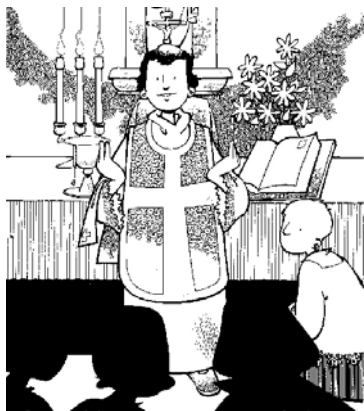
Molitva kroz dan

Časoslov (brevijar) je službena Crkvena knjiga s molitvama, psalmima i biblijskim čitanjima za sve dane u godini i za sve sate u danu. Časoslov je knjiga kojom

se poglavito služe svećenici i redovnici, no Crkva nas sve poziva da ga molimo u svako doba dana.

Tako u Časoslovu postoje ove molitve tijekom dana:

- **jutarnja:** kad sunce izlazi i sve se budi naša molitva pohvala kreće da nebeskom Ocu kaže "Dobar dan!" i da mu zahvali što nas je očuvao preko noći
- **mali časovi:** su molitve svaka tri sata tijekom dana. Njima posvećujemo Bogu početak svakog rada i svoje djelatnosti
- **služba čitanja:** odlomci iz Svetog pisma i sv. otaca
- **večernja:** moli se na zalazu sunca, njome zahvaljuje Bogu na proteklom danu
- **povečerje:** molimo ga kad zavlada tišina i sva se svjetla ugase. Tom molitvom za čitav protekli dan, posvećujemo Bogu svoj umor i nade za sutrašnji dan, moleći ga da nam oprostí sve propuste i grijehé učinjene tijekom dana.

Šutnja

Neki čovjek je došao monahu na razgovor. Upita ga: "Što uopće naučiš od tog života u neprestanoj šutnji?"

Monah je upravo grabio vodu iz zdenca, pa reče svom posjetiocu: "Zaviri u zdenac! Što vidiš?" Čovjek pogleda i odgovori: "Ne vidim ništa". Nakon nekog vremena monah, koji je stajao savršeno miran, reče: "Pogledaj sada! Što vidiš u zdencu?"

Čovjek poslušá i odvratí: "Sad vidim sebe, odraz svog lika u vodi".

Monah reče: "Vidiš, kad bacim kantu, voda se uzbiha, a sad je sasvim mirna. Tako ti je i sa šutnjom: čovjek vidi sebe!"

Pronađi i ti sebi danas neki tihi kutak i dopusti da te prožmu šutnja i mir.

Kad šutimo i otvaramo srce dajemo priliku da Bog nama govori.

Molitva

Andrija je imao samo jednu veliku želju: bicikl. Krasan, žut bicikl s deset brzina koji je vidio u izlogu dok je šetao gradom. Na nj je mislio dan i noć. Sanjao je taj žuti bicikl, vidio ga posvuda - i u bijeloj kavi, i na slici Karla Velikog u udžbeniku za povijest. Andrijina mama, međutim, trebala je platiti razne račune, a troškovi su se svakog dana povećavali. Naravno da mu nije mogla kupiti tako skup bicikl o kojem je Andrija sanjario. Andrija je znao za mamine poteškoće, pa je odlučio bicikl zatražiti izravno od Boga, kao božićni dar. Svojim večernjim molitvama uvijek bi dodao i ovu: "Molim te nemoj mi zaboraviti pribaviti žuti bicikl za Božić. Amen." Mama je svake večeri slušala tu molitvu i samo tužno kimala glavom. Znala je da će taj Božić biti tužan dan za njezina sina. Bicikla neće biti i on će se jako razočarati.

Došao je Božić, a Andrijina želja se nije ispunila. Te večeri dječak je kleknuo pored krevetića da izmoli svoje uobičajene molitve. "Andrija", pozvala ga je mama nježno, Ti si sigurno nezadovoljan, jer za Božić nisi dobio bicikl. Nadam se da se ne ljutiš na Boga zato što nije odgovorio na tvoje molitve. "Andrija pogleda mamu. "Oh ne, mama, ne ljutim se na moje molitve. Rekao je: 'Ne!'"

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Koja je razlika između osobne i zajedničke molitve?
- Neka svatko kaže (napiše) jedan zaziv!
- Za koga bi trebali moliti?
- Napiši jednu molitvu vjernih!

U dodatku vidi primjer 10

Vidi o molitvi, str. 64.

11. Priprava darova - prikazanje 1

Prvi glavni dio misnog slavlja je Uvod u Misu i Služba riječi. To je zapravo razmjena naših i Božjih riječi. U uvodnim obredima mi se obraćamo najprije Bogu, a on sluša; kajemo se, vapimo "Gospodine, smiluj se", kličemo "Slava Bogu na visini", molimo zbornu molitvu. A onda Bog govori nama, a mi slušamo. Bog govori u misnim čitanjima i u propovijedi. U Vjeronanju i Molitvi vjernih mi prihvaćamo Božju riječ i preporučamo sebe i sav svijet Božjoj dobroti.

Drugi glavni dio misnog slavlja je Euharistijska služba ili još Žrtvena gozba. Kao što je to bio slučaj u prvom dijelu Mise, tako je slično i u drugom. Euharistijska služba je također jedna međusobna izmjena. Ali ne izmjena riječi, nego izmjena međusobnog darivanja. U prvom dijelu žrtvene gozbe – prikazanju, mi sebe darujemo Bogu. U drugom dijelu Žrtvene gozbe – Svete pričesti Bog sebe daruje nama. U sredini između ta dva dijela je Kristova žrtva na Kalvariji, žrtva na križu. I napokon, konačni i životni naš odgovor na cijelu gozbu i cjelokupno misno slavlje jest: uzorni kršćanski život, kao dokaz naše zahvalnosti Bogu, kao i najsigurniji put našeg spasenja.

Božja obitelj

Time što nas je okupio oko stola Isus je naznačio da je njegova zajednica Crkva prava obitelj, a ne neka škola, vojska ili stranka. Škola se okuplja u učionici, vojska u vojarni i na bojištu, stranka na mitingu i izborima, a obitelj oko zajedničkog stola.

Priprava darova

Prvom Gospodinovu činu, na Posljednjoj večeri: "uze kruh... uze čašu vina", odgovara misni obred koji se dugo vremena nazivao "Prikazanje". Sada se prikadnije naziva "Priprava darova".

Riječ "prikazanje" sačuvana je samo u nazivu "prikazne pjesme". Jedino pravo prikazanje u Misi jest kad Krist sa svojom Crkvom prinosi sama sebe svome Ocu. To će pak otajstvo poslije izraziti Euharistijska molitva. Taj obred jednostavno podrazumijeva prinos misnih darova:

- Oltar je čist i darovi su na stolu u blizini.
- Donosi se kruh i vino koje svećenik prihvati i stavi na oltar.
- Svećenik izmoli molitvu nad prinesenim darovima.

Kruh i vino

Prinos kruha i vina prati prigodna pjesma. Znakoviti su i svečani ophodi u kojima vjernici nose i druge darove koji su nam životno važni. Taj prikazni obred uvodi u Euharistijsku službu.

Kruh i vino, "plod zemlje i rada ruku čovječjih", predstavljaju sve stvorenje i svakoga čovjeka, te uvode u otajstvo koje će "sve učiniti novim".

Molitve nad kruhom i vinom izražavaju značenje tih darova: "Blagoslovljen si, Gospodine, Bože svega svijeta: od tvoje darežljivosti primismo kruh (vino) što ti ga prinosimo; on, plod zemlje (trsa) i rada ruku čovječjih, postat će nam kruhom života (piće duhovno)".

Na to vjernici uskliknu:

"Blagoslovljen Bog u vijeke!"

Dok ulijeva vino i vodu u kalež (nekoliko kapi vode znak je našeg sjedinjenja s Bogom) svećenik moli: "Otajstvo ove vode i vina učinilo nas dionicima božanstva onoga koji se udostojao uzeti dijela u našem čovječstvu". Poslije prinosa kruha i vina tiho govori: "Primi nas, Gospodine, duhom ponizne i srcem skrušene; bila danas naša žrtva pred tvojim licem takva da ti se sviđi, Gospodine Bože".

Obredno perući ruke kaže: "Operi me, Gospodine, od mog bezakonja i od grijeha me moga očisti". Svećenik je prije mise oprao ruke.

Ovo pranje znakovito govori o duhovnoj čistoći koja se očekuje od svakog sudionika gozbe. Potom poziva i sve okupljene vjernike da se pridruže prinosu misnih darova: "Molite, braćo, da moja i vaša žrtva bude ugodna Bogu Ocu svemogućemu". Na to vjerni puk odgovara: "Primio Gospodin žrtvu iz tvojih ruku na hvalu i slavu svojega imena, i na korist nama i čitavoj svojoj svetoj Crkvi".

U doba prve Crkve prinosili su vjernici i hranu. Kad je svećenik primio prikazne darove, oprao bi ruke. Sad znate zašto su svećeniku u ovom dijelu mise donosili praonik. Danas je drugi red služenja i rijetko se prinosi hranu. Ali i danas svećenik pere ruke i tome se pridaje simbolika duhovne čistoće. Prije nego pristupiš svetoj žrtvi, moraš biti čist.

Milostinja kao dar

Za vrijeme pripreve darova obično se **prikuplja milostinja**, koja se može i svečano s drugim darovima u ophodu ponijeti k oltaru. Bilo bi dobro da ne dođemo praznih ruku primati Božji dar. Svaki pojedinac, prema svojim mogućnostima i velikodušnosti, svojim darom **sudjeluje u izmjeni darova**, na što upućuje i sam sakrament Euharistije. Ti se darovi, ipak, ne polažu izravno na oltar, kao što se polažu kruh i vino, koji su sakramentalni znak euharistijske gozbe.

Kršćani već od početka, zajedno s kruhom i vinom za Euharistiju, prinosе također **svoje darove da se razdijele potrebnima**. Običaj skupljanja milostinje, nadahnut je primjerom Krista koji je postao siromašan da nas obogati.

ZNATE LI?

ZNATE LI da se u Svetom Pismu često spominje kruh!?

- Starozavjetni svećenik Melkisedek žrtvovao je kruh i vino. Bogu je ta žrtva bila najdraža.
- Gladnim Izraelcima u pustinji Bog je dao "kruh s neba" – manu...
- Isus je kruhom i ribom nahranio narod.

DAR

Sinoć, dok sam u kuhinji pripravljala večeru, ušao je moj dječčić. Pružio mi je komadić ispisanog papira. Obrisala sam ruke i pročitala. Evo što je napisao:

- *Spremanje kreveta cijeloga tjedna: 30 kn*
- *Odlazak u trgovinu: 10 kn*
- *Za čuvanje malog brata dok si išla u kupovinu: 15 kn*
- *Ispraznio sam koš za smeće: 5 kn*
- *Zalijevanje cvijeća na balkonu: 5 kn*
- *Dakle, ukupno 65 kn*

Pogledala sam ga. Vrtio se i grizao svoju olovku. Navrle su mi mnoge uspomene. Uzela sam olovku, obrnula papir. Evo što sam napisala:

- *Za devet mjeseci strpljenja, 12 sati bolova ništa – moj dar.*
- *Za mnogo probdjevenih noći dok sam te čuvala: ništa – dar.*
- *Za vožnje na vrtuljku, za igračke, za izlete: ništa – dar.*
- *A nakon svega – ukupno, za moju ljubav: ništa – dar.*

Kad je pročitao, oči su mu bile pune suza. Podigao je glavu i rekao: „Mama, puno te volim.“ Uzeo je svoj papir, okrenuo ga i velikim slovima napisao: „DAR“.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Što je na oltaru prije prikazanja?
- Što prikazujemo?
- Što govori svećenik, a što vjernici?
- U kojim prigodama svećenik kadi oltar?
- Za koga je milostinja?

U dodatku vidi primjer 11

Vidi liturgijsko posuđe, str. 67.

12. Priprava darova - prikazanje 2

Ne mogu baš svi na gozbu...

U davna vremena ljudi nisu bili tako "fini" kao danas, a možda nisu bili ni toliko svjesni da Bog voli sve ljude pa i one nekrštene i zločeste. Zato su običavali, u času kad je nakon Službe riječi počinjala Euharistijska služba, prstom pokazati vrata nazočnima koji još nisu primili krštenje, kao i onima za koje se znalo da su javni grešnici. Takvi nisu imali pravo sudjelovati u najsvetijem dijelu mise - Euharistijskoj službi!

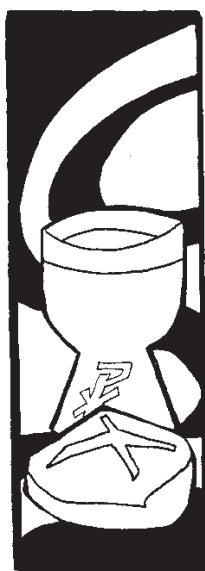
Danas takvog odvajanja više nema - svatko može ostatu u crkvi kroz cijelu Misu.

Euharistijska služba sastoji se od tri dijela:

1. Priprava darova
2. Euharistijska molitva
3. Pričest.

U trećem dijelu, blagovanju Isusova tijela, ne mogu sudjelovati oni **koji još nisu kršteni**, a ni oni koji **imaju na duši teški grijeh**. Ne mora se, naravno, pokazati krsni list ni dati izjava da nema teškog grijeha, ali Boga nitko ne može prevariti! Tko je u grijehu, a želi na gozbu, mora ići preko ispovjedaonice, tko nekršten preko krsnice!

Pripremimo darove – na gozbu se ne ide praznih ruku!

Kad idete nekome na rođendan, u svatove, na svečanu večeru, onda nešto nosite sa sobom. Kolače, bocu pića ili barem cvijeće...

I na Misu se nose darovi. I to ne od jučer, već od prvih godina kršćanstva!

Rimski pisac i filozof Justin, koji je živio oko 100. godine poslije Isusa, opisao je kako su kršćani donosili na misu kruh i vino pa nakon posvećenja blagovali tijelo i krv Isusovu. Ali ne samo to! "*Bogati i drugi dobročinitelji od svoje volje donesu sve što žele. Sve skupljeno daje se glavaru zajednice koji pomaže siročad, udovice, osiromašene,*

utamničene i strance. Jednom riječju, on pomaže svima koji se nađu u nevolji."

Neko vrijeme, od IV. do X. stoljeća, donošenje darova i milostinje bilo je čak stroga obveza. Ljudi su se natjecali tko će dati više, pojavila se i taština pa su se u crkvi čitala imena darovatelja... To baš nije bilo dobro i taj je običaj nestao. Poslije, od X. do XX. stoljeća polako se gubi osjećaj zajedništva na Misi, više se ne nos kruh i vino ni drugi darovi - samo se daje novac za potrebe crkve.

Danas opet više mislimo na pomaganje članovima zajednice i Crkvi. Ne nosimo na Misu svašta, jer kako bi to izgledalo kad bismo poput prvih kršćana dolazili na Misu s vrećama punim hrane i odjeće, ali pomoć dajemo u Caritas i drugačije pomažemo braći u nevolji.

Koji pribor na stol?

Koji pribor stavljamo na obiteljski stol a koji pak pribor nalazimo na oltaru, Isusovu stolu? Usporedimo! Kod kuće čaša i tanjur, u crkvi kalež i plitica. **Na oltaru je i stolnjak, ubrus, vrčevi za vodu i vino...** Samo noža i vilice nema!

Kad je Isus živio za vilice ljudi nisu znali - prsti su im sasvim dobro služili kod jela! A kruh koji su jeli nije trebalo rezati nožem jer je bio tanak i lomili su ga. Zato su u ranom kršćanstvu Misu nazivali "**lomljenje kruha**".

Je li kalež od zlata? Zar su siromašni apostoli pili iz zlatnih čaša? - Ne, nisu! U davno doba na Misi se pilo iz običnih čaša i tek je oko godine 600. papa Grgur Veliki zapovjedio da kalež bude od plemenite kovine. Danas su kaleži obično od plemenite kovine, a samo izvana i iznutra pozlaćeni.

Zašto baš kruh i vino?

Na svečanoj Misi darovi se donose u procesiji do oltara: kruh, vino, milostinja i drugo. Za to vrijeme pjeva se darovna ili druga pjesma.

Kruh i vino najvažniji su darovi. Mi ih nosimo Bogu, a on će nam ih vratiti kao tijelo i krv svog Sina.

Zašto nam se Isus daje u obliku kruha i vina? Mogao nam je dati svoje tijelo u obliku nekog drugog jela, na primjer jabuke! A svoju krv možda u obliku vode, najzdravijeg pića! Je li se bojao da jabuke svi ne

volimo, ili da ih neće biti u svako doba godine? A vino možda je odabrao zato jer je znao da njegovi učenici, kao i svi ribari, više vole vino nego vodu?

Nećemo pogađati, ali jedno je sigurno: **Isus nam se želio dati u takvu jelu i piću koje "ne pada s neba", poput jabuka ili kiše, već se moramo sami potruditi da ga proizvedemo!** Doći do kruha nije lako! Do vina još teže... Treba raditi! Bog hoće

da radimo, on se veseli kad mu donesemo nešto što smo sami napravili. On surađuje s nama, daje da naše žito raste i loza rodi!

U molitvi blagoslova nad na oltar donesenim kruhom i vinom svećenik posebno naglašava ovaj **zajednički rad Boga i ljudi**, prirode i čovjeka, pa kaže da je to plod zemlje i trsa i "rada ruku čovječjih".

Kruh nas drži u životu – a vino u veselju!

Zrno žita mora umrijeti u zemlji da bi se rodio novi klas. Mora se smrviti u žrvnju da bi se pretvorilo u hranu koja daje život! I bobice grožđa moraju se zgnječiti da bi dobili vino! To je zanimljivo i znakovito! **Isus je umro na križu da bismo mi mogli živjeti!**

Kako do vina?

Ni u Isusovo doba mladi baš nisu voljeli motiku... Ali vino su voljeli! U vinogradima još uvijek treba motika, jer kopačice i traktori ne mogu na svaki brijeg!

Isus je barem deset puta u svojim pričama govorio o radu u vinogradu. Sjećate li se priče o dva sina: jedan je ocu obećao da će raditi u njegovu vinogradu, ali nije otišao (To je kao kad mi svašta Bogu obećamo pa ništa ne napravimo!); drugi je rekao: "Neću!" - ali se pokajao i otišao vinograd okopati. (Taj je bio malo lijen, kao svi mi, ali se borio protiv te mane pa uradio što treba!)

Hostija ne sliči kruhu...

Nikad vam ne bi palo na pamet da je **hostija kruh**, da vam to nisu rekli! Ni Isus na Posljednjoj večeri, ni kršćani u davna vremena nisu na Misi blagovali hostije

već običan, crni kruh, kakav su svakog dana jeli! Nisu to, doduše, bili hljebovi slični današnjim "štrucama" i "veknama", već nešto **poput lepinja**, što se lakše nosilo, spremalo i lomilo.

Zašto danas hostija umjesto običnog kruha? - Zamislite crkvu u kojoj bi se rezale kriške kruha! Kakve bi košare i skladišta trebali za svaku pričest, koliko bi tu bilo mrvica i svakakvih nepravilnosti... Hostije se lakše čuvaju, dijele, a one su ipak **pravi kruh od pšeničnog brašna, samo bez kvasca**. Beskvasni kruh jeli su **Izraelci** na izlasku iz Egipta, jer nisu imali vremena čekati kvasanje! Kruh je glavna hrana ljudi u ovom dijelu svijeta. Cijene ga svi i poštuju. "Kruh je lice Božje!" - kaže moja baka i traži da poljubim kruh koji mi slučajno padne na pod!

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Što mi možemo darovati Gospodinu?
- Zašto je na oltaru kruh i vino?
- Kako izgleda pravi kruh i zrelo vino?
- Kako se zove crkveno posuđe koje vidimo na Misi?

U dodatku vidi primjer 12

Vidi o kruhu i vinu, str. 69.

13. Euharistijska molitva 1 Predslovlje

U našem tumačenju sv. Mise stigli smo do samog srca misne žrtve, do Gospodnje posljednje večere, do obnavljanja žrtve na križu. Narod to zove pretvorba, a službene crkvene knjige zovu euharistijska molitva ili misni kanon. **Svaka euharistijska molitva ima svoj uvod koji se zove predslovlje.**

Da biste razumjeli predslovlje moramo se vratiti duhom natrag na Kristovu posljednju večeru. Sveta evanđelja nam kažu da je Isus uzeo u svoje ruke kruh, da je **zahvalio** (to je važno), neki navode da je **blagoslovio** (= podao Bogu dužnu hvalu), onda je razlomio, podijelio apostolima i rekao: **"Uzmite i jedite ovo je moje tijelo!"**

Euharistijska molitva

Euharistijska molitva započinje trostrukim pozivom svećenika na **iskazivanje hvale i trostrukim odgovorom** okupljenog puka:

***Gospodin s vama.**

- I s duhom tvojim.

***Gore srca**

- Imamo kod Gospodina.

***Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našem.**

- Dostojno je i pravedno.

Taj dijalog sadržava, kako poziv na zajedničko sudjelovanje u svetom činu, tako i odgovor okupljene zajednice koja je spremna uzdići svoja srca i slaviti euharistijsko otajstvo. Tako svećenik, potaknut spremnošću svih nazočnih, može započeti **'navještaj' Božje hvale (predslovlje)**.

S euharistijskom molitvom, zahvalnom i posvetnom, **stižemo u srce i na vrhunac** slavlja. U predslovlju Crkva zahvaljuje Ocu po Kristu u Duhu Svetome za sva njegova djela, za stvaranje, za otkupljenje i posvećenje. Tako se zajednica putujuće Crkve pridružuje neprekidnoj hvali nebeske Crkve, anđela i svih svetih, koji Bogu triput svetomu pjevaju.

Na više načina

Predslovlje se nadovezuje na posljednje riječi vjernoga puka: **"Uistinu, dostojno je i pravedno, pravo i spasonosno, svagda i svagdje zahvaljivati tebi, Oče sveti..."**

Sadašnji misal godine donosi bogat izbor novih predslovlja. U njima se poseban naglasak stavlja na **iskazivanje hvale**. Euharistijske molitve oblikuju i usmjeravaju našu zahvalu.

Predslovlja su, u stvari, bogata **zbirka blagoslovnih molitava**, kojima se omogućuje sabranim vjernicima da se sami osjete dionicima povijesti spasenja i udruženima u iskazivanju hvale i molitve Ocu. A upravo je to vlastitost Crkve, kao Kristova tijela.

Pred vratima svetinje

Sada pogledajmo kako se ovo predslovlje uklapa u tajanstveno djelovanje u svetoj Misi. **Došao je naj-svečaniji čas**. Nalazimo se pred svetinjom nad svetinja-ma misne žrtve. Sad će Krist sići s neba; sad će njegovo žrtveno tijelo biti položeno na oltar i njegova žrtvena krv biti u kaležu, sada će on s nebeskog prijestolja sići na naš oltar. A Crkva, zahvaljujući za taj veliki, sveti čas, poziva svoje vjernike: **"Gospodin s vama"**, znači sad će biti Gospodin među vama! Narod kaže: **"I s duhom tvojim"**. **"Gore srca"**, znači – pustite iz srca sve zemaljske misli i želje, podignite srca prema nebu i napunite ih

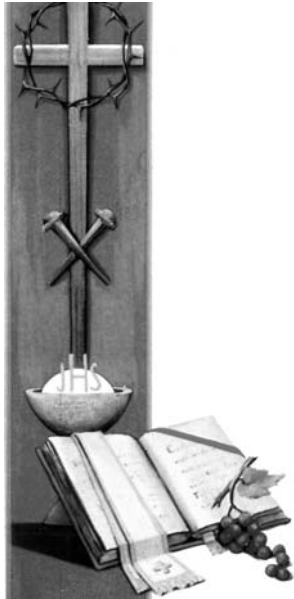
nebeskim mislima! – Narod odgovara: Već smo ih digli, tj. *"Imamo kod Gospodina"*. *"Hvalu dajmo Gospodinu Bogu našem"*. Narod kaže: *"Dostojno je i pravedno"* - Onda svećenik raširi ruke i svečano pjeva ili govori predslavlje i na koncu poziva anđele i sve ostale stanovnike neba u pomoć da svi zajedno slavimo Boga.

Predslavlje završava poklikom zajednice: *Svet, svet, svet Gospodin Bog Sabaot. Puna su nebesa i zemlja tvoje slave. Hosana u visini.*

Tim se himnom i poklikom cijeli zbor pridružuje navještaju hvale, i uključuje se u kozmičku (cijeli svemir) i sveobuhvatnu hvalu u kojoj sudjeluju anđeli, nebo i zemlja. Kršćanski zbor vjernika, kao svećenički narod, postaje tako 'živi glas svega stvorenja' u proglašavanju slave svoga Gospodina.

Otkud "Svet, svet, svet...?"

Tko ima kod kuće Bibliju, neka otvori proroka Izaiju, šesto poglavlje. Tamo će naći kako je Bog pozvao Izaiju u proročku službu. Izaija je bio mlad svećenik, molio se u hramu. Zanio se i imao viđenje. Nestao je hramski krov - vidio je otvoreno nebo i ogromno prijestolje i Onoga koji sjedi na prijestolju, pa kaže: *"Serafi su zastirali oči da ne gledaju Gospodnje lice, jer nisu vrijedni da ga gledaju i stalno su dovikivali: 'Svet, svet, svet, Gospodin Bog Sabaot, puna su nebesa i zemlja tvoje slave'."*

A onda, što dalje pjevamo, odnosno, kličemo? *"Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!"* Kako je to nastalo? To je redak evanđelja. Kad je Isus na Cvjetnicu ulazio u Jeruzalem, tada su ga apostoli i učenici radosno dočekali riječima: *"Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje. Hosana u visini!"* Što je to "hosana"? Hosana je stara hebrejska riječ koja znači: "Pomozi nam!" - Ali već u Starom zavjetu nije imala taj smisao nego je to jednostavno bio poklik, koji je značio: *"Slava tebi"; "Hosana u visini"* - znači dakle: *"Slava tebi u visini!"*

"Dođi, Gospodine Isuse!"

Svet, tri puta svet Bog nad vojskama. Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje! Pjevajmo, braćo, sa svim srcem, blagoslovljamo, slavimo onoga koji je u jednom trenutku povijesti došao među ljude, koji dolazi među nas. I sve do posljednjeg daha života, očekujući njegov konačni dolazak u slavi vičemo: "Dođi, Gospodine Isuse!"

Svetost za sve

Marko je došao s mamom u grad. Prvi put je vidio katedralu. "Mama, gledaj prozore na ovoj crkvi! Baš su zamazani, uopće ne izgledaju lijepo." Mama nije ništa odgovorila, nego je Marka povela u crkvu. Prozori, koji su izvana izgledali prljavi, odjednom su zasjali u različitim bojama (oslikani prozori - vitraji). Marko se divio i pažljivo razgledao prozore. Posebno mu se svidio prozor iznad glavnog oltara. Bio je pun divnih likova, a jedan od njih je bio izrazito svijetao, jer je kroz njega sjalo sunce. Marko je pitao: "Tko je to?" Mama odgovori: "To je jedan svetac. Sveti Petar."

To je Marko dobro zapamtio. Nekoliko dana kasnije Marko je bio na satu vjeronauka u svom selu. Vjeroučitelj je govorio o svecima. Na početku je postavio pitanje: "Djeco, tko od vas zna što je svetac?" Svi su šutjeli, samo se Marko javio i rekao: "Ja znam. Svetac je čovjek kroz kojeg sjaji sunce!"

Bilješke:

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Kako počinje predslavlje?
- Što odgovaramo na kraju?
- Bog je svet - a mi?
- Ima li svetih ljudi na zemlji?
- Kako su Isusa pozdravljali na Cvjetnicu?
- Tko je za Marka svetac?
- Tko može postati svet?

U dodatku vidi primjer 13

Vidi o šutnji, str. 64.

14. Euharistijska molitva 2 Posveta - pretvorba

One noći kad bijaše predan...

Svećenik podsjeća, kako je Isus Krist naredio apostolima na posljednjoj večeri, kako će slaviti Euharistiju, kako će prikazivati svetu Misu. Čitajući dalje, iznosi, kako se zbivalo na posljednjoj večeri prije muke Kristove:

"One noći, kad bijaše predan, On uze kruh, Tebi zahvali, Tebe blagoslovi, razlomi kruh i dade ga učenicima svojim govoreći:

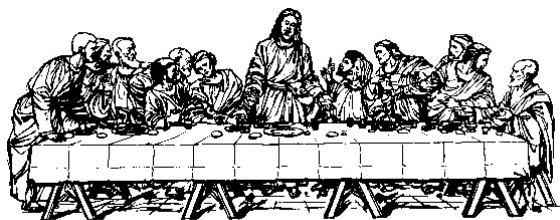
**UZMITE I JEDITE OD OVOGA SVI:
OVO JE MOJE TIJELO,
KOJE ĆE SE ZA VAS PREDATI.**

Isto tako, pošto večeraše, uze kalež, Tebi zahvali, Tebe blagoslovi i dade učenicima svojim govoreći:

**UZMITE I PIJTE IZ NJEGA SVI:
OVO JE KALEŽ MOJE KRVI,
NOVOGA I VJEČNOGA SAVEZA,
KOJA ĆE SE PROLITI ZA VAS
I ZA SVE LJUDE
NA OTPUŠTENJE GRIJEHA.
OVO ČINITE MENI NA SPOMEN".**

Ovo je druga Euharistijska molitva - kanon. Postoje još i druge koje se koriste prema prilikama!

Riječi ustanove Euharistije po Kristu, izrečene od svećenika, koji je zaređen također od Krista, sakramentalno uprisutnjuju Krista. Po svetoj Misi Krist je stvarno prisutan u svojoj smrti i Uskrsnuću, među nama se uprisutnjuje to otajstvo spasenja. Svećenik pokazuje posvećeni kruh, hostiju, i kalež s presvetom krvlju prisutnim vjernicima, da vide i da se poklone Kristu. Euharistija je čudo. Najveće čudo među čudima. Ali to čudo je čudo ljubavi, čudo prisutnosti.

Ponavlja se posljednja večera!

Dok svećenik izgovara Isusove riječi zbiva se čudo pretvorbe kruha i vina u tijelo i krv Isusovu. Svećenik u ovom času zamjenjuje Isusa - ne govori više ni u svoje ime, ni u ime vjernika, već u Isusovo ime! Zato nema nikakvog dodavanja, ispuštanja, mijenjanja Isusovih riječi. Već 2000 godina svi ih svećenici na svakoj Misi jednako ponavljaju!

Ovo činite meni na spomen!

To je Isus rekao apostolima, apostoli su to prenijeli svojim nasljednicima biskupima i svećenicima - i tako do današnjeg dana čin posljednje večere smiju obavljati samo svećenici. Ne bi vrijedila Misa kad bi netko, tko nije svećenik, sve radio i molio poput svećenika na Misi!

Kada je rat ili nema svećenika vjernici mogu sami moliti razne misne molitve - ali to neće biti prava Misa, čudo pretvorbe neće se dogoditi bez Isusova zamjenika - svećenika!

Neobična riječ - transsubstancijacija

Teško ju je izgovoriti; a tek razumjeti! Crkva uči: svako biće i svaka stvar ima svoju "supstanciju", to jest svoju bit, srž - ono po čemu se prepoznaje. Uzmimo čovjeka u majčinoj utrobi: kad počinje živjeti manji je od milimetra, još nema ruku, srca, glave... ali svoju bit ima - čovjek je! Sve drugo: veličina, težina, boja kože - sporedno je. I bez nogu čovjek je i dalje čovjek! Tako u euharistiji sve sporedno u kruhu i vinu (oblik, okus i dr.) ostaje kao prije, a mijenja se samo bit, supstancija: Dolazi do "trans-supstancijacije", do promjene, pretvorbe biti! Kruh postaje tijelo, vino krv!

Zar podizanje nije važno?

Mnogi misle da Isus silazi u hostiju i kalež, kad ih svećenik podigne visoko, u podizanju! Ali nije tako! Do tog čuda došlo je prije, kod izgovaranja Isusovih riječi! Više od tisuću godina na misama nije bilo podizanja. Onda se uvidjelo da valja hostiju i kalež podignuti da vjernici vide što se događa, jer u to doba svećenik je

leđima bio okrenut narodu i molio na nepoznatom, latinskom jeziku, i ljudi to nisu mogli pratiti. U tom času još bi i zvonice u crkvi, i zvona na zvoniku zazvonila. Negdje i danas zvone, pa se i ljudi izvan crkve pridružuju u duhu misnom slavlju! U srednjem vijeku na zvuk zvona ljudi bi pali na koljena, gdje se nalazili. Ili bi pojurili u crkvu da se poklone. - Ministranti su, dakako, uživali tresući zvonice, a pospanci bi se tada trgnuli... Danas taj običaj nije nužan, jer vjernici sudjeluju u cijeloj Misi pa sigurno neće zaspati!

Kleknuti ili ne?

Kod pretvorbe svi kleknemo. To je **znak poštovanja** i tako valja. Ali nije ružno ni kada stojimo uspravno, ako nije moguće kleknuti.

Bog svakako više gleda našu dušu nego naše tijelo. Malo koristi ako bismo klečali i na kukuruzu, glumeći veliku pobožnost - ako bi nam se duša lijeno valjala i tromo odazivala na Božji zov!

Što možemo Bogu ponuditi?

Isus nam nudi samoga **sebe u obliku kruha i vina** i to je najveći žrtveni prinos koji ćemo Bogu ponuditi na Misi. Ima li smisla uz takav vrijedni dar još nešto nuditi? I što? Bog ima sve, on nije kao neki lakomi domaćini koji zovu goste na gozbu, ali očekuju od njih bogate darove...

Isus je bio sam kad je umro na križu i prinio žrtvu Bogu za nas ljude. A sada on hoće da mu se mi pridružimo, da **na Misi skupa s njim doprinesemo sebe, svoj život, kao dar Bogu**. Ne bojte se, kad kažem "svoj život" ne mislim time da bismo trebali umrijeti na križu! Bog ne traži takvu žrtvu od nas! Dovoljno je da ovaj svoj živi život ponudimo! Sva svoja **dobra djela**, sve ono **što mislimo i radimo, i svoj plač i svoj smijeh** - sve to iznesimo i pokažimo Isusu, a on će to zajedno sa svojim darom ponuditi Bogu! Ništa što je dobro u našem životu neće se izgubiti. I školske zadaće, i igračke, i razgovori s prijateljima... - sve je to naš život i sve to Boga zanima! Eto, u tome je bit: Bog hoće da ga uključimo u svoje društvo, da mu o svemu pričamo! Jednom riječju, **da mu pokažemo kako ga volimo**. On voli nas, a kad nekoga voliš svaku sitnicu o njemu želiš znati, sve želiš s njim dijeliti!

Iskoristimo priliku na Misi - sve pokažimo, sve ispričajmo Bogu o sebi! Ne trebamo se bojati da ćemo mu dosaditi svojim problemima, kakvi god oni bili!

Vani i unutra

Djed se prignuo petogodišnjem unuku i poljubio ga za laku noć. Mališan je odmah protrljao lice. "Zašto to činiš, dušo?", upitala ga je majka. "Kad te netko poljubi, ne treba se odmah brisati." "Mamice, nisam ja obrisao djedov poljubac nego sam ga još više utisnuo."

Isus postaje kruh – hrana za našu dušu. Utisnimo otvorene duše Njega u svoje srce.

Majku je na putovanju zasmatalo što je njezin sinčić neprestano trčkarao amo-tamo. "Smiri se već jednom!" No dječčić kao da je nije čuo. Popeo se na sjedalo da vidi kroz prozor. Mama ga srdito uhvati za ramena i prisili da sjedne pored nje. Mališan je lukavo pogleda i reče: "Izvana sjedim, ali iznutra sam opet na nogama!" *Ono što imamo "unutra" vrijedi mnogo više od onoga što je "izvana".*

U dubini u srcu gledamo Isusa kako nam dolazi. Ako vjerujemo i prihvaćamo unutra – u duši – onda nas Isus pohađa.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Kada je slavljena prva Misa?
- Tko može služiti Misu?
- Kakav je stav tijela i duše kod posvete?
- Što mi možemo Bogu ponuditi?
- Koliko ima kanona?

U dodatku vidi primjer 14

Vidi o križu i svijeći, str. 64. i 70.

15. Euharistijska molitva 3 Posveta - pretvorba

Dođi, Gospodine, Isuse!

Dok nam je svećenik pokazivao posvećeni kruh i posvećeno vino u kaležu, časak smo se sabrali, da se poklonimo živom Isusu pod prilikama kruha i vina. Bog je među nama tako blizu. To zaslužuje našu pažnju u šutnji, u tišini! Uskoro nas svećenik pozivlje, da potvrdimo svoju vjeru u prisutnoga Krista. Nakon što svećenik iza podizanja kaleža poklekne, rekne: "**Tajna vjere!**" Svi prisutni na to reku:

"Tvoju smrt, Gospodine, navješćujemo, Tvoje uskrsnuće slavimo, Tvoj slavni dolazak iščekujemo!"

Ili:

"Kad god blagujemo ovaj kruh i pijemo iz kaleža, Tvoju smrt, Gospodine, navješćujemo, Tvoj slavni dolazak iščekujemo!"

Ili:

"Spasi nas, Spasitelju svijeta, koji si nas svojim križem i uskrsnućem oslobodio!"

Isus je jednom umro za vrijeme Poncija Pilata, kako znamo iz Vjerovanja. Umro je jednom za nas, da nas izbavi od naših grijeha. Dotle je išla njegova ljubav prema nama! Ali Isus je uskrsnuo i više ne umire. Sveta Misa

nije oplakivanje umrloga. **Danas, Krist živi i živjet će uvijek.** On je kod svog Oca nebeskoga, ali može doći k nama. I doći će, jer ostvaruje svoja obećanja. Očekujući Njegov drugi dolazak, nismo siročad. Živimo u nadi, i ta naša nada i pouzdanje bit će jednog dana ostvarena. Kad pripremamo mjesto za Krista, On dolazi u nas. Podsjetimo se, da smo malo prije govorili, odnosno pjevali: "**Blagoslovljen, koji dolazi u ime Gospodnje!**"

Isus je tu, a mi ga čekamo?!

"Tvoj slavni dolazak iščekujemo!" - kličemo Isusu. A on je tu, na oltaru! Da, ali mi mislimo na njegov dolazak **na sudnji dan**, kad će doći na Zemlju u svom pravom obliku i vidljiv! I prije sudnjeg dana vidjet ćemo Isusa, zar ne? To će biti kad umremo i dođemo u raj.

Novi dolazak Isusa, na sudnji dan, bit će nešto zaista "super" - jedan velik i slavan događaj! Uskrsnut će tada i naša tijela, bit ćemo svi preobraženi, lijepi, pametni... To će biti početak jednog novog svijeta, novog neba! **Zavladat će potpuna sreća vječnog kraljevstva Božjeg.**

Sudnji dan je za nas jedna velika tajna, ali mi "**vjerujemo u uskrsnuće tijela i život vječni**" - kako kažemo u apostolskom vjerovanju.

Ima li Bog svoje tajne?

Nakon pretvaranja kruha i vina u tijelo i krv Isusu, svećenik kaže: **Tajna vjere!** Time nas podsjeća da se dogodilo nešto tajanstveno, nama nerazumljivo. **Euharistija je "tajna vjere".**

Skriva li Bog nešto pred nama? Ne bih rekao! Evo o čemu se radi: neke stvari mi ljudi svojom slabom pameću ne možemo shvatiti. Čudne su nam, jer nemaju veze s prirodnim zakonima koje poznajemo. Kod euharistijskog čuda ne vidimo promjene na kruhu i vinu. Ostao isti okus, boja, miris... **Hoćemo li vjerovati** svojoj "velikoj pameti" pa reći da se ništa nije dogodilo - ili ćemo vjerovati **Isusu**, koji nam nikad nije lagao?

Glavno AMEN na kraju euharistijske molitve

I na kraju, dolazi jedan svečani završetak cijele euharistijske molitve. Svećenik uzme u jednu ruku položenu patenu s Kristovim tijelom, u drugu ruku uzme kalež s Kristovom krvi: "**Po Kristu i s Kristom i u Kristu, tebi Bogu Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga svaka čast i slava**". To je jedno svečano: "**Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu**", jedna svečana zahvala Bogu. Prvo: što mi želimo? - Da se Bogu vrati svaka čast i slava, - sjećate se, zato je Isus došao na zemlju. Kad se Isus rodio, anđeli su pjevali: "**Slava Bogu na visini**". Sada, po ovoj žrtvi, po svojoj žrtvi na križu

Krist je zaista vratio Bogu slavu koja je bila zatamnjena svim našim grijesima, psovka, ružnim riječima, mržnjama i lažima. **Po žrtvi Kristovoj mi možemo Bogu vratiti slavu.** Ali mi ne možemo to sami napraviti. Mi smo sami krivci pred Bogom i zato mi vraćamo Bogu slavu **po Kristu, s Kristom i u Kristu.**

Neshvatljivo čudo

Kako od kruha i vina može postati tijelo i krv Kristova?

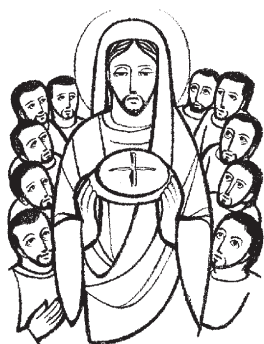
- Ako tvoje tijelo može kruh i ostalu hranu koju uzimaš pretvoriti u meso i krv zašto Bog ne bi mogao učiniti i to "čudo"?

Kako može u tako maloj hostiji biti nazočan cijeli Krist?

- Krajolik koji leži pred tobom tako je velik, a tvoje oko tako maleno. A ipak je slika cijeloga krajolika u tvom oku. Zašto onda ne bi bilo moguće da u maloj hostiji bude cijeli Krist?

Kako može isti Krist u isto vrijeme biti nazočan u svim crkvama?

- Ako uzmeš ogledalo i razbiješ ga u male komadiće, u svakom ćeš tom komadiću vidjeti svoj cijeli lik. Zašto onda Krist ne bi mogao biti u isto vrijeme na mnogim mjestima?

Slaviti Euharistiju znači:

- *prinijeti na stol kruh i vino - plod zemlje i rada ruku čovječjih*

- *hraniti se sa stola kruhom i vinom - Tijelom i Krvlju Sina čovječjega*

- *postati kruhom za druge*

- *postati dionik tijela koje se predaje i krvi koja se proljeva za sve ljude*

- *učiti se i stjecati sposob-*

nost prepoznati u svakom čovjeku brata koga je Krist spasio

- *upoznati Isusa Krista kao kruh i vino koji se daje da bismo mi imali život vječni*

- *blagovati euharistijsko tijelo da bismo sve više postajali Tijelo - Crkva*

- *svjedočiti konačno i potpuno zajedništvo svega i sviju u Bogu*

- *spoznati i iskusiti istinitost Isusova obećanja: "Ne bojte se! Ja sam s vama!"*

- *uklanjati strah i tjeskobu među ljudima.*

Ministrova čast

Kad je sv. Toma Mor još bio ministar - predstojnik velikog engleskog kraljevstva; on je svaki dan bio na Misi u najbližoj crkvi i tako dobije snagu za svoje teške poslove i brige. I kad su mu prigovarali kako to ne dolikuje tako velikom dostojanstveniku, svaki dan ići na Misu, on je rekao: **"Za mene je najveća čast da se poklonim najvećemu od najvećih, svome Gospodinu Bogu; Isusu Kristu"**. To ćemo upamtiti za cijeli život. I mi ćemo tako kazati: **"za mene je najveća čast da svoje poklonstvo darujem najvećem od najvećih, svome Bogu i Spasitelju, Isusu Kristu"**.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Što odgovaramo nakon "Tajna vjere"?

- Koja je velika tajna u Misi?

- Što očekujemo od Gospodina?

- Što znači slaviti Euharistiju - Misu?

- Jesi li kad osjetio Isusovu prisutnost u svom životu?

- Sastavi jednu molitvu!

U dodatku vidi primjer 15

Vidi o klečanju, str. 65.

16. Molitva Gospodnja - Oče naš

Prvi čin naše neposredne **priprave na pričest** u svetoj Misi je molitva Očenaš. Zovemo je i **Gospodnja molitva**, jer je sam Gospodin Isus Krist svoje učenike tu molitvu naučio. To je najvrjednija, najuzvišenija od svih molitava na svijetu. Pobožno govorena daje uvijek novu duhovnu utjehu i snagu. *Prvo:* učio ju je **sam Bog**; *drugo:* ona u sebi **sadrži skraćeno sažeto evanđelje Kristovo**, i *treće:* Bog nam u usta stavlja svoje vlastite misli, svoje vlastite riječi.

Zagrljaj kroz prostor i vrijeme

Kad u Misi **molimo** ili **pjevamo** Očenaš, to je veličanstveno. Svećenik širi ruke. Bilo bi dobro kad bismo svi raširili ruke. Jer tu je mjesto zagrljaju. **To je zagrljaj svih** koji su Isusovi i Božji **po cijelom svijetu**. Tu se u jedinstvu Božje obitelji grlimo sa svim živim i već preminulim vjernicima. Ako se slavi Misa za pokojnike, sjetimo se da tu i njih grlimo, da i oni zajedno s nama mole. Jer oni su tu s nama u Misi. Oni, naime, u Bogu žive, a Bog je sada tu s nama, a s njime i svi nebesnici. Riječi Očenaša su **radosna i zahvalna molitvena pjesma** cijele Božje obitelji u svim prostorima i svim vremenima.

Oče naš

*Kad sam osamljen, a pritom mislim da je Bog uvijek i posvuda uza me, kad se veselim što sam zdrav, da smijem igrati, skakati i živjeti, ja molim: **Oče naš koji jesi na nebesima, sveti se ime tvoje.***

*Kad vidim da na svijetu nije sve u redu, da ima ratova i nepravdi, a znam da usprkos tome mnogi ljudi imaju nadu: jednom će biti bolje, ja molim: **Dođi kraljevstvo tvoje. Budi volja tvoja. Kako na nebu tako i na zemlji.***

*Kad u novinama čitam i na televiziji vidim kako siromašni trpe glad i nevolju, i kako ljudi nastoje pomoći im, kličem Tebi: **Kruh naš svagdanji daj nam danas.***

*Kad osjetim da niti moji roditelji, niti ja sam, a niti jedan čovjek ne čini sve pravo, da sam upravo dospio u svađu s mojim najboljim prijateljem, ja molim: **I otpusti nam duge naše, kako i mi otpuštamo dužnicima našim.***

*Kad doživim, da mi je drago što sam druge naljutio i njima učinio nažao, kad i u naše dane ljudi bivaju đavolski mučeni i ubijani, ja molim: **I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla.***

Kad bih htio zahvaliti Bogu za sve, što jesam i što mogu, kada bih htio kazati da se uzdam u njega, jer zna naše brige i jer cijeli svijet drži u svojoj ruci, njemu kličem:

Jer tvoje je kraljevsko i slava i moć u vjekove.

Već dvije tisuće godina čitava Crkva i ova ovdje sabrana, i moj župnik, i ja rasipni sin, i svi mi priznajemo se tvojom djecom, objavljujemo da smo braća i sestre, potvrđujemo najugodniju dužnost da ćemo se, ljubeći tebe, međusobno ljubiti u jednoj ljubavi.

Što kaže predaja?

Stara predaja kaže da je Isus učio svoje učenike molitvu Oče naš na dan posvete hrama. To je bilo u prosincu mjesecu.

Zadnji prosinac prije njegove smrti! A mjesto - **Maslinska gora**. Tamo je Isus učio učenike Očenašu. Poslije, u IV. stoljeću, majka cara Konstantina, carica sveta Jelena, sagradila je ondje crkvu na čast Očenašu. To je raskošno lijepa crkva. Oko crkve ima zid sa svodovima. A na tom zidu postoji 40-ak ploča, a na svakoj toj ploči napisana je molitva **Očenaša – svaka na drugom jeziku. Ima ploča i na hrvatskom jeziku!** Ljudi iz daljine, čak iz Amerike, Australije dolaze da mogu vidjeti to mjesto gdje je Zemlja prvi put čula najljepšu molitvu svijeta: Očenaš! Zato ćemo i mi moliti s dubokom sabranošću. Ne žureći, pobožno!

Izbavi nas od zla

A sada ima još jedan dodatak. Crkva moli proširenje toga "**izbavi nas od zla**". To je molitva: "**Izbavi nas Gospodine od svih zala, daj nam milostivo mir u naše dane,**

da s pomoću tvoga milosrđa budemo svagda i slobodni od grijeha i sigurni od sviju nereda..." Čuli ste: "... i sigurni od sviju nereda". Ta je molitva nastala za vrijeme seobe naroda, kada su u Europu nahrupila plemena ratobornih Germana i Slavena koji su palili i rušili sve pred sobom i uništavali sve što im je smetalo. Tada je bio opći nered u Europi, pa je Crkva molila da Bog nju nekako sačuva, da je ne uništi ta poplava barbarskih naroda! Zar nema i danas ratova, terorizma, nasilja, nepravde...? Zato moli da budemo sigurni od nereda. - A narod na to odgovara: "**Jer tvoje je kraljevstvo i slava i moć u vjekove**". "**Tvoje je kraljevstvo, - ti si kralj svega, ti možeš sve. Učini nam ovo što te molimo. Tvoja je slava, - ti si gospodar cijeloga svijeta. Tvoja je moć, — ti možeš to učiniti**".

Zajednička i osobna molitva

Zajedničkom, a osobito liturgijskom molitvom, snažnije izražavamo svoju pripadnost zajednici, a takva je molitva također jača i plodnija, jer tu smo sigurni da dolazimo k Ocu po Isusu u Duhu Svetome. Svaku crkvenu molitvu stoga obično i završavamo riječima "**po Kristu Gospodinu našem**" ili "**po Gospodinu našemu**

Isusu Kristu koji s tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga, Bog po sve vjeka vjekova".

Razumljivo je da bez osobne molitve ne može biti dobre zajedničke liturgijske molitve.

Osobnom

molitvom vjernik se priprema za sudjelovanje u **zajedničkoj** molitvi, a zajednička molitva odjekuje i produbljuje se u njegovim osobnim molitvama.

Ruka

Jedan je poslušna i savjestan dječak došao u trgovinu po stvari koje ga je majka poslala kupiti. Da bi ga nagradio, trgovac skine s police veliku kutiju karamela, otvori je i stane ga nutkati. "**Uzmi, uzmi, sinko!**"

Dječak je uzeo jednu karamelu, no trgovac ga je i dalje nudio.

"**Uzmi samo, koliko god možeš zahvatiti.**" Dječak ga pogleda svojim velikim očima. "**Pa zagradi onda ti za mene!**" "**Zašto ja?**" "**Zato što imaš veću ruku.**"

Kad molimo, nemojmo vagati prošnje sitnim mjerama svoje vjere. Prisjetimo se jednostavno da je Božja ruka puno veća. On je naš Otac kako nas ne bi darivao?

Pobožni zvonar Dalmatinac!

Župnik obećao svom zvonaru da će mu pokloniti magarca ako uspije izmoliti Očenaša, a pritom ne misliti ništa drugo, nego samo ono što moli.

Moli zvonar, moli, sretan što će tako lako doći do magarca... Ali negdje nasred **Očenaša** zastane i priupita: "**A sedlo, hoću li dobiti i sedlo?**"

"**Ne, ništa nećeš dobiti, jer si počeo razmišljati o sedlu, umjesto o riječima Očenaša!**"

Nije ovaj zvonar jedini kome misli lutaju dok moli Očenaš! Priznajmo, kad prije jela molimo Očenaš kuda nam misli lete? K nebu ili k tanjuru?

Prvi kršćani toliko su poštovali Očenaš da su pripravnicima za krštenje tek u posljednji čas prije krštenja dopuštali da ga nauče. Mislili su da nije dostojno ako tako svetu molitvu izgovaraju oni koji nisu kršteni. A mi toliko puta površno i rastreseno molimo.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Zašto je ta molitva tako važna i uzvišena?
- Kad sve molimo Očenaš?
- Koja je važnija molitva: osobna ili zajednička?
- Pokušaj iskazati (sastaviti) jednu molitvu!

U dodatku vidi primjer 16

17. Obred mira - Pružite mir jedni drugima

"Sveto rukovanje"

Svećenik nas poziva na izmirenje. Ako možda nekome još nije doprlo do svijesti, ako mu još nije jasno, **sad se mora sjetiti i odlučiti.**

Tko svjesno nosi u srcu makar i trunak mržnje, neljubavi, taj **ne smije dalje u Misu**, ne smije se približiti pričesti. Ljubav mora očistiti svaku moguću mržnju ili prezir bilo prema kome. To se val ljubavi s Križa i od Uskrslog prelijeva na sve nas, mijenja nas, da se i cijeli svijet promijeni.

Kako je to bilo?

"Gospodine, ti si rekao svojim apostolima; mir vam svoj dajem, mir vam svoj ostavljam". Kad je to Isus rekao? Na svojoj posljednjoj večeri. To je bilo one oproštajne noći prije nego će umrijeti. Dakle, te riječi: *"mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem"* oporuka su Isusa Krista pred njegovu smrt. Što je on to rekao? *"Mir vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem"*. – Što to znači? Mir, to je sve ono, što nam je Isus svojim životom i svojom smrću pribavio. To je osobito ona **beskrajna ljubav** koja je gorjela u njegovom srcu. Ta ljubav išla je dotle da je za nas umro. Ljubav do smrti na križu on nama predaje kao dragu uspomenu.

Mir uskrsloga Isusa Krista

Bliži se pričest. Kako bismo je dostojno primili, trebamo biti u miru jedni s drugima. Kako ćemo se sjediniti s Isusom, ako odbijemo biti u bratskoj povezanosti sa svom braćom Kristovom? Ili: Kako ćemo imati udio u sakramentu najsavršenije ljubavi, ako se udaljimo od te ljubavi .

Svećenik moli: *"Gospodine Isuse Kriste, ti si rekao svojim apostolima: mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem. Ne gledaj naše grijeha, nego vjeru svoje Crkve. Smiri je, molimo, i saberi u jedno, kako je tvoja volja. Koji živiš i kraljuješ u vijeke vjekova"*. Prisutni zaključče: *"Amen"*.

Ova molitva ima nešto posebno: izravno je usmjerena Kristu, dok je cjelokupna euharistijska molitva

usmjerena prema Ocu nebeskom. U toj molitvi slušamo Isusove riječi, kad se **na uskrsnu večer**, pojavio među svojim učenicima koji su bili sakupljeni u dvorani posljednje večere, a vrata bijahu zaključana. Isus se pojavio među njima i pozdravio ih riječima: **Mir vama!** Taj **Kristov mir jest dar**, koji je nadvladao grijeh i smrt.

Kome pružiti mir?

Uopće nije važno stoji li kraj tebe u crkvi tvoj značajac ili netko tko ti je do tada nepoznat. Bio to prijatelj, prijateljica, ili neznanac, ili baka, ili bolesnik - svejedno, **ti pružaj ruku toj sestri ili bratu, i kroz njega Isusu i svakom čovjeku**, osobito onima koji nas možda ne vole ili koje mi nismo dovoljno voljeli. Pružamo tim stiskom ruke svoga susjeda u crkvi također ruku našem pokojniku ili pokojnicima za koje u toj misi posebno molimo. To je samo još **jedan izraz onoga zajedništva** koje se dogodilo u svetoj žrtvi, darivanjem i Pretvorbom, koje se izrazilo Očenašem, koje se utvrđuje rukovanjem.

Rukovanje s osmjehom

Svećenik napokon rekne: *"Mir Gospodnji bio vada s vama!"* Prisutni vjernici odgovaraju: *"I s duhom tvojim!"*

Ljubav Kristova trajno poziva prisutne na pomirenje. Kako, na koji način pokazati, da su okupljeni oko oltara u miru među sobom? Treba isključiti svaku mržnju! U miru je Krist, on je Kralj mira! Najjednostavnije je da **pogledom u oči i smiješkom** prema bližnjima pokažemo da svima želimo mir.

Zašto mir?

"Pružite mir jedni drugima". – I ti se rukuješ s lijeve i rukuješ se s desne strane sa svojim susjedom. Što znači taj znak? Ima vjernika koji ne vole to rukovanje. Možda su zatvoreni u sebe. Čuo sam od jednog svećenika koji govori protiv tog rukovanja. On kaže: "Nije dobro to rukovanje jer u mojoj župi ima ljudi koji su godinama zavađeni, krvno zavađeni. I takav čovjek dođe u crkvu, ali ne stane kraj onog svoga zavađenog susjeda, nego stane kraj prijatelja pa se s njime rukuje, a za onog susjeda on neće niti da zna". Na taj prigovor odgovaram da je to rukovanje **znak. Rukovanje znači da ti svima opraštaš**, svakog voliš, sa svima ljudima želiš

živjeti u miru. I ako ti to nećeš, onda se nisi ni trebao rukovati, a na pričest i onako ne smiješ ići. To je jasno. Isus kaže: "**Ako dođeš u crkvu da mi prineseš svoj dar...**". Znae kakav je to dar? – To je molitva. To mi darujemo Bogu. To je sveta Misa! – "**Pa se sjetiš pred oltarom**", kaže Isus, "**da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi svoj dar, otiđi najprije pa se pomiri sa svojim bratom, onda dođi i prinesi dar**". Tako je govorio i učio Isus.

Nitko me nije tražio

Neki je dječak došao kući zaplakan. Da bi ga utješio, djed ga zagrlji, ali dječak je i dalje jecao. Djed ga pomilova po kosi nastojeći ga umiriti. "Jesu li te tukli?" – upita ga. Dječak odmahnu glavom. "Je li ti netko nešto ukrao?" "Ne", odvrati dječak kroz plač. "Pa što se onda dogodilo?" – upita djed zabrinuto. Dječak obriše nosić i počne pripovijedati: "Igrali smo se skrivača. Ja sam se sakrio na dobro mjesto. Čekao sam tamo dugo vremena... Oni su konačno završili igru i pošli kući, a mene nitko nije tražio." Dječak je drhtao još uvijek jecajući. "Razumiješ li? **Nitko me nije tražio.**"

Bog nas traži, dolazi i budimo pripravnici. Ima jedan uvjet. Oprostimo blišnjima sve. Tako malo truda, a tako puno Božjeg dara.

Daj nam, dajmo...

Veliki dar Kristove žrtve je mir. On je u sebi svojom krvlju sve pomirio. Mir i ljubav treba prožimati sve kršćane, a osobito one koji sudjeluju u misnoj gozbi. Gospodine, molimo te daj nam svoj mir. Naša je velika nesreća što smo nesložni, što se mrzimo, što smo zavađeni. Gospodine, daj da do srži moga srca dopre tvoj poziv na mir i bratsku slogu.

Na nas ne gledaj s one slabe strane, ne gledaj naše ispade, našu sebičnost, lakomislenosti, grijehe, nego vjeru i svetost svoje Crkve, silnu vjeru, te žarku ljubav svojih mučenika i svetaca te sve pomiri i saberi u jedno, da živimo u skladu s tobom, s braćom i sa samim sobom.

Divnog li prizora, Gospodnji mir, Kristov mir ide od oltara i širi se od osobe do osobe, sve do najmanjeg brata, sve do najskromnije sestre da prije pričesti poruši sve zapreke.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Kad nam je Isus darovao mir?
- Kome pružiti mir?
- Ima li u našoj zajednici onih koji ne pružaju mir?
- Što misliš kad pružaš mir?
- Ako sam posvađan - što činiti?

U dodatku vidi primjer 17

18. **Lomljenje kruha - Jaganjče Božji**

Već znamo da u Isusovo doba nisu jeli "vekne", "štruce" - već je kruh bio velik kao tanjur, a tanak kao prst. **Takav se kruh nije rezao nego lomio.** Otac židovske obitelji lomio bi i dijelio kruh svim susolnicima. To je bio znak posebne ljubavi i nježnosti prema pojedincu. I Isus je tako dijelio kruh apostolima.

Zato svećenik **na oltaru lomi hostiju**, a dijelove često daje drugim pričesnicima. Tako se pokazuje jedinstvo. Pape u Rimu nekada su komadiće posvećenog kruha slali po svećenicima biskupima u obližnjim crkvama, da bi ih stavili u svoje kaleže. Takav komadić, koji se zvao "fermentum" (kvasac) bio je znak veze i jedinstva, pa tko ga ne bi dobio morao se zabrinuti...

Isus – dobar kao janje!

Dok svećenik lomi hostiju narod ponavlja zaziv "**Jaganjče Božji...**" Janje, dobra i mirna životinja, simbol je Isusa. Danas živimo drugačije. Nismo u naručju nosili janje, pa i ne znamo koliko je drago i milo! Niti grize, niti grebe, niti laje... Cijeli kršćanski svijet rado je prihvatio usporedbu Isusa i janjeta. (Samo je Eskimima to čudno, jer oni nikada nisu vidjeli janje. Za njih je simbol dobrote i blagosti "miroljubivi tuljanić"!)

Ivan Krstitelj prepoznaje

Kad se Isus pojavio među ljudima prvi put, bio je tamo Ivan Krstitelj, koji odmah upre prstom u njega i kaže: "**Evo jaganjca Božjeg, evo onoga koji oduzima**

grijehe svijeta", - A ljudi su odmah znali: - Krist je Spasitelj. On će umrijeti za spasenje svijeta. On će biti pričest. I mi to sad znamo i zato vapimo: "**Jaganjče Božji, koji oduzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se!**" Krist je dao svoj život za nas i ta se žrtva obnavlja u svetoj Misi. Krist je i hrana, jer vazmeno janje treba jesti. Tako mi zazivamo s dva značenja obilježeno novozavjetno vazmeno Janje - Krista.

Danas je moguće...

Prinoseći žrtvu, Isusa i sebe, sjedamo za stol, prihvaćamo Misu kao gozbu. Primamo Očev dar u pričesti. Sjesti s Bogom za stol, s njime jesti i piti, to je bio san **svih starih ljudi iz daleke pretpovijesti.** Tek s Isusom je to postalo moguće. Misa je ispunjenje svih najplemenitijih težnji starih vjernika. Oni su blagovali žrtvano janje, želeći iskusiti to što mi sada doista slavimo.

Nama je moguće zato što nas je Isus očistio od grijeha. Zato što je on postao "**Jaganjac koji oduzima grijehe svijeta**". **Oni davni ljudi željeli su svoje grijehe preneti na janje ili na kozle,** onda životinju ubiti, uništiti, da tako unište grijehe. To nije bilo moguće, jer životinja ne može odgovarati umjesto čovjeka. Isus, pravi čovjek, može odgovarati za ljude. **On je ponio naše grijehe, uzeo ih na sebe, donio oprost svojom mukom i smrću.** Sad nas poziva na gozbu. Svećenik to govori

Okrutna priča

Neki je dječak počeo krasti. Saznalo se to i njega uplašio pomisao na oca koji bijaše pošten, cijenjen i strog čovjek.

Te večeri u obitelji je bilo veoma napeto. Nakon večere otac i sin su ostali sami. Dječak je drhtao očekujući najgore. Otac cijele večeri nije progovorio ni riječi. Iznenada je ustao i prišao ognjištu. Iz vatre je izvadio željezni žarač kojim se potiče vatra i prišao stolu. Uplašenom se dječaku širom otvorile oči. Otac je stavio svoju lijevu šaku na stol i, ne rekavši ni riječi, probio je užarenim žaračem. Dječak nikada više u životu nije ništa ukrao.

Okrutna je to priča. Pogledajmo na raspelo – što je Krist sve za nas učinio? On je umro da bismo mi živjeli.

prije pričesti: *"Evo Jaganjca Božjega, evo onoga koji oduzima grijeh svijeta!"*

Tko je svet, neka pristupi!

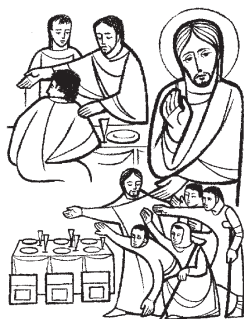
Tako je u davnini svećenik govorio prije pričesti. U istočnoj Crkvi i danas se kaže:

"Sveto svetima!" Danas u Misi svećenik tiho moli Isusa da ga izbavi od opačina i ne dopusti mu da se od njega odijeli... Ili moli drugu molitvu, da ga Isus očuva od nedostojne pričesti. Ponavlja još, podižući hostiju, zaziv Jaganjcu pa kliče *"Blago onima koji su pozvani na gozbu Jaganjčevu!"* A narod odgovara: *"Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja!"* Ovo su riječi rimskog vojnika, stotnika. On je molio Isusa da ozdravi njegova slugu. Isus je to učinio. Riječi ovog stranca, "nevjernika" koji je Isusu vjerovao, danas su dio Mise! Nije čudo, jer njegova je izreka nešto najljepše što možemo kazati kad primamo najsvetijeg gosta, Isusa! *"Tijelo Kristovo"* - kaže svećenik i pruža hostiju. *"Amen"* - odgovara pričesnik i prima Isusa.

Gladni na pričesti?!

Nekad, pitajte svog djeda ili baku, nije se smjelo ni kapi vode, ni mrvicu hrane uzeti od ponoći onog dana

kad smo se htjeli pričestiti. Onda je papa Pio XII. dopustio da se jede 3 sata prije pričesti, a nakon koncila dostaje "postiti" samo jedan sat prije pričesti, a vodu smijemo uvijek piti.

Isus nije ništa naredio o postu prije pričesti, znamo da su se apostoli pričestili usred ili poslije posljednje večere. To znači da prije pričesti ne jedemo iz poštovanja prema

Isusu, i to je crkvena, a ne Božja odredba!

Zašto samo kruh?

U jednom se nismo vratili starim običajima: kršćani su sve do 13. stoljeća uzimali i kruh i vino. **Danas samo svećenik uzima pričest pod obje prilike.** Samo u nekim zgodama osim hostije daje se i vino. Možda ste vidjeli na nekom vjenčanju kako mladenci piju iz kaleža? Pravoslavci i protestanti i danas uzimaju pričest pod obje prilike. Nije to uvijek zgodno, zato je Katolička

crkva odustala od davanja vina svim pričesnicima. Zamislite kako bi to bilo danas, kad bi sav svijet u crkvi pio iz iste čaše?

Bila je ratna 1943. u Slavonskom Brodu. Priča mi jedan liječnik - bolnica je bila krcata ranjenicima i bolesnicima, a on sjedi pored jednog kreveta nekog ranjenika, i nemoćan gleda kako ranjenik umire. Liječnik kaže: "Krvi, krvi bi mi trebalo", - on govori sam sa sobom na glas, "krvi mi treba da vas spasim, a gdje ću sad dobiti krvi?"

-Pogleda po sali i vidi samu bijedu. U to naiđe jedan mladi vojnik koji je čuo njegove riječi i kaže: "Doktore, pa ja bih dao.". Ovaj ga upita: "Koja je grupa?" - A on kaže: "Nula", "Odlično, sjedi tu!", veli mu liječnik. I kada je ranjeni vojnik primio krv uskoro se vidjelo da mu je bolje. Ono smrtno bljedi- lo je nestalo, obrazi se zarumenili, oči zasjale. Ranjenik je počeo zapažati oko sebe, i zapita liječnika: "Doktore, što ste vi to sa mnom uradili? Meni je mnogo bolje!" A liječnik mu veli: "Evo, ovaj vojnik ti je dao svoju krv". A ranjenik pogleda vojnika pa kaže: "Pa kad imamo istu krv valjda smo braća. Dođi da te poljubim!" - I poljubiše se.

U svetoj pričesti se događa još nešto veće. Ne samo da istu krv imamo, nego imamo i isto tijelo Kristovo. Onda smo bliski kao braća i sestre. Ili još više: - mi smo udovi istoga Tijela.

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Zašto "lomljenje kruha"?
- Je li Isus dobar kao janje?
- Tko je prvi Isusa nazvao jaganjcem?
- Tko je pozvan na "gozbu"?
- Prepričaj primjer o ranjenom vojniku!

U dodatku vidi primjer 18

Vidi o vatri, str. 70.

19. Sveta Pričest

Bez gozbe Misa nije Misa!

Skupiti se oko stola, a ne blagovati - to baš nema smisla! Mi smo se skupili oko stola – oltara pa zar nećemo okusiti ono što nam se nudi? Prvi kršćani nisu mogli ni zamisliti "večeru Gospodnju" (tako su zvali Misu) bez blagovanja.

Ali u kasnijim vremenima kršćani su se rjeđe pričješćivali. Išli su na Misu svake nedjelje, a pričješćivali se - **jednom godišnje!** Djeca se uopće nisu pričješćivala sve dok ne bi postala "tinejdžeri". Tek je papa Pio X., u prvim godinama 20. stoljeća, dopustio da se i djeca pričješćuju. Danas je novi sakramentalni red: na svakoj Misi treba se pričestiti. Isus, naš domaćin, to nalaže!

Uz isti stol - samo prijatelji

Ništa toliko **ne povezuje ljude nego kad se nađu za istim stolom.** Bilo uz jelo, ili uz čašu, ili oboje! U prošla vremena, pa i u Isusovo doba, stol je još više približavao ljude, jer su svi jeli iz iste zdjele, pili iz istog vrča, lomili isti kruh! No, danas više znamo o higijeni i ponašanju za stolom pa nam baš ne bi išlo u prilog kad bi tako jeli i pili. U ona vremena ljudi nisu bili gadljivi, a o bacilima nisu imali pojma, pa im je bilo lijepo tako skupa! Isus je to znao i zato je htio da ljudi zajedno blaguju njegovo tijelo, te tako postanu još bolji prijatelji, koji se vole, pomažu, žive kao jedna obitelj. "**Ljubite jedni druge, kao što sam ja ljubio vas!**" - to im je rekao.

Prvi kršćani su poslušali Isusa, voljeli se, sve među sobom dijelili. A danas? Kako izgleda ljubav među nama?

Otišao je i ostao s nama

Isus je otišao, nema ga više među nama. Ne možemo ga vidjeti, kao što su ga vidjeli apostoli, ljudi koji su onda živjeli oko njega. Ali, eto, uvijek se možemo naći oko stola, **uzeti kruh i vino, ponoviti njegove riječi,** i on je obećao da će biti s nama, biti naš, biti za nas.

On je naš Kruh, **naša jakost.** On je naše Vino, **naša radost.** On nas okuplja na gozbu, on je **naše zajedništvo,** da budemo obitelj, da budemo njegova, Božja, braća i sestre.

To znači da nas je naš najstariji i najdraži božanski brat, Isus iz Nazareta, zaista doveo u "društvo Očevo", da kao odrasli jedemo za stolom.

"Hrana" za poslije

Zar svaka majka ne ostavlja hranu i za one ukućane koji ne stignu na ručak? Poslije kad dođu, oni jedu hranu od istoga ručka i tako se ipak ne odjeljuju od obitelji. Također se hrana nosi onima koji su možda morali ostati u postelji zbog bolesti, ili koji su na izletu ili na radu u polju...

Iz praktičnih razloga - jer se lakše čuva i prenosi - u svetohraništu obično ne čuvamo krv Kristovu pod prilikama vina, nego samo tijelo Kristovo pod prilikama kruha.

Zahvala

Nakon pričesti misno slavlje često brzo završava. Ipak ne bi moralo tako biti. Misal predviđa izričito: "**Kad svrši pričješćivanje, svećenik, vjernici, ako je zgodno, neko vrijeme tiho u sebi mole. Ako se želi, čitava zajednica može pjevati koji himan, psalam ili drugu pjesmu pohvalnicu.**"

Tada je nadasve zgodno upriličiti šutnju. Trenutci šutnje ne smiju nikad nedostajati u službi Božjoj. "**Pojedinci će se sabrati u sebi kod pokajničkog čina i nakon poziva na molitvu; kad završi čitanje ili homilija, kratko će razmisliti o onome što su čuli, a poslije pričesti zahvaljivati i preporučivati Bogu svim srcem.**"

Nakon **tihe osobne zahvale** zajednica može još **zajednički pjesmom** ili kojom himnom zahvaliti. Ta zahvala se zaključuje **završnom molitvom.** U njoj se svećenik obraća još jednom kao na početku svete Mise, u ime svih vječnom Ocu. Sa zahvalom je najčešće povezana molitva da se sveta Euharistija ostvari u svakodnevnom životu i da vodi vječnom spasenju.

Isus i u mrvici i u kapljici!

I u najmanjem komadiću hostije, ili u kapi vina, nalazi se Isus! Zato **kod pričesti treba paziti!** Ali fizičari, kemičari i policajci mogu vam reći da svaka tvar ima još

sitnije dijelove, da za sobom ostavlja nevidljivi trag! Ne pronalaze li policijski psi zločince po mirisu, to jest po sitnim česticama tvari koje su iza njih ostale? Ne otkrivaju li povećala i mikroskopi skrivene tragove?! Sigurno bi se tako mogle otkriti čestice kruha i molekule vina na oltaru, na rukama... Ali budite bez brige! Crkva uči: **čim kruh i vino izgube prirodan oblik i vidljivost, tada u ostacima više nije nazočan Isus!** Ostaje posvetni milosni dar.

Pričest kao aspirin?

Postaje li čovjek bolji kad se pričešćuje? - pita Jakov!

*Vrlo dobro pitanje. Postavljaju ga od vremena do vremena i odrasli kršćani. Svakako, ne blaguje se tijelo Kristovo kao što se uzimaju lijekovi. Kad nas zaboli glava, uzmemo aspirin i glavobolja nestane. Pričest ne djeluje tako. **Ona je susret s Isusom.** On nam daje svoj život, sebe sama, da bismo mogli živjeti kao i on.*

Kada ti tvoj prijatelj Grga priča kako je posudio svoje igračke, pomisliš i ti da nešto slično učiniš jer voliš Grgu i htio bi mu biti sličan. S Isusom je nekako slično. Kad ga susretnemo u pričesti, on nam kaže: "Ja sam dao svoj život za ljude kako bi oni naučili ljubiti jedni druge. A što ti činiš? Ako ti je stalo do njega i ako voliš druge ljude, posebno svoje prijatelje, i ti ćeš poželjeti da njima nešto dobro i lijepo učiniš."

Ako ovo dobro shvatimo, tada će nam pričest uistinu pomoći da postanemo bolji i plemenitiji.

Svetohranište (tabernakul) služilo je u početku za dostojno čuvanje Euharistije za bolesnike i nenažne na Misi. No s produblivanjem vjere u Kristovu stvarnu prisutnost u Euharistiji, Crkva je postala svjesna značenja tihog klanjanja Gospodinu - prisutnom pod euharistijskim prilikama. Euharistija je, naime, najveći znak nazočnosti živoga Gospodina u zajednici.

Mogli smo uočiti kako se pored svetohraništa nalazi svjetlo koje uvijek svijetli. To svjetlo nazivamo vječno svjetlo. Kada je Isus, prisutan u prilika-kama kruha u svetohraništu, svjetlo je upaljeno. To nam je znak i poticaj da mu se poklonimo.

Neki je dječak zatvorene lijeve šake dolazio u školu. Kad ga je učiteljica ispitivala, ustao bi i odgovarao držeći lijevu šaku zatvorenu. Dok je pisao, lijeva je šaka bila stisnuta. Jednoga dana učiteljica ga pred svima upita zašto mu je šaka stegnuta. Dječak ponajprije nije htio odgovoriti, no kako je učiteljica bila uporna, a i da udovolji znatiželji ostalih učenika u razredu odlučio otkriti tajnu. "Kad ujutro pođem u školu, mama mi u dlan lijeve ruke utisne jak poljubac. Zatim mi zatvori šaku i smiješajući se kaže: 'Dijete moje, dobro čuvaj mamin poljubac!' Zato mi je šaka uvijek zatvorena: u njoj je poljubac moje mame."

Pričest kod kuće?

Ne. Pričestiti se moramo na Misi, **tamo zajedno blagujemo.** Nećete valjda otići nekome na rođendansku večeru, uzeti komad torte pa otići kući da to na miru pojedete sami?! Samo ako je netko bolestan, ili u zatvoru, onda će mu svećenik odnijeti hostiju i u njoj prisutnog Isusa.

U doba prvih kršćana, kada su se mise služile samo nedjeljom, vjernici su kući nosili euharistijski kruh i uzimali ga sami preko tjedna. Nosili su i zatvorenim kršćanima. Možda znate za svetog **Tarzacija, mladog Rimljanina** koji je prije dopustio da ga zločesti vršnjaci kamenuju i ubiju, nego da mu uzmu hostije - Isusa, kojega je nosio zatvorenimcima!

Za razgovor:

- Kako je bilo kod prvih kršćana?
- Tko je pozvan na pričest?
- Koja je zapreka za primanje pričesti?
- U čemu nam pomaže pričest?
- Kome se nosi posvećen kruh?
- Gdje se sprema preostala pričest?
- Sastavi jednu zahvalnu molitvu!

U dodatku vidi primjer 19

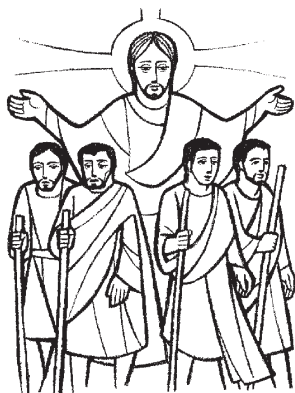
Vidi o pjevanju, str. 64.

20. Blagoslov - Idite u miru!

Molitva za kraj

Poslije zajedničke zahvale neposredno iza pričesti moli se **popričesna molitva**. Ona je jednako građena kao i zborna, kao i darovna molitva. Jezgrovita, kratka, sadržajna. Ali ima nešto interesantno u popričesnoj molitvi! Gotovo svaka popričesna molitva pretpostavlja da su se svi koji su slavili euharistiju, Misu i pričestili. Ona to ne kaže izričito, ali pretpostavlja. Kaže: "*Primili smo Gospodine tvoj dar*", to je pričest. Ili, "*Okrijepio si nas Gospodine, svojim tijelom i krvlju*". Ili pak: "*Nahranio si nas, Gospodine, svojim nebeskim darom*". Uvijek tako. To znači da je ta molitva sastavljena u vrijeme kad su zaista svi pristupali, većina prisutnih išli na sv. pričest.

Ako i mi danas upotrebljavamo tako sastavljenu molitvu, onda je to znak da Crkva i danas želi da što veći broj prisutnih na Misi (ili bolje rečeno svi, osim izuzetaka) ide na svetu pričest i da od te svete pričesti prožeti, donose plodove u svakodnevnom svom životu.

S popričesnom molitvom završava ujedno drugi glavni dio misnog slavlja - **Euharistijska služba**.

Kad je popričesna molitva gotova onda svećenik smije proglasiti neke stvari koje baš bitno ne spadaju na Misu; na primjer ženidbene navještaje, onda župske oglase; smije pozdraviti Gospu, kako je u nekim krajevima običaj! A kad je to sve gotovo, onda slijedi još **završni obred i kraj Mise**.

Gospodin s vama

Susret kršćanske zajednice je završen, moramo se razići jer nas čekaju dnevni poslovi. **Razilazimo se noseći sebi i svijetu Kristovu ljubav i radost**. Ali mi se nismo rastali s Kristom, on nije ostao u crkvi, on je s nama i nosimo ga u svakodnevni život očekujući iduću nedjelju i ponovni susret s Kristom i braćom. Susret s Kristom nije trenutačan, on jest i mora pripravljati vječnu trajnost. Da to imamo na umu svećenik nas upozorava: **Gospodin je s vama, ne zaboravite da je Gospodin uvijek i svagdje s vama**. Ali prije razlaza...!

Blagoslov

Svećenik čini **veliki znak križa i blagoslivlje okupljenu zajednicu vjernika**. To je Očev blagoslov djeci koja idu u svijet napasti i iskušenja. Idu prema svojim obiteljima, obvezama i životnim poteškoćama. Treba im pomoć; Bog daje, a mi u vjeri primamo. **To je blagoslov koji je ujedno molitva i svjetlo djeci na putu**, svjetlo koje dolazi iz najuzvišenijeg izvora: **od Oca i Sina i Duha Svetoga**. Čitava je Misa blagoslov bez premca, a ovo je blagoslov blagoslova, vidljivi znak svih Božjih dobročinstava. U nekim prigodama prije tog obrasca blagoslova uzima se svečaniji obrazac blagoslova (na velikim svetkovinama, u prigodi vjenčanja...!)

Idite u miru

Idite u miru, Misi je kraj, ali moja životna "**misa**" nije završila, ona se nastavlja u svakodnevnom životu; kod kuće, u školi s prijateljima na ulici... U svim situacijama i kombinacijama svagdašnjice mi trebamo ižarivati u Misi proživljeno Kristovo otajstvo sve do njegova povratka. Misa je tek dio života, sredstvo da kršćanski život očvrstne za teške borbe svagdašnjice u kojima moramo sačuvati svoj život s Bogom. Ipak izlazeći iz crkve u život, možemo stvarno ići u miru jer smo sigurni da je Krist s nama.

Misa ne prestaje

Misa ne prestaje, Krist je u nama i mi ga kao živa pokaznica nosimo kroz ulice, u autobus, u školu, na posao, kući... svuda kamo god idemo i gdje jesmo. Naša je dužnost da budemo klanjatelji dok obavljamo svakodnevne dužnosti, dok u ruci držim olovku, neku igračku ili žlicu... uvijek i svuda kao Krist vršiti volju Božju. Kad je Krist s nama, trebamo s njim surađivati na spašavanju duša, zadovoljavati Bogu za grijeha svijeta da njegova Krv ne bude uzalud prolivena.

Idi u miru, u svijet, šalje nas Gospodin, nastaviti svoju kršćansku i apostolsku misiju, budimo vjesnici radosne poruke i ljubavi. Ne možemo biti mirni sve dok još ima toliko ljudi koji nisu osjetili radost biti Božje dijete, koji su žalosni, gladni, bolesni, razočarani u svojim nadama... **Naš nedjeljni susret trebamo nastaviti za obiteljskim stolom, u prijateljskom razgovoru s ljudima, u djelima milosrđa, u pohađanju i tješnju bolesnih, u pomaganju siromašnih...**

Tko ne moli?

Jednoga sajamskog dana neki je seljak svratio u dupkom punu gostionicu na objed. Tu su obično objedovali i najugledniji građani. Seljak je sjeo k stolu za kojim su već sjedili drugi gosti i naručio od poslužitelja objed. Kad je jelo stiglo, sklopio je ruke i pomolio se. Ljudi koji su sjedili oko njega promatrali su ga radoznavo i podsmješljivo, a jedan ga je mladić upitao: "Vi se u svojoj kući uvijek molite? Zar se doista svi molite?" - Seljak koji je počeo mirno jesti, odgovori: "Ne, i u nas ima onih koji se ne mole." - "Ma nemoj", nastavi mladić cereći se. "A koji se to ne mole?" - "Pa", odgovori seljak, "ne mole se, primjerice, moje krave, magarac i svinje..."

Bogu hvala

Za vrijeme cijele Mise zahvaljivali smo Bogu, slavili ga i blagoslivljali. I sada radosni zbog ovog susreta koji nam je u svojoj ljubavi poklonio Gospodin, od sveg srca velimo: **Bogu hvala**. Bogu hvala, neka bude i naša svagdanja molitva i pjesma sve dok ne dođe Kraljevstvo neba. I u svim poteškoćama i nevoljama hvalit ćemo Boga jer se ništa ne zbiva bez njegovog znanja i njegove volje. Ti Gospodine, hoćeš da mi vršimo svoje svakodnevne dužnosti. Stoga te molimo, da ti u Misi, koja se nastavlja, budeš naša živa molitva i hvala.

Što ćemo ovome nadodati? **Ako je Bog za nas, tko će protiv nas?** On koji čak nije poštedio vlastitog Sina, već ga je predao za nas, zar nam neće dati sve ostalo s njime?

Što nakon Mise?

Nakon pričesti i blagoslova poći ćemo kućama. **Svakako drugačiji**, bolji nego što smo došli. Kao Mojsije kad je sišao sa Sinaja, gdje je s Bogom drugovao.

Moramo mijenjati svijet u kojemu živimo. Moramo u svijet pretakati to svjetlo, tu radost, tu istinu i tu ljubav koju smo s Isusom doživjeli. Onda ćemo u nedjelju, ili još prije, ponovno na Misu, da se ponovno pročistimo, ogrijemo, nahranimo, kako bismo mogli, Isuse, nositi u

svijet tvoj mir, tvoju radost, tvoju ljubav. I tako iz dana u dan, iz tjedna u tjedan, iz mise u misu - napreduje djelo spasenja - **dok se svijet po Kristu ne ispuni Duhom**, dok se ovaj svijet ne preobrazi u vječno nebesku radostnu gozbu s Bogom.

Semafor

Baka je ušla u crkvu držeći unuka za ruku. Pogledom je tražila malo crveno svjetlo, došla je pred svetohranište i klekla da se pomoli. Unučić je pogledavao čas malo crveno svjetlo čas baku, a onda odjednom povikao: "Bako! Hoćemo li, kad bude zeleno, ići dalje?"

Malo svjetlo neće nikada biti zeleno. Ono neprestano ponavlja: "Zaustavi se!" To je stijena. Jedina prava stijena uz koju ljudska bića mogu spustiti svoja sidra, jedino pristanište u kojem je istinski odmor moguć. "Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni, ja ću vas odmoriti."

Isusova prva propovijed bijaše: "Obratite se jer je k vama došlo kraljevstvo Božje." Među nama je. Ali koliki to zapažaju?"

Bilješke:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Za razgovor:

- Kako se osjećamo nakon Mise?
- Možemo li nekoga pozvati u crkvu?
- Kojim riječima svećenik završava Misu?
- Ima li Misa kakve veze sa našim životom?
- Opiši jedno misno slavlje! Što ti je najljepše?

U dodatku vidi primjer 20

Vidi o vodi, str. 70.

DODATAK

- Primjeri (uz teme)
- Liturgijsko znakovlje
- Uvođenje u ministrantsku službu
- Grafički prikazi

Primjeri*

MISA - USPOMENA NA NAJDRAŽEG

Kao župnik često sam obilazio župljane. Prigodom godišnjice smrti Tomislava, branitelja u Domovinskom ratu, koji je bio jedan od mojih najboljih ministranata, odlučio sam posjetiti njegove roditelje. Ostali su vjerni Bogu unatoč gubitku svog jedinca. Samo u Njemu tražili su utjehu u patnjama.

Da bi oni živjeli

Tomislav je nastradao kod kuće i to posljednjeg dana dopusta. Neprijatelj je tih dana bjesomučno tukao po našem mjestu. Zrakoplovi su nadlijetali ne samo naše selo, već i mnoge dijelove Hrvatske. Bombe su praskale na sve strane, te se nije moglo mirovati ni noću ni danju. Dok su roditelji i susjedi molili krunicu u podrumu, kuća je bila pogođena. Krhotine, lom i rušenje. Htio ih je sve zaštititi. Svojim je tijelom pridržavao gredu koja se urušila, kako bi roditelji i susjedi mogli otpuzati u susjedovu kuću. I kad je posljednji došao u sklonište, najednom se čulo osipanje, zatim teški udar u našu kuću. Došla je ekipa. Izvukli su ga ispod ruševina. Već je bio mrtav.

Na godišnjicu Tomislavove smrti, majka je tiho zborila: "Žrtvovao se za nas. Da je bilo moguće prije odmaknuti gredu, on bi sada bio živ." Otac je nadodao: "Danas je godišnjica smrti našeg sina. To je za nas kao da se dogodilo jučer. Stoga ćemo izmoliti krunicu. Mi živimo, jer je on umro za nas. Recite, gospodine župniče, ne podsjeća li ovo na Isusa Krista?" – upitao me otac. Potvrdio sam: "Da, sigurno!"

* Neki primjeri su uzeti iz "Pričom kroz Misu"

Ostao sam još malo s njima u razgovoru, a onda sam pošao služiti večernju svetu Misu. Dok sam izlazio iz sakristije, primijetio sam to dvoje divnih samozatajnih staraca. Za vrijeme cijele svete Mise razmišljao sam o njihovim riječima: "Žrtvovao se za nas. Umro je za nas da bi mi živjeli".

Da bi mi živjeli

Na oltaru križ, svijeće i cvijeće. Upravo kao kod tih starih ljudi! Sveta Misa je uspomena na Najdražeg. Umjesto slike vojnika preda mnom stoji slika križa. Mi smo ljudi bili u opasnosti da idemo prema vječnoj propasti. On je uzeo gredu križa na svoja leđa. Umro je na dvjema gredama, na križu. Mi dolazimo zahvaljujući Njemu u crkvu, svoj drugi dom gdje crpimo i nalazimo pomoć za život.

Mladi vojnik slika je našeg Spasitelja Krista. Kao ti stari ljudi, smijemo i mi moliti sa zajednicom: "Po Isusu Kristu Tvome Sinu!". Smijemo i mi poslije pretvorbe sa svima kazati "Tvoju smrt Gospodine naviještamo!".

Misa je uspomena, ujedno hvala Sinu Božjemu, koji je umro da bismo mi živjeli. Razmišljamo o svemu što je Sin Božji za nas učinio, kako se za nas žrtvovao do smrti na križu. Zahvalimo mu. Sveta Misa je još mnogo više. Isus nije tu samo u slici, u sjećanju i u uspomeni. On živi. On je tu – osobno i zbiljski prisutan – u kruhu i vinu.

RJEŠENJE

Veselo i proždrljivo jato golubova nastanilo se obično u trijemu jedne crkve. Nakon vjenčanja, na veliku radost bezazlenih ptica, pukotine na pločniku napunile bi se rižom koja se baca na mladence. Poneko bi zrno palo čak i preko crkvenoga praga, pa su oduševljeni golubovi ulazili u i u crkvu. Oni koji su ostajali u crkvi za vrijeme nedjeljnih liturgijskih slavlja, privlačili su pozornost vjernika i tako im otežavali pribranost. Ovdje se i ne osvrćemo na ružne "tragove" koje ostavljaju na kipovima svetaca.

Ogorčeni je župnik sazvao izvanrednu sjednicu Pastoralnog vijeća s jednom jedinom točkom dnevnog reda: pronaći rješenje problema s golubovima. "Na svaki način moramo nešto poduzeti da golubovi ne ulaze u crkvu!", rekao je župnik odmah na početku.

Prvi se za riječ javio vijećnik, možda potomak kralja Heroda, koji je rekao "Stavimo u rižu otrova i riješit ćemo se golubova!" Mnogi vijećnici, franjevačkog duha, žestoko se usprotivili: "Nipošto!"

Premjestimo ih radije u napuštenu seosku kuću gdje će se jato dobro osjećati!" No ni to rješenje nije bilo praktično. Odbačen je i prijedlog da se golubova riješe uz pomoć ptica grabljivica kao i onaj da se postavе žičane mreže na crkvena vrata i prozore. Na kraju, kad je već nastala neugodna šutnja, najstariji vijećnik upita: "Pa dobro, želite li vi doista da golubovi više ne ulaze u crkvu?"

"Da!", povikaše vijećnici uglas.

"Želite da ih nikad više ne vidite u crkvi?"

"Da!" odgovorili su ostali nestrpljivo.

"Rješenje je vrlo jednostavno", odgovori starac.

"Krstite ih, pričestite, podijelite im sakrament svete potvrde i nikad ih više nećete vidjeti u crkvi."

biti prisutan samo tijelom. To se događa kad je vjernik u crkvi, a ne moli, ne razmišlja, ne pjeva, nema ni jedne riječi za svoga Gospodina i Spasitelja. Njegovo je srce i duša negdje drugdje.

Kod svake sv. Mise dolazi Bog među nas. U tišini Božjega hrama, otvorivši dušu Bogu, sigurno će svatko osjetiti toplinu u srcu i ako iskreno moli, naći rješenje i za najveće probleme. Treba aktivno sudjelovati srcem i ustima, dušom i tijelom kod Kristove žrtve. To je ono tajanstveno dugme koje nas pokreće! Cijela ta krasota i blago, neće nam koristiti ako nam je Misa dosadna, ako na Misi brbljamo ili drijemamo, ako nismo pritisnuli ono tajanstveno dugme kako bi se otvorili za Misu, predali svoje misli, srce i dušu Bogu, kako bi se snaga svete Mise mogla odraziti u nama.

2

TAJANSTVENO "DUGME"

U jednom gradiću bilo je slavije i blagoslov obnovljene tiskare. Naime, direktor proizvodnje izumio novi patent od kojeg se očekivao znatan napredak. Vlasnik tiskare i radnici odlučili su dati sve od sebe kako bi tako obnovljena tiskara što prije krenula s radom. Po završetku radova dogovoren je dan otvorenja obnovljene tiskare. Skupila se cijela elita gradića kako bi s vlasnikom tiskare i radnicima obilježili taj veliki događaj.

obnovljena tiskara što prije krenula s radom. Po završetku radova dogovoren je dan otvorenja obnovljene tiskare. Skupila se cijela elita gradića kako bi s vlasnikom tiskare i radnicima obilježili taj veliki događaj.

Vlasnik je održao kratak govor. Kad je pokrenuo prekidač, svi su napeto očekivali otisnute listove papira. Ništa od toga. Čuli su se komentari: „Strojevi besprije-korno rade; lampice svjetlucaju kao da je sve u redu“. Mladi učitelj je pažljivo motrio strojeve te udarivši dlanom o dlan uzviknuo: „Treba uključiti dugme za uvlačenje papira!“ Učinili su to odmah. Gle čuda, ubrzo, jedan za drugim su počeli izlaziti otisnuti listovi papira. Gradonačelnik se čudio brzini, a župnik je kazao: „I najljepši stroj ne vrijedi ništa, ako ga ne znamo uključiti u rad!“.

Taj divni Božji izum

Sveta Misa je jedan divni "izum" našega Spasitelja koji je naredio apostolima: "Ovo činite meni na spomen!" Uvijek, pri ulasku u crkvu, najprije se pomoli za predano sudjelovanje kod svete Mise, jer nije dovoljno

3

NAŠE KRŠTENJE

Neki američki misionar ispričao nam je doživljaj iz svog života. U dugom misijskom radu obratio je mnogo pogana. Među njima bio je i jedan starac od 70 godina. Vrlo pobožno je primio sakrament krštenja i započeo živjeti pravim kršćanskim životom. Nedugo zatim teško se razbolio.

Skupiše se oko njega rođaci i prijatelji da ga malo utješe i razvesele. U razgovoru upita jedan mladić starca: "Djede koliko je tebi godina?" "Dvije godine", odgovori starac... Na to svi prasnuše u smijeh, misleći da se starac hoće još jedanput našaliti prije smrti. Ali stari se nije šalio, nego još jedanput posve ozbiljno reče: "Ja sam star točno dvije godine i nimalo više!"

"Pa kako to može biti", upitaše ga svi prisutni čudeći se. "Evo kako", odgovori starac, "kršten sam prije dvije godine, te sam istom tada počeo živjeti božanskim životom i mogu reći sa svetim Pavlom apostolom: "Ne živim više ja nego Krist živi u meni!"

Taj je starac vrlo dobro upamtio, što mu je misionar govorio o sakramentu krštenja. Krštenjem se čistimo od svih grijeha. Oslobođamo istočnog grijeha. Dobivamo novo odijelo, odijelo milosti, postajemo djeca Božja.

Što nam "križanje" govori?

Svaki put kad ulazimo u crkvu, križamo se svetom vodom. Dotičući čelo, prsa i ruke simbolika nam govori da o Bogu razmišljamo, Boga ljubimo, za Boga radimo. Sveta Misa započinje križanjem. Svaki novi dan započinje križanjem. Križamo se prije jela, kad započinjemo putovanje, neki novi posao, kad smo u strahu, kad idemo na počinak. Križamo se i time izražavamo svoju odlučnu želju: živjeti životom krštenih u Božjoj blizini.

Znak križa uvijek nas podsjeća na to što smo i od koga smo. To ne smijemo nikada zaboraviti. Križati se trebamo pobožno i odmjereno jer križanjem zazivamo Oca, Sina i Duha Svetoga. Nije dobro u križanju samo nesvjesno rukom "mlatiti". Bog nas vidi u svakom trenutku, a gledaju i ljudi koji jedva čekaju da nam mogu nešto prigovarati.

JABUKA

Moćni i veoma bogati kralj Bengodija svako je jutro primao darove svojih podanika. Dobio je sve što se moglo poželjeti, pa se počeo dosađivati. U mnoštvu darovatelja uvijek bi se našao i jedan šutljivi prosjak, koji bi kralju donio jabuku, a onda se tiho povukao. Kralj, koji je navikao primali drugačije darove, mrzovoljno bi primio siromahov dar, a tek što bi se ovaj udaljio, počeo bi ga ismijavati. U tome su ga slijedili i ostali dvorjani. Prosjak se nije dao smesti. Dolazio je svako jutro da u kraljeve ruke položi svoj dar. Kralj bi uzeo i s uobičajenom gestom položio jabuku u košaru koja je stajala pored prijestolja.

Tako se košara s vremenom do vrha napunila skromnim, ali od srca ponuđenim darovima. Jednoga dana omiljeni kraljev majmun uze jednu od tih jabuka, zagriže, ali odmah sve ispljune pred kralja. Kralj iznenađen pogleda, kad gle: u sredim jabuke svijetlio je dragocjen biser. Brže bolje otvori on sve jabuke u košari i u svakoj nađe takav biser. Ugodno iznenađen, pozove čudnoga prosjaka i započne ga ispitivati. "Donio sam ti ove darove, gospodaru" — odgovori čovjek — "da bih te podsjetio kako ti život, svako jutro daruje prekrasni dar, koji ti zaboravljaš i odbacuješ, jer si okružen prevelikim bogatstvom. Taj dar je novi dan koji započinje."

4

POKAJANJE ZA SPASENJE

Trojica mladih đavola dođoše na zemlju da u praktičnom radu dovrše svoje naukovanje. U razgovoru sa đavolskim poglavicom, iznijeli su planove o tome kako kane zavesti i upropastiti ljude. Prvi reče: "Ja ću ljude uvjeravati da nema Boga". Sotona odgovori: "Time nećeš baš mnoge pridobiti za nas. Jer većina ljudi barem sluti da postoji Bog. U svom srcu imaju sklonost vjerovanju u Boga. Tu im sklonost nećeš lako iščupati iz srca." Drugi reče: "Ja ću ljudima govoriti da nema pakla i da se ne moraju bojati kazne zbog svojih grijeha." Sotona odgovori: "Jedva da ćeš na taj način koga zavesti. Mudri ljudi već odavno znaju da pakao postoji i da će svako zlo biti primjereno kažnjeno." Treći reče: "Ja ću ljude nagovoriti da sve odgađaju, govorit ću im da nema ništa što bi se moralo učiniti odmah i sada." "Idi na posao", reče Sotona, "ti ćeš uspjeti. Tisuće ćeš prevariti i dovesti u naše ruke."

Bez oklijevanja

Sotona zna gdje je čovjek najslabiji, gdje može udariti. Svi se bojimo priznati grijeha. Odgađamo otvoreno razgovarati s Bogom, sve mu priznati i pokajati se. Ne smijemo odgađati pokajanje ili ispovijed. Već sutra može biti kasno. Ne znamo ni dana ni časa kad će Bog pokucati na naša vrata, kad će nas pozvati da stupimo pred lice pravde. Ne dopustimo da nas zatekne nespremne. Živimo tako kao da će nas već noćas Bog pohoditi.

Živeći u miru, pravедnosti i čistoći moći ćemo ga primiti čista srca i uzdignute glave. Bog nam daje puno prilika da budemo čisti, da budemo djeca Božja. Iskorištimo tu priliku! Već danas na početku svete Mise pokajmo se. Neka to bude iskreno i ponizno. Priznajmo Gospodinu svoje grijeha i zamolimo ga da nam oprost. Svjesni svojih grijeha i pogrešaka, kajemo se zbog njih, molimo Gospodina za oprost, da nam se smiluje da ne grijehimo više. Bog sigurno neće ostati gluh na našu molbu, a mi ćemo moći dostojno sudjelovati na svetoj Misi, očišćeni i oslobođeni od grijeha. Primit ćemo svetu pričest. Naše srce i naša duša pjevati će Gospodinu najljepšu pjesmu zahvale.

OPROŠTENJE

Neki dobar, ali prilično slab čovjek, ispovijedao se redovito kod svoga župnika. Njegove su ispovijedi bile nalik pokvarenoj ploči: uvijek iste slabosti, i uza sve to uvijek isti veliki grijeh. "Dosta toga!" - reče mu jednoga dana strogo župnik. "Ne smiješ se poigravati s Gospodinom. Zapamti dobro, ovo je posljednje odrješenje koje ti dajem!" Petnaest dana kasnije čovjek ponovno dođe i ispovjedi svoj stari grijeh. Ispovjednik doista izgubi strpljenje: "Zar te nisam upozorio. Nećeš dobiti odrješenja, tako da znaš..." Potišten i uvelike postidjen, čovjek se digne i izađe. Na zidu tik uz ispovjedaonicu visilo je veliko raspelo. Čovjek ga pogleda. U taj hip oživje Isusova ruka i on, odvojivši je od križa, načini znak oprostjenja: "Ja te odrješujem od tvojih grijeha... Svatko je od nas povezan s Gospodinom dugim konopcem. Kad god počinimo grijeh, konopac se prekine. Kad se pokajemo, Bog ponovno sveže konopac, koji postaje sve kraći. Tako se svakim oprostjenjem sve više približavamo Bogu.

"Kažem vam, tako će na nebu biti veća radost zbog jednog obraćena grešnika negoli zbog devedeset i devet pravednika kojima ne treba obraćenja." (Lk 15,7).

5

SPAŠAVAJ NAS GOSPODINE

Godine 1912. svjetsko čudo od tehnike, putnički brod *Titanik* sa 2300 putnika krenuo je iz Engleske u Ameriku. Na brodu su bili engleski plemići, američki industrijalci, te siromašni radnici koji su žudili za novim životom u Americi. Brod je bio masivan da se jedva osjećalo kretanje. Moćni strojevi u utrobi Titanika, gotovo nisu uzrokovali vibracije, činilo se kao da rade bešumno. Zbog njegovih osobina nazvali su ga "Nepotopivi"!

Poruke, da morem pluta-ju sante leda, operateri nisu shvatili ozbiljno. Posljednju poruku, koju je operater primio, stavio je ispod hrpe pa-

pira i zaboravio na nju. Da je pročitana na vrijeme, mogla je spasiti stotine ljudi. Brod je udario u ledenu gromadu. Tragedija je bila neizbježna. Započela je najpoznatija drama u pomorskoj povijesti, nastala je zbrka koju smo mogli gledati u filmu "Titanik". Mnoge žene nisu htjele ostaviti muževe. Gotovo ni jedan čamac za spašavanje nije bio popunjen od kraja. More je pokazalo da je ipak jače od "nepotopivog". Brod je tonuo. Poslane su "SOS" poruke (kratica znači: spasi dušu svuju). Tražili su pomoć, spas. I dok je brod tonuo, orkestar je svirao "Bliže o Bože moj". Od 2300 putnika uspjelo se spasiti samo 705.

"SOS" Gospodinu

I mi u potrebi kličemo i vapimo: Gospodine smiluj se, Kriste smiluj se. Šaljemo Gospodinu "SOS poruke". Krist nema operatera, što bdije 24 sata da čuje sve naše vapaje; a ipak neprestano sluša. Boli ga svaki naš uzdah. Teško mu je kad patimo, kad smo u nevoljama, bolestima i poteškoćama. Tko će nam pomoći? Ljudi bi donekle mogli, ali su previše sebični, vole isključivo sebe. Izbavljenje dolazi od Gospodina.

Bog je taj koji nam želi pomoći. On to može i hoće. Imajmo povjerenja u Božju ljubav i moć, svoj život predajmo u Kristove ruke. Zato uvijek, ne samo u svetoj Misi, s pravom zovimo Gospodina neka nam pritekne u pomoć. Pošalji nam Gospodine svoj čamac za spašavanje jer smo bez Tebe slabi i nemoćni i ne možemo dalje. Gospodine, smiluj se! Kriste, smiluj se...

PRSTEN U BLATU

Jedan glasoviti propovjednik jako je volio djecu. Upotrebljavao je vrlo jednostavan i slikovit govor kako bi djeci približio Boga. Tako nekom prigodom ispriča djeci sljedeću priču!

Imao neki kralj skupocjen zlatan prsten s dragim kamenom, koji mu je bio posebno drag! Jednoga dana kralju padne prsten u kanal. Pogledao je, vidio je da je kanal sav prljav i blatani, i vrlo se ražalostio. A prsten mu je bio posebno drag. Stoga kralj odluči poniziti se i uprljati svoje kraljevsko

ruho. Nije htio zvati svoje sluge nego je sam želio pronaći prsten. Odloži stoga svoju kraljevsku odjeću i siđe u blatnjavi kanal u potrazi za prstenom. Nije ga lako mogao pronaći. Tražio ga je i tražio... Konačno ga je našao i s velikom radošću odnio u svoju palaču!

Tko je taj Kralj?

Kralj jest Isus Krist, *prsten* je slika ljudskog roda, a *dragi kamen* – duša čovjeka. Čovjek je iz lijepog raja – Božje blizine – pao u blato grijeha. Da spasi prsten – čovjeka, Bog nije tražio nekoga među anđelima da pomogne čovjeku da se izvuče iz ljage grijeha, nego je poslao svoga Sina. On je postao čovjekom, preuzeo na sebe našu bijedu i kroz 33 godine tražio prsten – ljude grešnike! Pronašao ga je svojim učenjem i velikom ljubavlju, te teškom mukom, smrću i uskrnućem doveo ga natrag Bogu u očinsku kuću.

Kako je počelo?

Sve je počelo kad se Isus rodio u Betlehemu. Anđeli su pjevali: *Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!* Božja slava i ljudska sreća – to je zapravo jedno te isto! Čovjek je, naime, Božja ljubav, njegova radost i njegova proslava. Zato je i stvoren na sliku Božju. Kada među ljudima vlada mir i ljubav, onda je ta zajednica sva slična Bogu. Čovjek, budući da je stvoren od Boga i to na njegovu sliku, pripada Bogu i Njemu izriče svoje molbe, zahvale ali izriče **hvalu i slavu** zbog bezgranične ljubavi koja nam je darovana. Pa i kad je čovjek upao u blato grijeha – Bog ga ne napušta.

Naša najjača molitva, zahvala i slava ispunjava se u svetoj Misi. Tako i mi svake nedjelje i blagdana u svetoj Misi slavimo Boga riječima: *Slava Bogu na visini!* To je jedna od najstarijih molitava. S Kristom, koji je rođen u bijedi betlehemske štalice radi nas ljudi, riječi **SLAVA BOGU** donose anđeli i prenose ih pastirima. Kasnije, ljudi su je pjevali ili izgovarali jutrom da pozdrave novi dan. *Slava Bogu* jedan je od bitnih dijelova mise, izostavlja se samo kad se slave mise u vrijeme Adventa ili Došašća, te u Korizmi.

U Molitvi *Slava Bogu na visini* ništa ne tražimo. Naša je radost što mislimo na Boga i što Ga slavimo. Kad nekoga zaista volimo, ne gubimo vrijeme da mu pripovijedamo o svojim nevoljama, nego se radujemo što smo s njim. Stoga i sada recimo:

*Slava Bogu na visini!
I na zemlji mir ljudima dobre volje!
Hvalimo Te, blagoslivljamo Te. Klanjamo Ti se.
Slavimo Te!*

VIDJETI BOGA

Jednoga dana kralj je sazvao sve čarobnjake, mudrace i svećenike svog kraljevstva. Zaprijetio im je najtežim kaznama ako mu ne uspiju pokazati Boga. Jadnici su očajni čupali kosu od muke ne znajući što da čine, kad li se pojavi neki pastir koji svima obeća da će riješiti problem. Oni ga žurno dovedoše pred kralja. Pastir izađe s kraljem na balkon, pokaza mu sunce i reče: "Gledaj gore!" Kralj načas pogleda i brzo oborivši oči povika: "Hoćeš li da oslijepim?" "Gospodaru moj", reče pastir, "sunce je tek malo Stvoriteljeve djelo, blijedi odraz njegova sjaja... Kako misliš gledati u njega kad ti se sam pojavi?"

Učenik je svakodnevno postavljao isto pitanje: "Kako mogu pronaći Boga?" I svakoga je dana primao isti tajanstveni odgovor: "Moraš ga željeti". "Ali ja ga želim svim srcem, zar ne? Zašto ga onda ne nalazim?"

Jednoga dana u rijeci se sa svojim učenicom kupao učitelj. On gurne mladićevu glavu u vodu i zadrži je pod površinom, dok se ovaj na sve načine otimao da se oslobodi. Sutradan je učitelj započeo razgovor: "Zašto si se onako izbezumljeno otimao dok sam ti držao glavu pod vodom?" "Zato što sam očajnički tražio zraka." "Kad dobiješ milost da tražiš Boga kao što si tražio zrak, naći ćeš ga."

6

TIŠINA, GOSPODIN GOVORI

Sveti Antun Pustinjak, živio je u 4. stoljeću. Povukao se u egipatsku pustinju s nakanom provoditi život u tišini, molitvi i radu. Htio je ostati nepoznat svijetu i živjeti jedino s Bogom i za Boga. Glas o njegovoj svetosti proširio se nadaleko te je dopro i do ušiju cara Konstantina. Antun o tome nije ništa znao. Gle, jednog dana osvane u pustinji glasnik, predade mu carevo pismo. U njemu car Konstantin pozdravlja Antuna i preporučuje

sebe i svoje podanike u njegove pobožne molitve. Dočuvši za to, pustinjaci se skupe oko Antuna i zamole ga da im pokaže i pročita carevo pismo. Bili su veoma znatiželjni, što piše veliki car, kako izgleda njegov potpis, pečat itd.

Pismo s neba

Već stoljećima odjekuju Božje riječi u našim crkva-ma. Tu se u tišini crkve predajemo Bogu, slušamo Njegovu riječ. Svojom nas riječju Bog zove, poučava, kori, tješi i liječi našu dušu. Gospodin nas želi uvesti u božanski život, saopćiti nam svoje planove spasenja.

Čitajući Sveto pismo svaki ga kršćanin doživljava kao pismo s neba. Nisu to riječi bilo koga. To je Pismo s neba koje je Bog pisao za nas. Koliko nam je potreban kruh da se hranimo, toliko nam je potrebna Božja riječ da bi naša duša živjela. Kao što piše u svetom Pismu: "Ne živi čovjek samo o kruhu nego o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božjih."

Slušaj! Bog govori

Dok slušamo biblijsku poruku, osjećamo se znatizželjnima poput pustinjaka okupljenih oko svetog Antuna. Slušajući Kristovu riječ naš život dobiva novi smisao. Postajemo svjesni sebe, svoga života i Boga koji nam govori. Trebamo se potruditi, i u sebi, u svojoj nutrini znati čuti i prepoznati Božji glas, glas koji nas vodi k stolu Božje riječi. Čitajući poruke Starog zavjeta uviđamo da Gospodin i tada, preko glasnika - proroka i svećenika hrani Božji narod svojom riječi.

Riječ je posve blizu, u našim ustima, u našem srcu. Slušamo je da bismo po njoj živjeli, jer ona daje svjetlo i snagu života. Bog nas svojom riječju uči životu, vodi nas cestom koja je čas vijugava, čas ravna. Bog nam omogućuje da odlučimo hoćemo li slušati Njegovu riječ i doći u Kraljevstvo Božje ili se oglušiti.

Slušajmo pažljivo Božju riječ. U njoj su kazane sve tajne našeg života. Spremimo ju duboko u srce. Neka nam Božja riječ bude nada i radost života.

BUĐENJE MOKROM SPUŽVOM

Na jugu Engleske živjeli su redovnici u jednom velikom samostanu. Ispred samostana je bio prekrasan cvijetnjak. Nije se znalo što je u njemu ljepše: ljubice koje u rano proljeće provire, ili plavi zumbuli što svojim

mirisom ispunjavaju okolicu, ili cvatovi jorgovana, ili crvene ruže kojima na laticama svako jutro zabljestaju kapi rose ili bijeli, žuti i crveni tulipani, ili kao nebo plave, krhke perunike, ili mali nježni sunovrati...

Uz samostan djelovao je i zavod za dječake. Redovnici su ih poučavali latinski, grčki, i druge predmete. Iako su dječaci mnogo učili, imali su vremena i za sve ostalo. Oko samostana bio je i prostor za igranje, i bazen za plivanje. U okolici je bilo lijepih crkava i dvoraca gdje su dječaci razgledali razna umjetnička djela velikih slikara i kipara. Dok bi boravili u vrtu, igrali se ili plivali, ili razgledali crkve i dvorce, zaboravljali bi na muke oko učenja. Uvečer su bili svi umorni. Dosta je bilo samo ugledati krevet – i oči bi se sklappale. A noć im je bila veoma kratka.

Neki su zaspali

Ustajali bi prije svanuća. Buđenje je bilo neobično. Jedan od mladića išao je od kreveta do kreveta i budio ih. Došavši do kreveta, pozdravio je: "Hvaljen Isus". Probudeni je dječak odgovorio: "Navijek. Amen!". Ako ne bi odgovorio, taj bi još glasnije ponovio. Kad ni treći put nije čuo odgovor, mladić bi namočio spužvu u hladnu vodu i njome prešao preko lica dječaka koji se nije probudio. Tada bi se konačno začulo: "Navijek. Amen!".

Radosno s pjesmom

Sveta Misa je susret s Bogom. U njoj Isus dolazi među nas, govori nam i mi mu pjesmom odgovaramo. Kad ne bismo odgovarali, ne bi bilo razgovora i izgledalo bi kao da spavamo, kao da nas je netko natjerao da dođemo u crkvu.

U svetoj Misi Bog govori nama, a mi odgovaramo na njegovu riječ. Pjesma je najbolji odgovor na Božju riječ. Kroz pjesmu – psalam, Božja riječ najbolje odjekuje u našoj nutrini. Kroz pjesmu najbolje primamo Božju riječ. Pjesmom izražavamo povjerenje, vjeru i predanost drugomu. Pjevajući dolazimo pred Boga onakvi kakvi jesmo, oslanjamo se na Boga i njegovu riječ u svojoj vjeri, nadi i ljubavi.

Zato svaki trenutak proveden u crkvi iskoristimo za razgovor s Bogom. Pjevajmo i molimo zajedno s drugima kako ne bi morali "močiti spužvu" u hladnu vodu da bismo ostali budni i pripravnici na razgovor s Bogom, nego veselo stupimo u razgovor s Njim.

7

NARODE MOJ LJUBLJENI

Dogodilo se to u srednjem vijeku. Kralj je odlučio poslati svog sina u daleki grad, da se tamo školuje. Sin gorko plače. Otac mu veli: "Sinko, smiri se, mi ćemo te u mislima pratiti. Svakog tjedna ću ti pisati i opisati sve što se kod nas događa!" Sin otputuje. Koliko je za njega bilo veselje svako pismo koje je primio od oca. Bez prestanka bi ga držao u rukama, pa čitao i opet čitao. Ta pisma, koja je pisala ruka njegova oca i koja su mu otkrivala, što se događa u njegovoj obitelji i zemlji.

Apostolska pisma

Tako je i s nama. Zemlja na kojoj živimo za nas je tuđa zemlja. Naša prava domovina, naša prava nebeska obitelj je gore. Ali hvala Bogu, Otac nebeski nije nas napustio. On nam pruža u Novom zavjetu zbirku svojih poruka, iz kojih nam Crkva stavlja pred oči za vrijeme Mise po jedan odlomak. Kao što se kraljev sin radovao čitajući očeva pisma, tako se i mi veselimo i pažljivo slušam, kad nam se čita poslanica. Nakon čitanja odgovaramo: "Bogu hvala!"

Vijest oslobođenja

Neki kralj je spremio veliku gozbu u svom dvoru i kod stola biranih jela i rijetkih vina vladalo je najveselije raspoloženje. Kralj je mislio i na zatvorenike pa je htio i njih učiniti dionicama veselja toga dana. Pošalje im jednog časnika, koji im donese veselu vijest: "Vi ste slobodni, slobodno se vratite kućama, u svoju domovinu i svojim obiteljima!"

jest: "Vi ste slobodni, slobodno se vratite kućama, u svoju domovinu i svojim obiteljima!"

Prije dolaska Spasitelja na zemlju ljudi su bili osuđeni na tamu. Dođe On i navijesti radosnu vijest: "Ja sam vaš osloboditelj, ja ću srušiti vaše okove i osloboditi vas ropstva grijeha. Nebo vam je otvoreno!" To je radosna vijest, što nam je donosi Evanđelje. Evanđelje je Isusova riječ. To je riječ Božja koju slušate svake nedjelje s ambona.

8

KOŠARA S VODOM

Bilo je to u srednjem vijeku u jednom samostanu. Redovnici su molili, radili i tako slavili Boga. Među kandidate je bio primljen jedan mladić vrlo vrijedan, marljiv, poslušan i pobožan. Sve je svoje dužnosti vrlo redovito i marljivo obavljao. Nije mu ništa bilo teško raditi; ni u vrtu, ni u kuhinji, ni posluživati bolesnu braću... Imao je žarku želju služiti Bogu. Jedino je nešto bilo neobično. Za vrijeme svete Mise mladić bi molio i pjevao, na sve načine aktivno bi sudjelovao, no za vrijeme propovijedi zadrijemao. Opat ga nije htio odmah upozoriti, iako je samostan bio poznat po strogom redu i disciplini. No, primijetio je kako se to mladiću neprestano ponavlja. Jednom, drugi, pa treći put – mladić svaki put utone u san i zaspi.

Uspavani iskušeni

Jednoga dana odluči opat pozvati uspavanog mladića k sebi. Kada je mladić došao, reče mu opat: Mladiću, zadovoljan sam tobom i tvojim vladanjem! Vrijedan si, marljiv, poslušan i pobožan. Voliš služiti Bogu i ljudima, no zašto svaki put zaspiš za vrijeme propovijedi? O oče, razumijte me – odgovori mladić – ja slušam i slušam, a ništa ne zapamtim... Pokušavam, no nikako mi ne uspijeva. Kad ništa ne mogu zapamtiti, postane mi teško i zadrijemam. Na to će mu mudri opat: Hodi u dvorište, tamo kod staje naći ćeš pletenu košaru u kojoj se nosi repa, krumpir i ostalo povrće... Uzmi je i idi do izvora. Zagradi i donesi vode...

Očišćena košara

Čudio se mladić, ta kako će u pletenoj košari donijeti vode!? Budući da je bio vrlo poslušan, ode i učini kako mu opat zapovijedi. Čim bi izvukao košaru i krenuo prema samostanu, voda bi istekla... Došao je tako prazne košare pred opata! Vratilo se ponovno i donesi vode! – zapovijedi opat po drugi put... Nakon nekoliko bezuspješnih pokušaja, opat zaustavi mladića i upita ga: Kakva li je košara prije bila? Joj, bila je prljava, blatna i slama u njoj! – odgovori mladić. A kakva je sada? Oh, sada je čista... Eto vidiš, tako je i s propovijedi! Ako i ne uspiješ zapamtiti nešto od propovijedi, važno je slušati! Koliko se zapamti, zapamti! Ali Božja riječ te uvijek iznova čisti i oslobađa!

9

ANDRIJINO POVJERENJE

Približavao se završetak školske godine. Učenici su zbrajali ocjene i računali prosjek. Andriju, učenika osmog razreda, nešto tišti. Uočljivo je to iz svakog njegovog pogleda i teškog uzdaha. On kao da se ne veseli završetku školske godine. Muče ga veliki problemi. Želio bi se upisati u tehničku školu, a matematika mu je velika kočnica. To je njegova mora, njegov usud koji ga prati još od prvih školskih dana. U svemu je bio uzorno i marljivo dijete, ali matematika mu nikako ne leži. Sada je, već pred sam kraj školske godine, dobio čak dvije slabe ocjene iz matematike. Nastavniku je žao jer zna i vjeruje da se on trudi. Upravo iz tog razloga ostavio mu je tjedan dana da se pripremi.

Andrija traži pomoć

Ohrabren tim činom Andrija kreće dalje. Nije mu dovoljno što se svakoga dana moli, odlučio je otići na ispovijed kako bi olakšao dušu. U ispovijedi, kroz razgovor sa svećenikom, iznosi problem koji ga tišti. I velečasni nekako želi pomoći. S obzirom da poznaje studenta matematike spreman ga je zamoliti za nekoliko dodatnih sati pouke. Andrija je sretan. Uči. Sav se predao matematici. Njegov mali brod iz bure strahova polako, ali sigurno, plovi prema mirnoj luci.

Andriju je spasilo povjerenje. Uspio se izvući neoštećen, zahvaljujući povjerenju koje su mu iskazali njegovi roditelji, nastavnik, župnik, student koji nije žalio svog vremena da bi njemu pomogao. Sve to Andrija dobro zna i zbog toga im je neizmjereno zahvalan. Zna da bez njih, a posebno bez dragog Boga, nikako ne bi uspio. Od samog početka je duboko u duši vjerovao da će mu Bog pomoći. Svi ti dragi ljudi našli su se na njegovom putu jer su poslani od Boga.

Pristanak uz Boga

Vjerovanje je naš radosni "da", naš slobodni i dragovoljni pristanak uz Boga koji nam se objavio u svojoj riječi. To je naše priznanje da smo Kristovi sljedbenici.

Gospodine ja vjerujem. Vjerujem kao oni mali pastiri i mudraci s istoka, kao Samaritanka, kao ona bolesna žena koja je mislila u sebi „da se samo dotaknem njegove haljine“.

Danas dok nam se zamamno nudi mnoštvo zemaljskih božanstava, molim te Gospodine ojačaj moju vjeru u mojoj glavi i mom životu. Želim svuda svjedočiti da si samo ti Bog, svemogućí Stvoritelj, sin nebeskog Oca i naš Spasitelj.

10

NE DOSAĐUJ

Nekom je čovjeku, iznenada, u večernje sate došao gost. Želio mu je nešto pripremiti za jelo, ali nevolja je bila u tome što mu je toga dana ostao samo komadić kruha. Prijatelj mu je rekao neka se ne brine kako bi ga umirio, međutim domaćin je odlučio otići susjedu i zamoliti ga da mu posudi kruha. Susjed je već bio ugasio svjetlo. Njegovi su već bili legli u krevet. Kucao je i kucao. Nitko se nije javljao. Nakon nekog vremena začuje pospan glas: "Tko je? Ne dosađuj! Vrata su zatvorena. Djeca i ja već smo u krevetu. Ne mogu ustati. Dođi sutra. Sutra ću ti dati što želiš."

Uporni domaćin

Čovjek je bio uporan i stao moliti susjeda komadić kruha za prijatelja koji je stigao iz daleka i koji je sigurno gladan. Kad je susjedu konačno dosadilo kucanje ustao je, otvorio vrata, uzeo iz kuhinje kruh i dao ga susjedu. Taj je otišao kući veoma sretan što je susjed imao kruha i posudio mu komad. Spremio je ukusnu večeru i pogostio gosta. Taj primjer ispričao je sam Isus.

Prestaje li molitva?

U svetoj Misi svi smo okupljeni na molitvu. Kako ćemo i dokle moliti?! Isus nas je tome htio poučiti. On je rekao da moramo biti poput čovjeka u priči koji je otišao k susjedu tražiti kruha. Moramo stalno moliti i nikad ne posustati. Trebamo moliti sve dotle dok naša molitva ne bude uslišana. No, ne mora naša molitva svaki put biti uslišana.

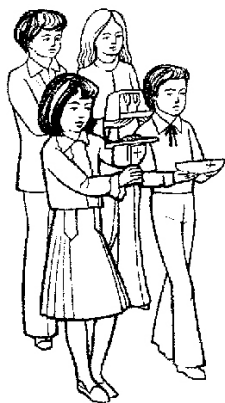
na, jer ponekad molimo za nešto što i nije za nas dobro. Zato, ako Bog katkada odgovori "ne" ili "čekaj" ne smijemo ostati razočarani. Bog će nam uvijek na neki način pomoći.

Sveopća molitva

Kršćanski narod, okupljen na svetoj Misi, uzdiže Gospodinu i posebne molitve. Ta je molitva, mogli bismo reći, plod same Božje riječi u srcima vjernika. Oni ustaju da bi zajednički upravili "sveopću molitvu za potrebe cijele Crkve i za spasenje svega svijeta". Ta molitva uvijek mora imati sveopće nakane. Takva molitva gdje zbor kršćana sjedinjuje svoje molitve s Kristovom molitvom ima za cilj cjelovito spasenje svega svijeta. Sveti Pavao upravo na to podsjeća kad govori o molitvi. "Molim da se upravljaju prošnje, molitve, zazivi, zahvaljivanja za sve ljude, za krajeve i za sve koji su na položaju.... To je dobro i ugodno pred Bogom, Spasiteljem našim, koji hoće da se svi ljudi spase!" To je dakle molitva svih za sve. Papa je rekao jednom zgodom: "Crkva je dotle dok seže njena molitva!" Moleći sveopću molitvu vjernici postaju svjesni da su tijelo Kristovo i da uistinu čine Crkvu.

”

NAŠA ŽRTVA

U dubokoj noći čuo se glas Božji: "Abrahame, Abrahame, ustani, uzmi svog sina i povedi ga sa sobom na brdo Moriju i tu ćeš mi ga prinijeti kao žrtvu!" Abraham se diže i probudi sina. Stavi mu na ramena svežanj drva, kojim će načiniti žrtvenik. Zatim uze nož za žrtve i podošne obojica prema brdu. Išli su šuteći jedan uz drugog. Najednput upita sin: "Oče, imamo drva od kojih ćemo načiniti žrtvenik, o tvom boku visi nož za žrtvu. Ali gdje je žrtva, koju ćeš prikazati Svemogućem?"

Pobožna sjetva i žetva

U staro vrijeme vjernici su sa strahopoštovanjem gledali kako se na oltaru slave misne tajne. Knezovi su

smatrali čašću pripremiti kruh i vino za presvetu žrtvu. U Hirsonovom samostanu, u Wurtembergu, najčasniji redovnik je, odjeven sav u bijelo, išao sijati sjeme pšenice na njivu koja je posebno pripremljena. A kad bi došla žetva, želi bi ju uz pobožne pjesme. Pjevajući skupljali bi snopove. Uz svete pjesme nosili bi pšenicu u mlin. Redovnici su vjerovali da će zrnje koje oni pripravljaju biti jednog dana pretvoreno u Kristovo tijelo.

Kad bi kruh i vino govorili?

Upitajmo se ponekad i mi: "Gdje je žrtveni prinos što ćemo ga prikazati Ocu nebeskom kod svete Mise? Što ćemo mu darovati?". Ono što pjevamo u lijepoj pjesmi "Oče naš dobri": "Kruh taj i vino, Bože ti posveti, po svojoj riječi!".

Kruh označuje život, rad i zajedništvo. Zrna žita se samelju, brašno se umijesi da dobijemo kruh. Kad bi kruh na oltaru mogao govoriti, čuli biste: "Stavi na patenu svećenikovu sve svoje tjedne poslove, školske zadaće, strahove, sve povjerene dužnosti... prikaži ih govoreći: Bože, Tebi na čast i slavu!".

Vino u kaležu predstavlja trpljenje, zajedništvo i radost. Kad bi vino moglo govoriti, sigurno bi ispričalo plemenitu priču jednog trsa. Mlada vinova loza prvo je trebala proći vrijeme rasta, cvatnje, formiranja finih bobica, koje su se bolno pekle na suncu dok su sazrijevale. Plod se obrao, sprešao i ostavio da zori.

Pažljivo s kruhom

Kruh je Spasitelj izabrao za svetu oltarsku žrtvu. Imajte poštovanja prema kruhu. Ne bacajte ni najmanji komadić na zemlju!

Kruh i vino kod pretvorbe postaju Tijelo i Krv Isusova. Kad gledate svećenika na oltaru kako prikazuje kruh i vino, u duhu stavite i vi svoje ruke s njegovim i prikažite ih skupa nebeskom Ocu.

SKUPOCJENA OGRLICA

Draguljar je sjedio za stolom i kroz izlog svoje otmjene trgovine promatrao prolaznike. Neka se djevojčica približila trgovini i prislonila nosić na izlog. Kao nebo plave oči radosno zasjaše kad ugleda jedan od izloženih predmeta. Ušla je odlučno i prstom pokazala ogrlicu od modrog tirkiza. "To je za moju sestru. Možete li mi je zapakirati Kao dar?" Trgovac s nevjericom po-

gleda djevojčicu i upita: "Koliko novaca imaš?" Ona se podiže na prste, stavi na stol limenu kutiju, otvori je i isprazni. Bilo je ondje nekoliko manjih novčanica, šaka sitniša, nekoliko školjki i figurica. "Hoće li biti dovoljno?" upita ponosno. "željela bih starijoj sestri kupiti dar. Otkad nemamo mame ona obavlja sve poslove i nema ni trenutka vremena za sebe. Danas joj je rođendan. Uvjerena sam da će je dar veoma obradovati. Njezine su oči iste boje kao taj dragi kamen." Trgovac je otišao u malu prostoriju i u zlatno-crveni papir zapakirao kutijicu. "Uzmi i pažljivo ponesi", reče djevojčici. Ona uze paketić kao pobjednički pehar i ponosno izađe iz trgovine.

Sat vremena kasnije u trgovinu uđe prekrasna djevojka s kosom boje meda i divnim modrim očima. Stavi na stol kutijicu koju je trgovac bio pažljivo zapakirao i upita: "Ova je ogrlica kupljena u Vašoj trgovini?" "Da, gospođice." "Koliko je koštala?" "U mojoj trgovini cijene su stvar povjerenja, tiču se samo mene i mojih kupaca." "Moja sestra je imala nešto sitniša, sigurno nije mogla platiti ovako vrijednu ogrlicu!"

Trgovac zatvori kutiju, složi omot i vrati je djevojci. "Vaša je sestra platila najvišu cijenu: dala je sve što je imala."

I najmanji dar ako se daje od srca i nesebično, silno je velik pred Bogom.

12

NEDOSTAJE LJUBAV

Već dugi niz godina u predbožićne dane obilazio bi župnik stare i nemoćne župljane koji su živjeli u staračkom domu. Tako je bilo i ove godine. Išao je od sobe do sobe. Pokucao bi na vrata, ušao i s njima razgovarao. Došao tako do jednih vrata i kucao. Međutim, nitko nije otvarao. Bilo mu je čudno jer je pola sata prije, ispred tih vrata vidio paket. Pomislio je kako ga je, starac možda otvorio i sad gleda što je u njemu. Najednom iznutra začuje glas: "Naprijed, može!"

Siromašni božićni darovi

Kad je ušao unutra, vidio je starca kako sjedi kraj stola i vadi stvari iz paketa. Na prvi pogled paket je bio doista bogat. Bilo je unutra svega, ali na licu starca ni trunka radosti. Svećenik nije mogao ne upitati: "Ali, gospodine, kako možete pokazivati tužno lice nakon tako bogata paketa." On ga tužno pogleda i reče: "Ima svega unutra, ali nema ljubavi! Ispričao je tada priču o bogatoj

kćerki koja mu je poslala te darove, ali nikakve osobne čestitke, posjeta ni poziva. Probrani pokloni bili su označeni cijenama, da stari vidi koliko se za njega potrošilo, a na Božićnoj čestitici škrtim riječima bilo je napisano "Tvoja kćerka Lucija i zet".

Imao je starac i pravo: "I najljepši i najbogatiji pokloni malo vrijede i ne mogu nikoga pravo obradovati, ako nisu darovani s ljubavlju", zaključio je župnik.

Kakvi su misni darovi?

I mi za vrijeme Mise prinosimo Bogu darove. To su kruh, vino i voda. Kruhom Gospodinu prinosimo sav svoj rad i život. On je plod rada naših ruku i naših njiva. Nakon kruha, Gospodinu prinosimo vino. To je "plod trsa i rada ruku čovječjih". Biblija piše kako vino razveseljuje srce čovjeka. Kako je Misa gozba, svečanost, susret s Isusom, dolikuje da vino bude znak svečanosti i radosti. Kapljica vode umiješana u vino pripada prikazanim darovima jer se ljudska narav tim darovima želi što tješnje vezati s Kristom.

Svi ti darovi, ako nisu poklonjeni s radošću i ljubavi prema Bogu gube svoj poruku. Nedostaje im srca. Naši darovi nisu potrebni Bogu. On ima sve. On, međutim očekuje našu ljubav, koja će mu u daru biti pokazana. Značenje kapljice vode umiješane u vino najbolje će nam predočiti Cesarićevi stihovi:

*Teče i teče, teče jedan slap:
Što u njem znači moja mala kap?
Gle, jedna duga u vodi se stvara,
I sja i dršće u hiljadu šara.
Taj san u slapu da bi mogao sjati,
I moja kapljica pomaže ga tkati.*

SLAVLJE U DVORCU

Selo što je ležalo u podnožju dvorca probudila je vika dvorskog glasnika koji je na trgu čitao proglas. "Naš cijenjeni gospodar poziva sve svoje dobre i vjerne podanike na rođendansko slavlje. Svakomu će biti uručeno ugodno iznenađenje. Od svakoga se, međutim, traži mala usluga: sudionici slavlja neka budu tako ljubazni i donesu malo vode kako bi se napunio prazni dvorski spremnik za vodu..." Glasnik je obavijest više puta ponovio, a onda se okrenuo i u pratnji čuvara vratio u dvorac. U selu su zaredale najrazličitije primjedbe. "Što opet hoće taj tiranin? Ima dovoljno slugu, neka mu oni napune bunar... Ja ću donijeti čašu vode i dosta!"

"Ali čekaj! Uvijek je bio dobar i velikodušan! Ja ću mu donijeti vedro vode!" "Ja ću donijeti... naprstak vode." "Ja ću napuniti... bačvu!"

Na dan rođendanskog slavlja, ujutro se mogla vidjeti čudna povorka kako *uzlazi* prema dvorcu. Jedni su svom snagom gurali veliku burad, drugi soptali noseći velike kante pune vode. Treći su pak, izrugujući se svojim suseljanim, nosili male staklenke ili čaše na poslužavniku.

Kad je povorka ušla u dvorište, svaki uzvanik je izlio svoj dar u veliki spremnik, svoj sud odložio u kut i veselo se uputio u svečanu dvoranu. Tu su ih čekala razna jela i pića, a glazba i ples su se neprestano orili i vili. Uvečer se gospodar dvorca ljubazno zahvalio svim uzvanicima i povukao u svoje odaje.

"A obećano iznenađenje?" negodujući su mrmljali neki pomalo razočarani gosti. Drugi su izražavali radost i zadovoljstvo: "Naš gospodar darovao nam je najraskošnije slavlje!"

Svaki je uzvanik pri odlasku svratio po svoju posudu. Tad su dvorcem počeli odjekivati krici radoosti i ljutnje. Posude su bile pune zlatnika! "Ah! Da sam ponio više vode..."

"Dajte i dat će vam se: mjera dobra, nabijena, natresena, preobilna dat će se u krilo vaše jer mjerom kojom mjerite vama će se za uzvrat mjeriti." (Lk 6,38)

MOJ DAR

U jednoj afričkoj crkvi, za vrijeme skupljanja prikaznih darova, zaduženi su vjernike obilazili s velikom košarom od vrbova pruča kakva se upotrebljavala za berbu banana.

U dnu crkve, u posljednjem redu klupa, sjedio je neki dječčić koji je zabrinutim pogledom motrio kako velika košara kruži među redovima. Uzdisao je svjestan da nema ništa što bi mogao prikazati Gospodinu.

Košara je stigla i preda nj. Tad on, na iznenađenje svih vjernika, sjedne u košaru govoreći: "Jedino što imam, darovat ću Gospodinu za prikazanje".

Zaklinjem vas braćo, milosrđem Božjim: prikažite svoja tijela za žrtvu živu, svetu, Bogu milu, kao svoje duhovno bogoslužje. (Rim 12,1)

13

SVETOST ZA SVE

Marko je došao s mamom u grad. Prvi put je vidio katedralu. "Mama, gledaj prozore na ovoj crkvi! Baš su zamazani, uopće ne izgledaju lijepo." Mama nije ništa odgovorila, nego je Marka povela u crkvu. Vitraji - prozori, koji su izvana izgledali prljavi, odjednom su zasjali u različitim bojama. Marko se divio i pažljivo razgledao prozore. Posebno mu se svidio prozor iznad glavnog oltara. Bio je pun divnih likova, a jedan od njih je bio izrazito svijetao, jer je kroz njega sjalo sunce. Marko je pitao: "Tko je to?" Mama odgovori: "To je jedan svetac. Sveti Petar."

Tko je svetac?

To je Marko dobro zapamtio. Nekoliko dana kasnije Marko je bio na satu vjeronauka u svom selu. Vjeronučitelj je govorio o svecima. Na početku je postavio pitanje: "Djeco, tko od vas zna tko je svetac!" Svi su šutjeli, samo se Marko javio i rekao: "Ja znam. Svetac je čovjek kroz kojeg sjaji sunce!"

Tri puta svet

Svet, tri puta svet Bog nad vojskama. Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje! Pjevajmo, braćo, sa svim

srcem, blagoslivljamo, slavimo onoga koji je u jednom trenutku povijesti došao među ljude, koji dolazi među nas. I sve do posljednjeg daha života, očekujući njegov konačni dolazak u slavi zazivajmo: "Dođi, Gospodine Isuse!"

Tako o Bogu govori Biblija. Mi zovemo Boga. Puno puta ga zazivamo: "Dođi Gospodine." Koliko je to iskreno! Zovemo Gospodina kad smo u potrebi, kad ne možemo sami riješiti poteškoće. Ponašamo se kao da je Bog dugme koje po želji stisnemo i On nam treba riješiti sve probleme. Bog jest svemoguć. Za njega nema nerješivoga, ali zapitajmo se da li je naše ponašanje u redu. Svakako da nije. Moramo se ponašati drugačije.

Kuda koračam...

Treba kroz molitvu razgovarati s Bogom. Moliti Boga da smekša naše srce, kako bi se mogli moliti i za svoje neprijatelje. Velik je onaj koji može oprostiti, koji u svom srcu ne nosi mržnju. U takvom srcu neće rasti kukolj jer mu tu neće biti mjesta. Kao što je dječak u liku sv. Petra vidio svetost neka se naši bližnji pogledom u naše oči susretnu s dobrotom, radošću i strpljenjem. Naše oči govore sve. One su odraz naše duše i ne mogu ništa sakriti. Budimo iskreni, pravedni, strpljivi. Kličimo pjesmom: "Kuda koračam hoću da bacam snopove zlatne svjetlosti!" To je Bogu drago i milo.

14

NEOBIČNA ČASNA SESTRA

Na ulazu grada Asiza živjele su časne sestre u samostanu kraj crkvice sv. Damjana. Po sv. Klari prozване su Klarisama. Njihov samostan nije uopće bio zaštićen. Bio je izvan gradskih zidina, među maslinicima i vinogradima. Sestre su provodile siromašan život poput Krista. Sveta Klara (u prijevodu: Jasna) nadživjela je sv. Franju mnogo godina, ali je uvijek imala samo jedan cilj: živjeti kao što je živio brat Franjo.

Stiže do sestara vijest kako su neprijatelji Saraceni na vidiku. One se međutim nisu uplašile. Kad bi uvečer išle na spavanje, na poluotvoren balkon pred spavaćom sobom postavljale bi Presveti Oltarski sakrament. To bi činile sasvim tiho.

Neprijatelji napadaju

Jedne gluhe noći začuje se buka. Zveckalo je oružje, plamtjele su baklje, čuli se surovi glasovi. Sara-

ceni su postavljali ljestve uz samostanski zid. Sestre su ipak ostale mirne, pale su na koljena i molile. Sv. Klara, poglavarica, izašla je na balkon i vidjela prijetuću opasnost. Saraceni su namjeravali provaliti u samostan. Uzela je u ruke Presveti Sakrament, podigla ga visoko i molila tiho molitvu koju su sestre često zajedno molile: "Pogledaj, Bože, naš Zaštitniče!

Pogledaj na neprijatelja i njegovu lukavštinu. Zaštiti nas ti, o Gospode, koji si nas svojom krvlju otkupio!"

Dok je sv. Klara molila držeći u rukama Presveti Sakrament, mjesečeva zraka bljesne o pokaznicu. Jedan Saracen, koji je već bio na vrhu ljestava i samo što nije ušao u samostan, prestraši se i pade na zemlju. Za njim i ostali nagnuše u bijeg. Bježali su i padali jedan preko drugog. U divljem bijegu napustiše Asiz. Tako je sv. Klara, podižući Presveti Sakrament, spasila samostan i grad od Saracena.

Svećenik kod svake Mise ponavlja Isusove riječi s posljednje večere: "Ovo je moje tijelo!" i "Ovo je moja krv!" Nakon što svećenik izgovori te riječi nad kruhom i kaležom, podiže presveto tijelo i kalež s krvlju Kristovom. Vjernici to s vjerom gledaju. Mi se pred njima, pred tijelom i krvi Kristovom, osjećamo sigurnima od svakog neprijatelja i zla u životu. Tijelo Kristovo koje blista u svom veličanstvu postaje nam spas i otkupljenje. Upravo to, da se vjernik može povezati s Kristom, usrećuje svakog kršćanina.

Dobro je častiti te svete tajne. Još je bolje primati posvećeni kruh i blagovati. On nas hrani i brani od narsrtaja zloga.

15

SRCE JE KAO KRUH

Gladni poslije igre skupljali smo se oko stola, dok nam je majka dijelila kruh i srce. I u tome je bila tajna radosti, koju nismo zaboravili. Srce je kao i kruh: hrani i usrećuje, njegov poklon živi dugo, živi za čitava života. Jednom sam u objesti odgurnuo krišku kruha. Pala je na pod i majka mi je zapovjedila da je podignem. Opirao sam se: zašto kupiti komadiće kruha na podu kad kruha ima dovoljno? Ali majka je rekla kako je svaka mrvica važna.

Svi mi poslije poželimo mrvice onoga kruha koji nam je nekada darivala majčina dobrota. Poželimo davni okus, miris i toplinu onakva poklona, koji čovjek prima, a da nije ni svjestan svoje sreće za čitav život. Poželimo kruh iz davnog djetinjeg doba i majčino srce.

Obećanje "novog kruha"

Jednom je mnoštvo tražilo Isusa i njegove učenike. Nađoše ih u Kafarnaumu. Isus im tada reče: "Zaista, zaista, kažem vam, ne tražite me jer ste vidjeli znakove, nego jer ste jeli one kruhove i nasitili se. Nastojte sebi pribaviti ne propadljivu hranu, nego hranu koja ima trajnost za život vječni!" Zatim je nadodao: "Otac moj vam daje pravi kruh s neba. Jer kruh je Božji onaj koji silazi s neba i daje život svijetu". "Gospodine – rekoše mu na to – daj nam uvijek toga kruha!" Odgovori im Isus: "Ja sam kruh života. Tko dolazi k meni, sigurno neće ogladnjati!" (Usp. Iv 6)

Na Posljednjoj večeri Krist je predao apostolima svoje tijelo i krv. Razlomio je kruh i dao čašu vina da bi ga njegovi učenici i prijatelji mogli primiti kao na gozbi. A ovo je hrana na gozbi na koju nas je pozvao: njegov kruh, njegovo vino – njegov život! Želja mu je da bude mo dionici toga života.

Hrana za vječnost

Od Posljednje večere ostao nam je stol – oltar. Na oltar donosimo svoje darove – kruh i vino. Oni na oltaru postaju Isusovo tijelo i krv. U prilikama prinesenog kruha i vina Isus u svetoj Misi dolazi među nas na oltar. Naše tjelesne oči gledaju na kruh i vino kao na svagdanje, obične, stvari koje možemo danas naći u svakoj kući. Po svećeničkim riječima, ponovljenim riječima s Posljednje večere, kruh i vino za nas postaju stvarnim Isusovim tijelom i krvlju. Ne preostaje nam drugo nego se pred tom tajnom baciti na koljena, kako je to zapisao sv. Toma Akvinski:

*Klanjam ti se smjerno,
tajni Bože naš,
što pod prilikama tim se sakrivaš.
Srce ti se moje sasvim predaje
jer dok promatra te, svijest mu prestaje...*

16

OČE NAŠ

Jedne nedjelje došao je sveti Bernard u crkvu slušati svetu Misu. Crkva je bila puna vjernika, koji su oduševljeni, u jedan glas molili *Oče naš*. Kraj svakog vjernika vidio je svetac jednog anđela. Svi su ti anđeli držali u rukama pero i papir, pa nešto marljivo bilježili. "A što vi to pišete?" upita svetac najbližeg anđela. "Bilježimo molitve ovih ljudi", odgovori anđeo, "da ih odnesemo u nebo dragom Bogu". Sada Bernard zaviri malo u papire onih anđela i evo što je vidio. Jedni su pisali zlatnim slovima, drugi srebrnim, treći običnom tintom, četvrti vodom. A neki nisu pisali ništa, nego su samo držali pero u ruci. Bernard se tome veoma začudi i upita opet onog anđela: "A zašto pišu jedni zlatom, drugi srebrom, treći tintom ili vodom, a neki ne pišu ništa?"

Anđeo odgovara

"Evo zašto", odgovori anđeo. "Ako je molitva jednog čovjeka puna žive vjere i ako u njoj ima mnogo pouzdanja u Boga i njegovu providnost, onda pišemo zlatom, jer takva je molitva čisto zlato pred licem Božjim. Ali, ako u molitvi nema toliko vjere i poniznosti, onda pišemo srebrom. A ako čovjek obavlja molitvu s vrlo malo pobožnosti i ako je razvodni rastersenim mislima, onda pišemo tintom ili vodom. A ima molitava koje ne vrijede ništa pred Bogom, jer u njima nema ni traga kakvoj vjeri i pobožnosti, kao što je bila molitva onog farizeja u hramu. Takve molitve uopće ne pišemo, jer to nisu molitve nego brbljanje".

Isus uči

Prva molitva koju je Krist molio i koju je nas naučio moliti jest "Oče naš". To je kratka molitva kojom izražavamo sve što je najpotrebnije u životu.

Oče naš - Zazivamo Boga koji je naš Otac i na nebu i na zemlji.

Sveti se ime tvoje - Neka se posvuda slavi i sluša volja Očeva.

Dođi kraljevstvo tvoje – Neka se posvuda uspostavi Kraljevstvo Božje.

Kruh svagdanji – Oče molimo te za svagdanji kruh. Posebno molimo za euharistijski kruh. Kruh ljubavi i vječnog života.

Oprosti nam grijeh - I mi darom praštanja koji si nam ti dao, opraštamo grijeh bližnjima. Molimo oprosti ti nama naše grijeh.

Ne uvedi nas u napast - Daj da budemo oslobođeni napasti od materijalnih stvari. Ne daj da im robujemo i tako zaboravimo na sve dobro u životu. Daj nam da ni djelima ni mislima ne nanosimo drugima bol. Izbavi nas Bože od zla.

Molimo tu Kristovu molitvu sabrano i skrušeno. Molimo ju srcem. Srce je to koje želi Boga slaviti. Iz srca izlaze najljepše želje i misli usmjerene k Bogu i on ih prepoznaje i uslišava.

17

PRUŽITE MIR JEDNI DRUGIMA

Sveti Ivan Milostinjar, biskup iz Aleksandrije, okružen mnogim svećenicima, pošao je jedne nedjelje iz sakristije u crkvu služiti svetu Misu. Ali usred Mise prekine molitvu i naredi svećenicima, da se svi zajedno odmah vrata u sakristiju. Naravno, u crkvi je nastalo pravo komešanje, jer su se svi začudili, što je to bilo njihovom biskupu! Kad su došli u sakristiju, naredi biskup zvonaru da ode u grad, pozove toga i toga svećenika i neka odmah dođe.

Što je u stvari bilo? Dan prije, biskup je po svojoj dužnosti, ukorio tog svećenika, jer je bio dosta nemaran u svojoj službi. Svećenik nije primio ukora, nego se oštro odupro biskupu, te je među njima došlo do prepirke. I tako su se rastali. Kad je biskup sutradan služio svetu Misu, dođoše mu na pamet one riječi Isusove: "Ako prinosiš svoj dar na oltar i sjetiš se ondje da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar pred oltarom, pa idi te se najprije pomiri sa svojim bratom. Onda se vrati i prinesi svoj dar!"

Oprostiti – da ili ne?

Te riječi Sina Božjega nisu biskupu dale mira, jer neki mu je glas bez prestanka šaptao u srcu: "Evo, ti se spremaš, da prineseš Ocu nebeskom najveći dar, što ga

ima na nebu i na zemlji, a nisi se pomirio sa svojim bratom, kako to Spasitelj traži!" I svetac nije mogao izdržati, nego se vratio u sakristiju. Kad je došao spomenuti svećenik, biskup se pred njim duboko nakloni i reče: "Dragi brate, evo ja se spremam prikazati dragom Bogu žrtvu svete Mise, a nisam se s tobom izmirio, kako to Isus traži. Stoga, oprosti mi, dragi brate!" Vidjevši toliku poniznost i ljubav svog biskupa, svećenik pade pred njim na koljena i zavapi: "Oče, biskupe, ja sam kriv a ne Vi! Stoga Vas pred svima najponiznije molim, oprostite mi!" Nato biskup diže svog svećenika i zagrlj ga kao svoga rođenog brata.

On je nama oprostio – a mi?

Isus je teško patio nepravedno osuđen, noseći teški križ na Kalvariju. Razapet na križ, znao je da svojom žrtvom pridonosi Bogu za otkupljenje naših grijeha. Isus nam je oprostio naše grijeh. Oprostio nam je i za muku koju je podnio radi nas. Oprašta nam svakodnevno svu našu nemarnost, nestašluka. Vjeruje da će doći dan kad ćemo uvidjeti svoje pogreške i popraviti se. Bog je strpljiv s nama.

Ako se je Bog spreman žrtvovati za nas i iznova nam opraštati, moramo to činiti i mi. Vježbajmo učiti praštati. Dok u crkvi pružamo ruku i izgovaramo "Mir s tobom", moramo u svom srcu svima oprostiti. Vanjski znak mog praštanja u duši jest pružanje ruke. Praštajući oslobađamo se zapreke u svom srcu i time nas Božja milost može pohoditi. Zar ne molimo u Očenašu: "Otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim!"

KRISTOVO LICE

Monah Epifan je jednoga dana na Siciliji otkrio Božji dar: umio je slikati prekrasne ikone. Htio je načiniti najljepšu sliku, Kristov portret. Ali gdje pronaći model prikladan da izrazi patnju i radost, smrt i uskrsnuće, ljudskost i božanstvo?

Epifan nije imao mira: konačno je krenuo na put. Prošao je Europu zagledajući pomno u svako lice. Ništa. Nigdje nije našao lica prema kojemu bi naslikao Krista. Jedne je večeri zaspao moleći psalam: "Lice tvoje, Gospodine, ja tražim, ne skrivaj lica svoga od mene."

Usnuo je san. Anđeo ga je vodio ljudima pokazujući mu na njihovim licima upravo onu osobinu koja je sličila Kristovoj: radost mlade zaručnice, nevinost dje-

teta, snagu seljaka, trpljenje bolesnika, strah osuđenika, dobrotu majke, zgranutost siročeta, strogost suca, veselje zabavljača, milosrđe ispovjednika, izmučeno lice gubavca.

Epifan se vratio u samostan i počeo raditi. Nakon godinu dana Kristova je ikona bila gotova. Pokazao ju je opatu i braći koji su se zapanjeni bacili na koljena. Kristovo je lice bilo prekrasno, ganutljivo, potreslo bi čovjeka u dubini duše i postavljalo pitanja.

Nemoj tražiti Krista u jednom čovjeku, nego u svakom čovjeku traži ponešto od Kristova lika.

18

KAO TARZICIJE

Život prvih kršćana bio je izložen mnogim nevoljama. Bili su progonjeni. Jedno takvo progonstvo zadesilo je 302. godine u Rimu Isusovog sljedbenika i mučenika, dječaka Tarzicija. On je posluživao kod svete Mise u katakombama, podzemnim grobljima gdje su se skrivali kršćani. Tada je, Petrov nasljednik, papa Kalist vodio Crkvu Kristovu. Poput dobra pastira, brinuo se za malo stado u koje su se zalijetali grabežljivi vuci, progonitelji, da što više njegovih ovčica ugrabe i predaju mučiteljima. Rimski zatvori bili su puni osuđenika zbog vjere u Isusa Krista. Papa Kalist imao je na srcu zatvorene kršćane a kako nije mogao k njima, htio im je poslati tijelo Kristovo. Tu spasonosnu duhovnu okrijepu i utjehu koju su toliko željeli i koja im je davala snage da ustraju u vjeri, čak i da život ponude kao svjedočanstvo te vjere. Tarzicije je molio papu da mu dopusti da nosi posvećene hostije u rimske zatvore. Uvjeravao je Papu da neće nitko na njega obraćati pažnju kad je još dijete.

Tarzicije na zadatku

Papa je na kraju dopustio da Tarzicije počeo noseći posvećene hostije do zatvorenika. Dječak, sretan i uplašen istovremeno, privinuo je dragocjenu svetinju na svoje grudi i požurio prema zatvoru. Na putu susreli su ga njegovi vršnjaci i počeli zadirkivati. Oni nisu bili kršćani. Kad su vidjeli da Tarzicije nešto skriva, postali su još

nasilniji. Otkrivši da nosi kršćanske svetinje, zahvatio ih je bijes te su ga puni mržnje počeli tući. Mladi Tarzicije bio je nemoćan, ali Presveto tijelo nije puštao iz ruku, stiskao ga je još jače ispod sada rasparane i okrvavljene košulje. Na sreću naišao je neki vojnik, imenom Kvadrat, kršćanin, sažalio se i dječaka obranio u zadnji čas. Onako napola mrtvog odnio ga je natrag u zajednicu. Dječak je došao k sebi, i premda u teškim bolovima, molio je da pozovu papu Kalista. Kad ga je ugledao, blago se nasmiješio, uručio mu Presveto tijelo i za nekoliko sati predao svoju nevinu i plemenitu dušu Bogu.

Snaga pričesti

Kako je divan i potresan primjer plemenitog i odvažnog dječaka. Bio je spreman dati i život za vjeru. Čuvao je Presveto tijelo dok je sam krvario. Možemo ga usporediti s Kristom koji je umro na križu za nas, za mene. Kao jaganjac Tarzicije umire radi Presvetog tijela Isusa Krista.

Kad vidim hrabrost tog dječaka ne mogu ne zapitati se: "Smijem li ja ostati hladan?". I ja sam pozvan odvažno činiti nešto za Boga. Što? Sve ono što mi je teško i traži muku i odricanje. Slušati roditelje, nastavnike i sve starije osobe. Pomoći nekome raditi, učiti i onda kada to ne bih želio. Pravom vjerniku to je zadatak koji s ljubavlju izvršava jer zna da time čini ugodu Bogu. Da bi to mogao postići potrebno mi je primiti snagu. Ta snaga se nalazi u svetoj Pričesti.

19

ZAŠTO BITI ZAHVALAN?

Darovali roditelji maloj Ankici za njen imendan veliku lijepu lutku. Tko veseliji od Ankice! Bebu je mazila dan i noć, njihala je na rukama, pjevala joj uspavanke, ljubila je... Ali jednog dana nema bebe! "A gdje ti je lutka?" upita je majka. "Bacila sam je u peć!" odgovori Ankica srdito. "U peć!" - začudi se mati. "A zašto?" "Pa ja sam joj jučer cijeli dan govorila da je ljubim i volim, a ona meni nije ni jedanput rekla, da i ona mene voli! Zato sam je bacila u vatru..."

Nezahvalna lutka

Mala Ankica nije razumjela da beba nije živo biće i da joj ne može odgovoriti na njenu ljubav. Silno je željela čuti samo jedno: "Hvala! I ja tebe volim." Željela je vidjeti sreću na bebinom licu, ali što naći na komadu plastike. Puno se puta i mi kao Ankičina beba ponašamo prema Isusu. On trči za nama, upozorava nas, usmjerava nas na pravi put, a mi se ponašamo kao onaj komad plastike. Ne slušamo ga, ne čujemo njegov glas. Ponašamo se kao da smo gluhi. Bog za nama dovikuje da nas ljubi. Mi odmahujemo. Tražimo uvijek iznova dokaze te ljubavi.

Za neke je dokaz ljubavi Boga prema čovjeku život bez rada, skupocjen auto, puno novaca. Ako nema toga, smatraju da je Božja ljubav izostala. Nisu ni svjesni koliko te zemaljske stvari malo znače. Krist ne zamjera. Žao mu je što se tako ponašaju, ali on se svaki put iznova nesebično daje. Nudi svoju pomoć. Pomaže kad ga zazivamo.

U tišini srca

Isus nam se daje u svetoj Pričesti u obliku posvećena kruha. Kako mu ne zahvaliti! Nije važno da li će ta zahvala biti izražena riječima, šutnjom ili djelima. Možemo činiti dobra djela kao zahvalu Isusu Kristu. To mu je najdraža zahvala. Krist zna da smo dobro shvatili važnost svete Pričesti ako činimo dobra djela bližnjima.

Krist je u našem srcu i tako naše obogaćeno srce želimo darovati svojoj braći po Kristu. Sve to možemo činiti šuteći. Ne treba Bogu javnih zahvala, ne treba ljudima hvalospjeva. Tiho, nenametljivo, sabrano pomognimo potrebne. Budimo im oslonac i rame na koje se uvijek mogu osloniti. Ne moramo zvoniti na sva zvona, ako smo nekome nešto pomogli. Ne tražimo od Boga plaću za to. Isto tako, ako tražimo od Boga pomoć, nemojmo vikati, gundati, uzbuđivati se. Neka to bude tiho i ponizno. Bog će nas čuti, jer je blizu i bdije nad nama.

20

**IDEMO
DOMA**

Jednu je dušu, nakon dolaska u nebo, anđeo vodio nebeskim prostorima. U jednoj velikoj dvorani stajali su prostrani stolovi, a na njima stvari čudnih oblika, slične školjkama. Duša upita svog pratioca, što je to i zbog čega su te stvari došle u nebo. Anđeo odgovori: "To su pobožne uši onih ljudi koji su cijelog života rado slušali

nauk o vjeri, ali ga u svom životu nisu nikada ostvarili. Stoga su samo njihove pobožne uši došle u nebo, a oni sami su propali!"

U slijedećoj dvorani opet su na dugačkim stolovima ležali neki čudni predmeti. Duša i sad upita anđela što je to, te dobije sličan odgovor: "To su pobožni jezici ljudi koji su za života znali pobožno govoriti, ali srce i život im nije bio pobožan. Stoga su im samo jezici došli u nebo, a oni sami su propali!"

Dvolični vjernici

Idemo na svetu Misu, sudjelujemo u njoj. Razgovaramo s Bogom. Pjevamo mu dušom i srcem najljepše pjesme. Naše srce je ispunjeno nadom i zahvalnošću. Molimo se Bogu da nam pomogne u ne-

koj našoj potrebi i zahvaljujemo mu na svemu što je za nas učinio do sada. Potpuno smo predani Bogu. Ima onih koji izvana izgledaju skrušeni, ponizni i pobožni. Kad završi sveta Misa skidaju masku skrušenosti i pokazuju svoje pravo lice. Kao da naprosto žele pobjeći iz crkve. Guraju se, glasno razgovaraju. Kad se križaju svetom vodom na izlazu iz crkve, kao da umjesto ruke imaju lopatu. Ne žele pokazati ni malo poštovanja prema tom svetom mjestu. Čim izađu izvan crkve, već započinje ludovanje i psovanje. Može li si to dopustiti jedan pravi kršćanin? Ne, nikako! Crkvu treba napustiti dostojanstveno. U najvećoj tišini i skrušenosti; još koji trenutak moliti i slaviti Boga.

Budimo dar drugima

Idite u miru, šalje nas Gospodin. Kaže nam u stvari idite, ispunite svoju misiju koju sam vam dao. Budite sol i svjetlost svijetu. Misu treba nastaviti živjeti u životu. Lako je odslušati Misu, ali je teško živjeti vjeru. Bog traži od nas da živimo vjeru. Da svojim životom budemo prepoznatljivi kao kršćani. Bog nas prihvaća i prašta nam, učinimo mi isto to prema svom bližnjem. Bog se daruje nama. Budimo mi dar drugima. Darujmo svoje srce slabima i nemoćnima. Darujmo im cijelog sebe. Neka naši roditelji, braća i sestre osjete da smo se na svetoj Misi susreli s Gospodinom. Neka po našim postupcima i djelima osjete da je pohod Gospodinu bio plodonosan.

LITURGIJSKO ZNAKOVlje

SVETI GOVOR

U bogoslužju se govori na mnogo načina. Kad bi na našu Misu došao netko komu je bogoslužje strano, nepoznato, bio bi iznenađen. Jedva da bi nešto razumio. Liturgija ima svoj način govora koji valja znati prepoznati i razumjeti. Ministranti su dužni, više od druge djece, biti upućeni u sveti govor. Tijekom bogoslužja se zapravo izmjenjuju različiti "govori". Svećenik koji predvodi Misu različito govori dok radosno pozdravlja zajednicu ili čita odlomke iz Biblije. Drugačiji je glas kad čita molitve posvećivanja darova ili kad čita obavijesti. Tumačenje čitanja – propovijed – opet ima svoj novi ritam. Dodajmo tomu još pjevanje misnih molitava ili dijelova, šutnju... Isto tako vjernici molitvom, pjesmom, usklikima, a također i šutnjom, izražava svoje govorenje i razgovor s Bogom.

Molitva

Čitava služba Božja protkana je molitvama. Neke svećenik govori iz misala, druge su misni odgovori, a tu su i naše osobne molitve. Misne molitve, koje svećenik moli ili pjeva, općeg su značenja. One su ujednačene za čitav jedan kraj ili državu, ili pak za cijelu Crkvu. Zajednica isto tako odgovara, moleći ili pjevajući. Molitva ne smije biti samo neko izgovaranje ili pjevanje riječi. Trebamo unositi sebe. Kad razgovaramo, mi ne prenosimo samo neke informacije koji drugi ne znaju. Mi iznosimo i svoje osjećaje. Primjerice, dok se jadamo, hvalimo, povjeravamo ili kad nekome kažemo da nam je osobito drag. Ne činimo to samo informacije radi. I nama i drugima koristi govor kojim se možemo rasteretiti i osloniti na drugoga. Kao da kroz govor dajemo sebe ili primamo drugoga. "Molitva vjernika" je posebno pripravljena za crkvenu zajednicu. Uzima se iz knjige, ali isto tako je mogu sastaviti ili spontano izreći članovi zajednice. U njoj se sabiru naše potrebe, želje, problemi, sve što želimo Bogu reći.

Pjevanje

Jedan je svetac rekao: Tko pjeva, dvostruko moli! Svako bogoslužje, a posebno Misa, za nas je vjernike jedno slavlje. Što to rado činimo kad smo na nekom slavlju? Sjetimo se svadbenih veselja, utakmica, rođendana... Pjesma je uvijek pratilac svečarskih susreta i dobrog raspoloženja. Zapravo, svoje raspoloženje ne možemo uvijek izraziti običnim govorom, ponekad bismo vrisnuli, kliknuli ili zapjevali. Pjesma pomaže da

izrazimo svoje osjećaje. A u liturgiji na oltaru je živi Bog, Isus Krist, pod prilikama kruha i vina. Kako onda ne bi pjesmom klicali kad je Uskrsli s nama! Pohodio nas je i uvijek iznova pohađa. Stoga je ružno i neprilično vidjeti ministrante koji jedva da otvaraju usta tijekom pjevanja. Oni su fizički najbliži Otajstvu i zato trebaju prednjačiti u zanosnom pjevanju.

Propovijed – nagovor

Propovijed se spominje već u najranijem izvješću o bogoslužju kršćana. Što je to propovijed ili nagovor svećenika? Ministrantima je to već dobro poznato, neki su ih se "naslušali". No, znaju li što je? Isus je govorio svojim slušateljima – ljudima onog vremena. Njegove riječi nisu samo za ljude jednog kraja ili vremena. On donosi "riječi života" za sve ljude, svih vremena. Tako njegova poruka smjera i današnjim ljudima. Hoće li je dovoljno razumjeti ako je čuju pročitano? Teško! Zato je potrebno njegovu poruku i pouku iznova reći ljudima današnjeg vremena govorom koji oni razumiju. Propovjednikova je zadaća govoriti riječima i slikama koje su razumljive, ali pazeći da se ne udalji od izvorne poruke koju nosi Biblija. U Isusovo vrijeme slušatelji "su visjeli" o njegovoj riječi; ona im je bila odgovor na mnoga pitanja, hrana i okrepa. To treba biti i danas. Sabrano i pažljivo slušati propovjednikove riječi i spremati u svoju dušu.

Šutnja

Kad nastane tišina i šutnja u bogoslužju, mnogi će pomisliti da se svećenik zbunio; da ne zna što dalje ili tome slično. Ne bi trebalo tako razmišljati o šutnji. Ona je potrebna u Misi možda više nego u nekoj drugoj prilici. Posebno bih naglasio važnost kratke šutnje nakon svećenikova poziva na čin kajanja za učinjene grijeha i propuste na početku Mise, potom prilikom pretvorbe i nakon svakog poziva "pomolimo se". Šutnja nije neko izbjegavanje govora ili pjevanja. To bi trebala biti ispunjena šutnja. Otvoreno i smireno srce koje se okreće svome Bogu Stvoritelju i Spasitelju. Sjetimo se kako znamo šutjeti kad trebamo nešto važno promisliti i reći. U tišini razmišljamo i prije neke važne odluke. Ona nam pomaže da budemo sami sa sobom, a isto tako s Bogom. Šutnja za vrijeme Mise nije prilika da se ogleda ili, ne daj Bože, brblja, nego stvaranje raspoloženja duše za susret s Gospodinom.

DRŽANJE TIJELA

Stajanje

U uspravnom stajanju osjećamo dostojanstvo, ali i poštovanje. Osjećamo da nas Bog ljubi, ali i poštovanje da je on Gospodin i Gospodar. Jedna lijenčina je odgovorila: Stojim kad ne mogu sjediti. Za nas vjernike to nije odgovor, jer mi stojimo pred osobom koju uvažavamo: pred nastavnikom, liječnikom, svećenikom... ili kada se nalazimo na važnom mjestu, ustanovi, itd.

Klečanje

Tko kleči, priznaje svoju malenkost pred Bogom, ali ne stoga što bi Bog želio poniziti. Zapravo suprotno. Bog podiže i uzvisuje. Moja malenkost me upućuje na mjesto koje mi pripada među stvorenjima. Čovjek je djelo Božjeg stvaranja, a ja sam njegovo dijete.

U osjećaju malenosti pred Bogom leži velika utjeha. Pred Bogom ne moram biti "izvrstan", niti se takvim praviti. On od mene ne očekuje nešto što nadilazi mene i moje sposobnosti. Mogu se "utješno" držati svojih prosječnih, običnih darova i sposobnosti. Klečati pred Bogom znači također kako smijem biti slab i, priznavajući svoju ranjivost, biti spreman primiti svaku utjehu. Bog nas ne ostavlja da pred njim vazda klečimo – on nas podiže i uspravlja. Ministranti su bliže oltaru od ostalih vjernika. Klečanje, posebno kod Pretvorbe, neka bude pobožno i dostojanstveno. Isus je tu - Bog pod prilikama kruha i vina. Neka se iz držanja tijela, klečanja, da prepoznati svijest o Božjoj blizini.

Sjedenje

Ispravno i sabrano sjedenje postala je prava rijetkost jer smo navikli svoje tijelo što udobnije smjestiti na stolac ili sjedalicu, osobito ako je mekša i udobnija. Ponekad nam se može činiti da više ležimo nego sjedimo. Međutim, s medicinskog gledišta, liječnici nam savjetuju kako to nije pravilno sjedenje jer loše utječe na kralježnicu i zdravlje. Znanstvenici su ustanovili da pravilno sjedenje, kralježnica pod pravim kutom, bitno povećava koncentraciju i umne sposobnosti. Sjedenje je zapravo opuštено mirovanje. Ali ne samo to, već ima i značenje uspravnog i pomnog iščekivanja. Tko se kod kuće, za usporedbu, najprije nekoliko minuta "ispruži" udobno u naslonjaču, a potom sjedne uspravno na stolicu, može osjetiti promjenu u raspoloženju svoga duha.

U sjedenju postoji aktivna spremnost očekivanja i prihvatanja.

Pravilno, mirno i opušteno sjedenje kao da nas upućuje na sabranost. Duša nam je istovremeno budna i smirena te možemo slušati Božju riječ, homiliju, a pjevanje nam postaje ugodno. Nemojmo zaboraviti da se poslužitelji oltara nalaze u svetištu. Nisu oni samo pred Božjim očima - njih promatraju vjernici. Stoga pravilno držanje tijela, pa i sjedenje, pridonosi ukupnom vjerničkom doživljaju liturgije.

Vladanjem, odnosno držanjem tijela, "govorimo" drugima o svojim unutarnjim raspoloženjima: radosti, žalosti, nemiru i strahovima, zabrinutosti, sabranosti, itd.

Hodanje – put prema Bogu

I naš hod prema crkvi istovremeno izražava i smisao tog hoda i koliko cijenimo mjesto kamo idemo. Ako redovito kasnimo s polaskom u crkvu te moramo žuriti ili trčati kako bismo na vrijeme stigli, a pritom se još dobro oznojimo, to ujedno kazuje kakvi smo ili kakav je naš stav prema Bogu. Stoga ministrante treba odgajati da na vrijeme krenu u crkvu kako bi se mogli dolično pripremiti za sudjelovanje u bogoslužju. Na žalost, često smo svjedoci kako ministranti stižu u sakristiju u zadnji čas, zadihani i znojni, te se onda na brzinu oblače i bez ikakve sabranosti prilaze oltaru. Stoga je važno odgajati ministrante da već na crkvenom pragu, dostojnim gestama na ulazu – klecanjem i križanjem, odaju poklon Bogu i stvaraju ozračje sabranosti.

U tom smislu važno je pripaziti i na hod ministranata za vrijeme bogoslužja. Hod koji slijedi kroz crkveni prostor, posebno za vrijeme ulazne procesije, nije kao hodanje ulicom. Na ulici možemo hodati žurno ili kako već traže prilike. U crkvi hod treba biti nešto drugačiji. Crkva je "kuća Božja" te i hodanje treba biti primjeren - ni brzo ni previše usporeno. Hod treba biti polagan, svečan i dostojanstven, bez žurbe, ali i prebacivanja s noge na nogu. Tijelo treba biti uspravno i dostojanstveno jer koračamo "pred samim Bogom". Neka vjernici u ministrantskom hodu vide strahopoštovanje pravog poslužitelja oltara. Također je potrebno ministrante upozoriti ako za vrijeme Mise malo zakasne u posluživanju, da ni tada ne treba žuriti. Svećenik će strpljivo sačekati jer posluživanje kod oltara treba biti bez užurbanosti.

Držanje ruku

Naše su ruke dvije divne alatke. Njima se spremamo, pišemo, crtamo i obavljamo mnoge poslove. Kada kod Mise sklapamo ruke, prestajemo raditi i stvarati. Tada se predajemo u Božje ruke. Njemu upućujemo svoje misli.

U Crkvi nije uvijek bio običaj sklapati ruke. Kršćani su u prvim vremenima molili raširenih ruku, podignutih iznad glave. Tako su molili i starozavjetni vjernici. U ono vrijeme to je bio znak usrdne molitve. Raširene ruke prvih kršćana bile su znak i Krista na križu. Danas tako moli svećenik na oltaru ili članovi neke molitvene grupe.

Kasnije su vjernici stavljali ruke na prsa u obliku križa, što još danas čine mnogi Francuzi. Tek u desetom stoljeću počeli su vjernici sklapati ruke, onako kako mi danas sklapamo. Sastavljeni dlanovi s ispruženim prstima. Kažu da ovaj način potječe od starih Germana. U srednjem vijeku bio je običaj da je sluga, primajući od feudalca zemlju u posjed, stavljao svoje sklopljene ruke u njegove. Tako je obećao poslušnost i vjernost, a gospodar bi mu obećao zaštitu i pomoć. To isto čine svećenički kandidati kod svećeničkog ređenja. Stavljaju svoje ruke u biskupove i obećavaju mu poštovanje i poslušnost.

Klanjanje i klecanje

U liturgiji postoje četiri različita izraza štovanja: naklon, jednostavno klecanje, svečano klecanje (na oba koljena pred izloženim Sakramentom) i prostiranje na pod (na Veliki petak i u obredu ređenja). Naklon, prigrbanje gornjeg dijela tijela, najčešći je način izraza štovanja za vrijeme liturgije. Činimo ga pred križem ili oltarom kao znak pozdrava. Pokret naklona treba biti svečan i dostojanstven, a ne usiljen ili brzoplet. Posebno trebamo učiti ministrante da čine znak naklona kada idu s jedne na drugu stranu oltara.

Kod jednostavnog klecanja cijelo tijelo se spušta na desno koljeno tako da se dotakne pod. Ovaj način štovanja iskazujemo kada ulazimo ili izlazimo iz crkve i kad pristupamo svetohraništu. To je naš pozdrav Gospodinu. Svečano klecanje (na oba koljena) činimo kad je izložen Presveti Oltarski Sakrament. I svečano klecanje ne smijemo činiti brzo, nego polako i svečano. Ovi čini izražavaju, s jedne strane, našu poniznost pred Bogom, ali, s druge strane, Bog me prihvaća onakvog kakav jesam, u mom dostojanstvu kao čovjeka. Bog me želi u svojoj blizini jer sam mu prijatelj – poslužitelj oltara.

Kako je lijepo znati da si željen i prihvaćen od Boga! O tome treba češće razmišljati.

Križanje

Kršćani sebe i druge značaju znakom križa, koji je ujedno i molitva za Božji blagoslov i posvećenje. Najčešće činimo "veliki" znamen križa, kada desnom rukom dotičemo čelo, ramena i prsa. Činimo ga na početku svake molitve i svete Mise te kod ulaska i izlaska iz crkve, a označava da blagoslov silazi na cijelog čovjeka. Drugi način križanja je kada s palcem desne ruke činimo tri križića: na čelu, ustima i prsima. Ovaj način križanja označava našu želju da nam Bog posveti misli, riječi i osjećaje. Znak križa čini i svećenik kada daje završni misni blagoslov. Stoga naši pokreti prilikom križanja također moraju biti svečani, polagani i dostojanstveni. Ružno je vidjeti kada se pojedinci križaju kao da mašu oko glave i po prsima. Odgajajmo sebe i druge da naše križanje postane uistinu molitva za Božji blagoslov i znak po kojem nas drugi mogu prepoznati kao kršćane.

POSVEĆENE STVARI I PREDMETI

Već smo naučili da u službi Božjoj koristimo stvari i predmete kojima se svakodnevno služimo. Tako se na našim stolovima mogu vidjeti kruh, vino, čaše, voda, razno posuđe... Slično, i na svoj način drugačije, prostiremo i stol Gospodnji. Uzmimo primjer kruha i vina. Kad bi svećenik na oltaru rezao kruh na kriške i ulijevao vino iz boce, bilo bi nam odveć neobično. Takav način ne priliči oltaru. Bilo bi neobično, i svakako bi nas zbunilo. Iako na oltar donosimo kruh i vino, navikli smo da je to malo drugačije. Znamo da je kruh na oltaru napravljen samo od brašna i vode i da je vino čisto, nepatvoreno. Samo, čestica kruha toliko je tanka da u njoj jedva prepoznajemo kruh kojim se hranimo. A vino se sipa u malu posudu-vrčić (ampulica), koju ne vidamo na našim stolovima. Razmišljamo o liturgijskim stvarima i predmetima. Oni su u crkvenoj tradiciji dobili svoje oblike i mjere, a istovremeno su vrlo znakoviti.

Ambon - stol riječi

Misa je kako smo već naučili ustrojena od dva dijela: u središtu prvoga jest Božja riječ (služba riječi), dok je drugi usmjeren na lomljenje kruha (euharistijsko slavlje). Za oba dijela predviđen je vlastiti "stol".

Stol Božje riječi jest ono mjesto s kojega se naviješta (čitanje i Evanđelje) i tumači (propovijed) Sveto pi-

smo. (Samo u izuzetnim slučajevima ili zbog skučenosti prostora može oltar poslužiti kao zajednički stol riječi i kruha.)

Stoljećima je na našim prostorima propovjeda ona - ca bila stol riječi. Ona je bila povišena spram puka. Pogled na propovjedaonicu bio je doduše otežan s mnogih mjesta crkvenoga prostora, no presudna je bila njezina akustična uloga. Danas se propovjedaonica više ne koristi, već imamo ambon. No, što je to ambon?

Ambon je mjesto na kojemu se nalazi uređen stalak - prilagođen za čitanje i navještaj Božje riječi. Nalazi se na nešto povišenom mjestu. S njega čitamo misna čitanja i svećenik drži homiliju. Često je ukrašen prekrivačem - u boji dana - što ujedno označava da je to liturgijsko mjesto.

Ambon, postavljen u mnogim našim crkvama, po svom je nastanku stariji od propovjedaonice. Ako u nekim crkvama postoje dva takva stalka, onda jedan služi čitaču (možda i pretpjevaču), a drugi svećeniku, odnosno đakonu za navještaj.

Oltar - stol kruha

Stol na kojem se slavi euharistija; na njemu Gospodin uprisutnjuje svoju žrtvu i daje se vjerničkom puku za hranu. Zato je taj stol već u Heb 13, 10 nazvan oltarom, hrvatski - žrtvenikom. Budući da predstavlja Krista, redovito je od kamena, stijene (1 Kor 10, 4).

U svakoj crkvi mora biti postavljen samo jedan oltar. Mora stajati slobodno (ne uza zid) te da kao središnja točka prostora već sam po sebi privlači pažnju zajednice. Ako je potreban još jedan oltar, postaviti će se u kapelu, odijeljenu od crkvenog prostora. U novim crkvama nisu dopušteni pokrajnji oltari, koji bi bili tek radi ukrasa. Glavni oltar redovito je "nepomičan" (*altare fixum*), povezan s podom, za razliku od "pomičnog" oltara (*altare mobile*), koji se može premještati. Za misno slavlje izvan bogoslužnog prostora za oltar dostaje prikladan stol.

Kalež i plitica

Od starine je propisano da se sveto posuđe izrađuje od skupocjene kovine. Nekada se događalo da su se župe natjecale čije će posuđe biti ljepše i skupocjenije. Danas se to čini drugačije. U župnim i filijalnim crkvama nalazimo različito posuđe. Uglavnom su to kaleži i plitice presvučeni vrlo tankim slojem pozlate ili srebra. Neke se katedralne crkve mogu pohvaliti posuđem koje je uglavnom od zlata ili srebra. Za bogoslužje to nije važno. Isus je na posljednjoj večeri uzeo čašu – kalež.

Nije birao neku posebnu čašu i njegov blagoslov je posvetio posudu. To je najvažnije. Bogoslužje ne posvećuje neki plemeniti i skupocjeni materijal nego predmet koji se upotrebljava. Zato i crkveno posuđe ne mora biti nužno od nekih skupocjenih materijala. Upotreba će mu dati "posvećujuću" vrijednost. Tako sve češće možemo vidjeti na našim oltarima crkveno posuđe izrađeno od porculana, keramike ili stakla. Za nas je najvažnije da je to posuđe, od čega god da je izrađeno, sveto. Onda nema mjesta za neozbiljno i neodgovorno rukovanje njime.

Pokaznica – monstranca

Pokaznica ili monstranca je liturgijski predmet u kojem se nešto "izlaže", pruža vjernicima na štovanje. U srednjem vijeku to su bile relikvije mučenika i svetaca. Danas se u monstranci najčešće izlaže Presveti Oltarski Sakrament - posvećeni euharistijski kruh. To se čini kod euharistijskih procesija, blagoslova ili klanjanja. Pokaznica se također izrađuje od plemenitih kovina i pozlaćuje; najčešće je to i vrijedni ručni rad, koji svojim izgledom, i pažnjom koja mu se ukazuje pri rukovanju, časti Isusovu prisutnost u posvećenom kruhu. Radi se o bogato ukrašenoj, u obliku sunca napravljenoj posudi, koja u sredini ima prozorčić, koji se može otvoriti. Unutra je držač u obliku polumjeseca, u koji se stavlja velika hostija.

Oko oltara se okupljaju vjernici da bi proslavili euharistiju. **Križ** ukazuje na prisutnost Kristove žrtve. On se uvijek nalazi ili na zidu, da ga sva zajednica može dobro vidjeti ili pored oltara kao **procesionalni križ**.

Tabernakul služi za čuvanje presvete Euharistije. On se nalazi ili na zidu iza glavnog oltara ili negdje sa strane. Pokraj tabernakula u oltarskom prostoru se nalazi "**vječno svjetlo**", svjetiljka koja uvijek gori u znak stalne Kristove sakramentalne prisutnosti. U tabernakulu se nalazi posuđe u kojem se čuvaju hostije od posljednje Mise. U jednoj maloj posudici, kustodiji čuva se velika hostija za izlaganje u monstranci (pokaznici).

U **piksi** se čuvaju hostije koje se nose bolesnicima. To je jedna vrsta kutijice s poklopčićem, u koju se može staviti više hostija.

Cvijetice spada u oltarski nakit. Ono se daje osobama koje volimo ili kojima smo zahvalni. Upravo te osjećaje imamo prema Isusu na oltaru. Osim njega, tu su i **svijeće**. One mogu, kao i križ, stajati na oltaru ili pored nje-

ga. Označavaju Krista uskrsloga i znak su svečanog slavlja. Moraju biti upaljene najmanje dvije svijeće. Svijeće koje ne gore treba ukloniti ili također zapaliti. Tako npr. imamo takozvane "apostolske svijećnjake", po šest njih na svakoj strani crkvene lađe, koji označavaju mjesto koje je biskup kod posvete crkve poznao uljem.

Oltar se prekriva oltarskim prekrivačem. To je jedna vrsta stolnjaka, koji se na Veliki četvrtak skida u znak žalosti.

Uz kalež, posudu za hostije i vrčice za vino i vodu, upotrebljavaju se i neki platneni rupčići koje i ti moraš poznavati kako bi ih mogao pravilno dodati. **Korporal tjelesnik** jest više puta presavijeno platno koje se razastre na oltar kod prinosa darova. Radi se o bijelom platanu na kojem se, zbog načina presavijanja, vidi devet kvadratnih polja. Na njemu se, nakon prinosa darova, nalaze posude s hostijama i kalež. **Pala** služi kao poklopac za kalež. **Lavabo-rupčić** kojim svećenik briše ruke nakon pranja, često se miješa s **kaležnjakom** (purifikatorijem) koji stoji pored kaleža te služi za brisanje i čišćenje kaleža.

Od pribora što ga ministrant u pojedinim situacijama mora nositi i pridržati, sigurno poznaš **škorpionicu** sa **škropilom (aspergilom)** i **kadionicu s lađicom**, u kojoj se nalaze zrnca tamjana.

Kadionicu nose ministranti na upotrebu svećeniku. Njoj pripada **lađica** iz koje se uzimaju zrnca tamjana i stavljaju na užareni ugljen u kadionicu.

O tome se govori već u psalmima: "Nek mi se uzdigne molitva kao kad pred lice tvoje." Drukčije značenje tamjana možemo otkriti u Matejevu evanđelju 2,11: Mudraci su donijeli Isusu zlato, tamjan i dragocjenu pomast smirnu. Time su mu iskazali štovanje kao kralju, Bogu i velikom svećeniku. Tamjan je znak bogočašćenja. Kada se tamjan upotrebljava u liturgiji, onda to ima sljedeće značenje:

Pri svečanom ophodu upotreba tamjana znači: ulazimo u kuću Gospodnju koja je kuća molitve. Nek se naša molitva poput kada uzdigne Bogu i neka mu bude mila. Kada se obilazi oko oltara kadeći ga, to znači: ovaj oltar je postavljen na službu Velikog svećenika. Neka se sviđi Bogu ono što se ovdje prinosi.

Tamjan se upotrebljava i za vrijeme sprovoda, da bi se okadilo mrtvo tijelo. Time se želi pokazati da je i umrlo "prebivalište" djece Božje dostojno časti. Jer, kao što kaže sv. Pavao: "Tijelo vaše hram je Duha Svetoga."

Sigurno ti je poznato značenje **oltarskog zvonca**, odnosno gonga, kao i crkvenih zvona. Svojim zvukom žele označiti da počinje nešto što je dostojno posebnog navještaja. Zbog toga i u našem vremenu, kada svi imamo satove, zvona i dalje trebaju pozivati na službu Božju. Susret, na čiji početak ona upozoravaju, i dalje ostaje nešto posebno.

Liturgijske knjige

Liturgijske knjige, iz kojih se naviješta riječ Božja, trebaju pobuđivati svijest da je tu prisutan Bog koji sada govori svom narodu. One moraju biti prikladno urešene i lijepe, jer su simboli i znakovi većih vrednota. Zato će svećenik i poslužitelji oltara uvijek paziti na urednost liturgijskih knjiga. Njima se moramo služiti s dužnim poštovanjem i brigom. Riječ Božja preko liturgijskih knjiga dobiva svoj konkretni vidljivi život u zajednici vjernika. Božji glas, dakako, ne možemo čuti, kao ni glas Isusa Krista. Bog upućuje svoju riječ preko glasnika. Liturgijski čitač je izabrani posrednik i prenositelj Božje riječi i njegove poruke. Ponekad je i ministrant (stariji) u službi čitača; ako i nije, dobro je da se zna snalaziti u liturgijskim knjigama.

Lekcionari su zasebne knjige koje sadrže liturgijska (misna) čitanja. Sastavljeni su od zbirki odlomaka iz Svetog pisma, koji se čitaju u misnom bogoslužju. Izabrani biblijski tekstovi prilagođeni su prigodama i vremenu liturgijske godine: svagdanja, nedjeljna, blagdanska, svetačka, adventska, korizmna i uskrsna. Prije misnoga slavlja lekcionar, u kojem su vrpcom označena čitanja, stavi se na ambon i ostaje zatvoren dok ga čitač neposredno prije naviještanja Božje riječi ne otvori. Prikladno je da se čitanja u liturgiji navješćuju iz jedne knjige, osim evanđelja, koje se u nedjeljnim i svečanim slavljinama naviješta iz evanđelistara. Nije prikladno s ambona čitati biblijska čitanja koristeći materijale za liturgijsku pripravu, npr. listić ili slično.

Rimski misal je knjiga koja ima svoje posebno značenje i mjesto u slavljenju Mise. Njome se služi samo svećenik i ona se nalazi pred njim na oltaru ili na posebnom stalku. Rimski misal sadrži sve molitve koje se izgovaraju u Misi. Crvenom bojom su tiskana slova koja služe kao objašnjenja, napomene ili uputstva, a

crnom bojom dijelovi koji se čitaju ili mole. Pjevani dijelovi imaju uz tekst i gregorijanske note. Ako svećenik zaduži ministranta da nosi misal, neka to čini s puno pažnje i poštovanja. Poslužitelji oltara, koji su poučeni i ozbiljni, mogu svećeniku okretati stanice misala.

Zvona

Većina crkava na svojim tornjevima ima zvona; neke nove crkve imaju zvučnike koji imitiraju zvona i dobro se čuju. Zvona podsjećaju i pozivaju na službu Božju. Preko dana redovito tri puta zvone i podsjećaju na lijepe "Anđeoski pozdrav" nebeskoj Majci. U slučajevima ukopa oglašavaju da se jedan član župe preselio u nebesku domovinu, a tijekom su procesije ili nekih svećanih ophoda njihovi veseli tonovi pojačavaju svečanost trenutka. U nekim će župama kod krštenja oglasiti da je župna zajednica obogaćena za novog člana.

Kruh i vino

Kruh je "plod zemlje i rada ruku čovječjih". Tako svećenik govori kod prikazanja. Povijest kruha je duga i bogata. Još prije četiri tisuće godina ljudi su znali obrađivati zemlju i mijesiti kruh. Cijenili su tu vrsnu hranu i zahvaljivali nepoznatim bogovima koji su ih podarili; nisu poznavali pravoga Boga. Izabrani narod upoznao je posebno Božju dobrotu kad ih je u pustinji hranio čudesnom manom-kruhom. Kruh je kod Židova doživljavan kao pravi Božji dar. Cijenili su taj dar i kod blagovanja uvijek su se molili i zahvaljivali. Isus nas je u Očenašu naučio da svakodnevno molimo za "kruh naš svagdašnji". Konačno, na posljednjoj večeri – prvoj Misi, uzima kruh i pretvara ga u hranu za našu dušu.

Povijest kruha je i povijest čovjekova rada. Koliko samo treba truda od sisanja, žetve do pečenja kruha. U kruh je ugrađen čovjekov rad i znoj. Sve to pod prilikama beskrvasnog kruha stavljamo na oltar da Gospodin blagoslovi. On je znak i našeg zajedništva u Gospodinu. Iz mnoštva zrnja koja se melju u brašno, peče se jedan kruh. Kruh nas sve povezuje u jedno. Podsjeća nas na zahvalnost prema Bogu. Nije li danas jedna trećina čovječanstva gladna, željna vidjeti kruh na stolu? A kod nas ga ne manjka. Kad donosimo kruh – hostije na oltar – dobro je da se toga sjetimo i da Bogu zahvalimo. Kruh nam se čini nekako prirodan na oltaru; ali zašto je Isus uzeo vino? Nije li trebao uzeti vodu koju svakodnevno pijemo?

Vino je opojno piće. Ponekad se ljudi napiju i čine štošta nevaljalo. Zašto onda vino u bogoslužju? To su simboli rada i radosti. Da bi imali kruha i hrane, roditelji trebaju raditi. Netko obavlja nekakav posao i tako u trudu i radu zarađuje "kruh svakidašnji". Sve ono što radi i blaguje - označuje kruh. Što je s vinom? I do vina se dolazi napornim radom u vinogradu. Kad ljudi ne rade, a žele se razveseliti, uzimaju vino. Ono ih opušta, odmara i razveseljuje. Vino, dakle, označuje da je čovjeku prirodno i druženje, radost i pjesma. A kada ga donosimo na oltar, onda u tome vidimo prinesen i naš rad, a isto tako radost i bratsko druženje. Biblija u 104. psalmu govori kako se Bog slavi kruhom "koji krijepi srce čovjeku" i vinom što "razvedruje srce čovjeku". Tako je vino simbol čovjekova odmora; slobodnog vremena, kada treba razvijati zajedništvo i prijateljstvo s drugim ljudima. To i takvo vino Isus je uzeo na posljednjoj večeri i te simbole uvijek imamo na oltaru u sv. Misi. Ovi simboli - dok su još u sakristiji neposvećeni - zahtijevaju od poslužitelja oltara da se spram njih brižno ophode. Nema potrebe da olako i nepotrebno kušaju hostije ili vino. Treba imati na umu da su to darovi koji su pripremljeni za stol Gospodnji.

Križ

Za nas kršćane križ je znak raspoznavanja. On ukrašava zidove naših domova, sobe bolnica, učionica i drugih mjesta gdje se kršćani okupljaju ili žive. Križić mnogi nose kao privjesak oko vrata ili ruke. Križ je uvijek na vrhu naših crkava i na ulazima u sela i gradove gdje vidimo križeve krajputaše.

Nije to uvijek bilo tako. U Isusovo vrijeme križ je bio znak koji je ulijevao strah u ljudska srca. Rimljani su, kao okupatori Židova, pobunjenike i druge osuđenike osuđivali na razapinjanje na križ. Bila je to strašna i okrutna smrt. Tako je križ postao znak straha i sramote. I baš taj znak Isus uzima i po njemu nam donosi spasenje. Križ je u središtu naše vjere. Jer po muc i smrti na križu otkupljeni smo od grijeha i krivice. Otada je to znak protuslovlja. Jednima strašan znak upozorenja; drugima – kršćanima – znak spasenja.

Prirodno je da križ bude i u središtu našeg bogoslužja. Na svakom oltaru, gdje se slavi sv. Misa, uvijek se nalazi križ. U nekim crkvama je odmah pored oltara. Uvijek svećenika i vjernike podsjeća na središnju istinu spasenja koja se na otajstven način obnavlja na oltaru.

Posebno štovanje križu iskazujemo i na Veliki petak kada ljubimo simbol našeg spasenja. Kad god je neka svećana procesija, križ ide uvijek ispred svih. Mladenci

će na križu Isusovu dati svoju prisegu kod vjenčanja. U nekim državama suci i svjedoci prisežu na križ. I u još mnogim prigodama križ je časn i štovani znak vjernika.

Nije dobro da se križ pretvara samo u ukras. On jest i uvijek mora biti podsjetnik kako nas je Gospodin, po križu, spasio i darovao život vječni.

Svijeća

Živimo u vrijeme raznovrsnih žarulja, svjetiljki i blještećih svjetlosnih reklama. Električna struja i vještina čovjeka dovela je do raznoraznih svjetlila. Za sviječju, koja je stoljećima služila kao izvor svjetla, kao da više nema mjesta. Ipak, ona je u našim crkvama uvijek prisutna.

Svijeća ima važnu ulogu u bogoslužju Crkve. Vrhunac je kada u uskrsoj noći svećenik unosi veliku sviječju, na kojoj okupljeni pale svoje svijeće. Ona je simbol uskrslog Gospodina. Tri puta će uskliknuti «Svjetlo Kristovo!» I kad palimo svoju sviječju na njenom plamenu podsjećamo se da vjeru primamo kao dar od Uskrslog. I da bi vjera svjetlila u nama, uvijek nam valja biti blizu Gospodina. Pozvani smo da svojom vjeron i životom «svijetlimo» drugima; to je dužnost nas kršćana, a posebno poslužitelja oltara.

Sviječju će svećenik upaliti kod krštenja i predati roditeljima. Opet znak vjere koju su oni dužni prenijeti na svoje dijete. Neki će i na prvoj pričesti svečano primiti sviječju s istom porukom.

Kad god se slavi Misa, na oltaru su upaljene svijeće. Njihov plamen nas podsjeća na Gospodina koji je uskrsnuo i živ je među nama i na oltaru, pod prilikama kruha i vina.

Svijeća nas može još nešto poučiti. Svjetlost svijeće nastaje zbog izgaranja. Vosak se topi i nestaje te tako daje plamen. Gospodin je živio, ljubio nas i dao život za nas. I mi smo također pozvani živjeti u njegovoj svjetlosti, ljubeći i žrtvujući se za braću.

Voda

Vodu u našoj crkvi nalazimo u posudama kod ulaza, u škropionici i u vrčiću za sv. Misu. Koje je značenje vode? Poznato nam je da je voda u velikom postotku ugrađena u naše tijelo i da bez hrane možemo danima, a bez vode tek nekoliko dana. Nas zanima značenje vode u liturgiji.

Na putu prema slobodi i obećanoj zemlji izabrani narod prolazi kroz vodu Crvenog mora. Bio je to prolaz koji ih je oslobodio od pogibli i propasti. Egipćani su ih kanili ponovno vratiti u ropstvo.

U uskrsoj noći, kad se vrši krsna služba, ponovno doživljavamo značenje vode koja "preporuča i daje život vječni". Križanje sv. vodom kod ulaska u crkvu ima nas podsjetiti na krštenje kad smo oslobođeni od zla i nanovo rođeni za Boga. Isto je kad svećenik škropi zajednicu vjernika u nekoj posebnoj prigodi.

Kod blagoslova obitelji također ima podsjetiti na krštenje i odagnati sile tame ukoliko žele nauditi dušama krštenika.

Voda ima svojstvo da pere i čisti. Svećenik će simbolično oprati ruke. Nije to od prijeko potrebe, već da se naglasi kako želi čist prinostiti misnu žrtvu.

Kod krštenja se uzima svježa voda i posvećuje. Krstom se dijete oslobađa istočnog grijeha i prima novi darovani život – postaje dijete Božje.

Vatra

Vatru nalazimo u bogoslužju kao sviječju ili uljanicu za vječno svjetlo, žeravicu za kadionicu i oganj kod Obreda uskrsnuća.

Vatra ljudima trostruko služi: ona svijetli, grije i čisti. Kad se zapali u tami daje svjetlost i odgoni tamu. Istovremeno stvara toplinu koja je dragocjena u hladnim danima. Svojstvo vatre je da izgarajući čisti kovine ili što drugo. Da bi u našim domovima i crkvama bilo svjetla i topline, negdje je nešto izgaralo: nafta, plin ili ugljen. Svijetu oko nas potrebno je također svjetlosti i topline. Ona dolazi preko Božje žrtve i dobrote i prolazi kroz nas. Svi su pozvani da budu svjedoci, a posebno oni koji su blizu i poslužuju oltar.

Svećenička liturgijska odjeća

Za vrijeme Mise svećenik nosi sljedeću odjeću:

Alba je bijela haljina koja seže do gležnjeva. Ona potpuno obavija svećenika te podsjeća na kršteničku haljinu. Ujedno, alba je dio liturgijskoga ruha koji je zajednički svim liturgijskim službenicima.

Štola je uski komad posebno sašivenog platna koji se stavlja preko ramena i znak je svećeničke ili đakonske službe. Đakon stavlja štolu na malo drugačiji način

nego svećenik - preko jednog ramena i vezuje je na boku.

Amikt je pravokutno platno s vrpcama pomoću kojih ga svećenik ovija oko vrata.

Cingulum je pojas koji služi za vezanje albe. U nekim albama danas je već ušiven ovaj pojas.

Misnica je dio liturgijskog ruha koji se, kao i štola, izrađuje u različitim liturgijskim bojama, ovisno o blagdanima i liturgijskom vremenu. Starije misnice znaju imati neke posebne ruktvorine ili pozlate. Bile one bogato ukrašene ili od običnijeg materijala, njihova namjena i važnost ostaje ista. Ona je najnaglašeniji i najprepoznatljiviji dio ruha. Međutim, svećenici mogu ponekad, ako nema dovoljno misnica, sudjelovati u Misi – kad koncelebriraju - samo u albi i štoli.

Osim Mise, svećenik predvodi i druga liturgijska slavlja: vjenčanja, ukope, procesije, blagoslove. U tim prigodama nosi se i nešto drugačije liturgijsko ruho.

Roketa je bijele boje, obično ukrašena vezom ili čipkom, s većim otvorom oko vrata. Svojom bjelinom također podsjeća na kršteničku haljinu.

Pláš ili pluvijal nosi se kod svećanih blagoslova ili u procesiji. Latinska riječ pluvijal - kišna kabanica – tako naglašava kako se bogoslužje i pobožnosti, prilikom kojih se koristi pláš kao liturgijska odjeća, često događaju na otvorenom.

Velum ili oplećak je komad podužeg, obično ukrašenog ili izvezenog platna koji upotrebljava svećenik kod blagoslova s Presvetim Oltarskim Sakramentom.

Reverenda ili talar (habit kod redovnika) je svećenička "haljina" crne ili neke druge boje (ovisno o redovničkom redu) koju svećenici ili redovnici nose preko građanske odjeće te na nju oblače liturgijsko ruho. Reverenda je prepoznatljiva po nizu dugmadi, a redovnički habit prema pojasu s tri "čvorića", koja označavaju tri redovnička zavjeta (siromaštvo, poslušnost i čistoću).

Ministrantska liturgijska odjeća

Obično su ministrantska odijela načinjena od dva dijela: *rokete* i tzv. *ministrantske suknje* koja je ili u boji liturgijske godine ili crna, a slični na prepolovljenu reverendu (duga, obično crna ili smeđa, svećenička odjeća). Ministrantska roketa je istog kroja kao i svećenička samo je nešto jednostavnija. Ministrantska suknja može biti različite dužine i ima na sebi ušiven pojas kojim se steže. Praktično je da se podizanjem i spuštanjem prilagođuje veličini ministranta. Današnja, novija, i sve prisutnija, ministrantska odijela su puno jednostavnija. Obično su poput svećeničke albe – ministrantska alba – a vežu se pojasevima koji mogu biti u različitim liturgijskim bojama. Dodatak klasičnim i novijim odijelima mogu biti ovratnici (kragne) u liturgijskim bojama.

Važno je ukazati da su za vrijeme bogoslužja oči vjernika uprte prema oltaru i svetištu te treba dobro paziti na urednost i čistoću liturgijskoga ruha – svećeničkog i ministrantskog.

Uvođenje u ministrantsku službu

Dobro je već nakon prve pričesti ponuditi djeci da se uključe u ministrantsku grupu. U nekim se župama još jedno vrijeme prvopričesnike drži na okupu kao zasebnu skupinu, da bi ih se tek kao odraslije uključilo u druge grupe. U svakom slučaju, ako postoji prevelik broj djece koja bi se htjela uključiti u ministrantsku grupu, prednost treba dati starijima. Oni će već moći svoju službu ozbiljnije shvaćati i s njima se onda može sustavnije raditi.

Vrijeme pripreve

Evo kako sam ja postao ministrant. Bilo je to prije mnogo godina. Bio sam na misi jednog četvrtka. Nije bilo ni jednog ministranta. Župnik me upitao da li bih mu htio pomoći kod bogoslužja. Rado sam prihvatio, ali me bilo pomalo i strah. Ja sam, doduše, već vidio što rade ministranti, ali mnogo toga još nisam znao. Za prvi put je bilo dosta dobro. Kasnije sam dolazio redovito i učio od drugih. Postao sam pravi ministrant. Nadam se da ti nećeš morati tako na brzinu postati ministrantom, nego da ćeš imati dovoljno vremena za učenje i pripremu.

Nije dovoljno ono što se radi u nekim župama, da se novog ministranta "prikрпи" nekom starijem koji će mu pokretom ruke ili glave pokazivati što i kada treba činiti.

Ministriranje je važna služba. Tu se radi o službi Božjoj za koju se treba temeljito pripreve za ministrantsku službu. Kroz to se vrijeme kandidati za ministrante ozbiljno pripremaju, da bi se na kraju sami odlučili hoće li prihvatiti ovo služenje u zajednici ili ne.

Ministranta treba postupno uvoditi u službu. Zato bi bilo pametno da ga se najprije upozna s prostorom u kojem će se kretati (crkva, oltarski prostor, sakristija). Trebat će ga polagano dovesti do toga da se sigurno i pravilno kreće u ovom za njega još novom i neobičnom prostoru. Za to je potrebno pojedinačno i zajedničko vježbanje u osnovnim liturgijskim pokretima.

Mladi kandidati će se tako postepeno upoznavati sa svim onim što je potrebno za njihovu službu. Oni to moraju razumjeti i usvojiti. Postupno, uz često ponavljanje, širit će se krug njihovih dužnosti. To će im već biti poticaj da se srećem i dušom unose u svoj posao.

Zato nije razborito da se "novajlija" čim prije pripusti euharistijskoj službi i upiše u "raspored ministriranja". Čak niti onda ako ih nema dovoljno za ministriranje, kao npr. za vrijeme ljetnih praznika. Treba poštivati i sačuvati vrijeme kušnje.

S obzirom na sadržaj ovog "vremena pripreve" postoji mnogo različitih prijedloga. U svakoj bi župi skupina odraslih ministranata mogla zajedno sa župnikom ili kapelanom izraditi za svoje prilike prikladan plan.

PRVI NAČIN

Dobro je da se svečanost uvođenja novih ministranata u službu slavi nedjeljom ili blagdanom kada je okupljen veći broj članova župne zajednice. Ministrantski pripravnici ulaze svečano u crkvu u pratnji starijih ministranata. Na podesnom mjestu uz oltar nalaze se odijela za nove ministrante. Dok oni prolaze kroz crkvu, pjeva se prikladna pjesma, npr. "O Bože, zar si pozvao mene?" Kada se ministranti smjeste u prezbiterij i nakon svećenikova pozdrava, svećenik poimence proziva nove ministrantske kandidate. Svaki od njih odaziva se sa: "Evo me!"

SVEĆENIK: Danas ćete obući ministrantska odijela i postati službenici oltara ove crkve. Jeste li dovoljno shvatili svoju dužnost i jeste li spremni preuzeti ovu službu?

MINISTRANTI: (zajedno, ali odgovara svaki za sebe)

Jesam!

SVEĆENIK: Hoćete li svojim ponašanjem, pobožnošću i revnošću biti i drugima na poticaj da se s poštovanjem odnose prema domu Gospodnjem?

MINISTRANTI: Hoću!

SVEĆENIK: Gospodin blagoslovio vaše iskreno nastojanje i dao vam milost da ostanete vjerni svojoj odluci, te da budete na čast i ponos ovoj vjerničkoj zajednici.

MINISTRANTI: Amen!

Blagoslov ministrantske odjeće

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, blagoslovi ova ministrantska odijela i one koji će ih nositi, da se zaodjenu tobom, koji s Ocem i Duhom Svetim, živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

SVI: Amen.

Svećenik pošćropi odijela blagoslovljenom vodom, a potom stoji ispred oltara. Ministrantski kandidati pri-

stupaju pojedinačno ili po dvojica da iz njegovih ruku prime odijelo. Dok predaje odijela svećenik govori:

SVEĆENIK: Ovim odijelom zaodjenuo te Bog u novog čovjeka, na sliku Kristovu.

MINISTRANT: Amen!

Za vrijeme predaje odijela neka župna zajednica pjeva prikladnu pjesmu ili psalam 84, odnosno 89. Kad se svi obuku, stanu pred oltar, a svećenik nad njima moli sljedeću molitvu:

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, pogledaj na ovu djecu naše župne zajednice koja danas stoje pred tobom svečano obučena u odjeću tvoje službe. Molimo te, daj im snage da ostanu vjerni ovoj službi, koju su sada s oduševljenjem prihvatili.

SVI: Amen!

Slijedi služba riječi. Ministriraju još uvijek stari ministranti. Za vrijeme propovijedi svećenik će uputiti vjerničkoj zajednici nekoliko riječi o mjestu i ulozi ministranata u liturgiji Crkve. Nakon homilije slijedi predavanje znakova liturgijskih predmeta novim ministrantima.

SVEĆENIK: Za vrijeme pripreve vi ste se pripremili za ministrantsku službu i pokazali se dostojnima pridružiti se ministrantima naše crkve i župne zajednice. Kao vanjski znak svoje službe oltaru, primit ćete iz ruku svećenika predmete kojima ćete se služiti. Neka vam Bog pomogne da svoju ministrantsku službu dobro i savjesno obavljate.

Stariji ministranti dodaju svećeniku liturgijske predmete, a on ih pruža novim ministrantima uz ove riječi:

Biblija ili Lekcionar

SVEĆENIK: Uzmi knjigu Riječi Božje, čitaj je i po njoj živi! U svojoj ministrantskoj službi nosi je i postupaj s njome kao s dragocjenim blagom!

Ampulice (vrčići) i posuda za hostije

SVEĆENIK: Odsada ćeš donositi darove kruha i vina za svetu žrtvu. Oni će postati Kristovim tijelom i krvlju, nama za hranu. S poštovanjem i pobožnošću nosi ove posude s darovima, jer si tako blizu velikom otajstvu svete vjere.

MINISTRANT: Amen!

Svijećnjak sa svijećom

SVEĆENIK: Odsada ćeš biti i svjećonoša. U službi oltara izgaraj revnošću poput ove svijeće tako da svojim dobrim primjerom možeš svijetliti svim ljudima.

MINISTRANT: Amen!

Kadionica

SVEĆENIK: Primi kadionicu i nosi je na slavu Božju. Kao što se iz nje diže ugodni kâd, tako neka se iz tvoje duše diže ugodan miris na slavu Krista Gospodina!

MINISTRANT: Amen!

Lađica s tamjanom

SVEĆENIK: Primi ovu lađicu. U svojoj službi nosi je uvijek s onim poštovanjem s kojim su sveti mudraci s Istoka nosili tamjan malome kralju, Isusu Kristu, našem Gospodinu!

MINISTRANT: Amen!

Zvonce

SVEĆENIK: Primi oltarsko zvonce. Njime ćeš zvoniti na slavu Božju i pozivati na pažnju i nutarnje sudjelovanje u službi Božjoj. Neka ti njegovi zvuci budu poticaj na oslušivanje Božjih nadahnuća.

MINISTRANT: Amen!

Završna molitva

SVEĆENIK: Pomolimo se: Gospodine Isuse Kriste, ova su djeca predstavljena cijeloj kršćanskoj zajednici da budu od pomoći svećeniku za vrijeme bogoslužja. Molimo te, podaj im milost da tako služe u liturgiji kako ti to od njih očekuješ. Koji živiš i kraljuješ s Ocem i Duhom Svetim, Bog po sve vijeke vjekova.

SVI: Amen!

Ako je "obred" uklopljen u Misu, misa se nastavlja. ukoliko se odvija u obliku službe riječi, onda slijedi vjernička molitva, a zatim se zapjeva koja prikladna pjesma. Po završetku "obreda" slijedi čestitanje novim ministrantima, kada im se daju i prikladni, simbolični darovi.

DRUGI NAČIN

Dobro je da ministranti prođu vrijeme priprave (kušnje). Župnoj zajednici mogu se predstaviti kandidati za poslužitelje oltara u nedjelju iza prve pričesti, bilo da su kandidati iz trećeg ili kojeg drugog razreda. Zadužiti već postojeće ministrante da svaki priprema po jednoga, posebno preko ljeta. Ministranti kandidati trebaju izabrati svoj dan u tjednu te zajedno sa svojim mentorom vježbati radnim danima. Svečano uvođenje u ministrantsku službu može biti u nedjelju iza Katehetske nedjelje, koja bi mogla biti u prvu nedjelju nakon početka školske godine.

Kada se okupi zajednica, ministranti ulaze s križem na čelu procesije, obučeni u ministrantska odjela, a zatim idu kandidati u običnom odijelu, te svećenik. Ministrantska odijela stoje na stolicama za nove ministrante.

Nakon homilije ili službe riječi, najstariji ministrant zamoli svećenika za prijem novih ministranata riječima:

NAJSTARIJI MINISTRANT: Velečasni župniče! Pred vama i pred ovom zajednicom nalaze se najmlađi članovi naše župne zajednice, koji ištu da budu primljeni u zbor ministranata-poslužitelja oltara, a to su: (nabraja njihova imena i prezimena) Molimo da ih primanjem u zbor ministranata pridružite zajednici poslužitelja oltara.

SVEĆENIK: Hoćete li svojim ponašanjem, pobožnošću i revnim služenjem, biti drugima primjer, te služiti oltaru Gospodnjem?

SVI: HOĆU

SVEĆENIK: Pomolimo se:

Gospodine Isuse Kriste, blagoslovi ova ministrantska odijela, i one koji će ih nositi, da se zaodjenu s Tobom, koji s Ocem i Duhom Svetim, živiš i kraljuješ u vijeke vjekova.

SVI: Amen.

Svećenik poškropi odjela, podjeljuje ih svakom ministrantu u ruke te svakom kaže:

SVEĆENIK: Ovim odijelom zaodjenu te Gospodin u novog čovjeka na sliku Kristovu.

MINISTRANT: Amen.

Slijedi oblačenje ministrantskih haljina. Za to vrijeme može se pjevati pjesma ili izreći psalam. Nakon oblačenja slijedi završna molitva.

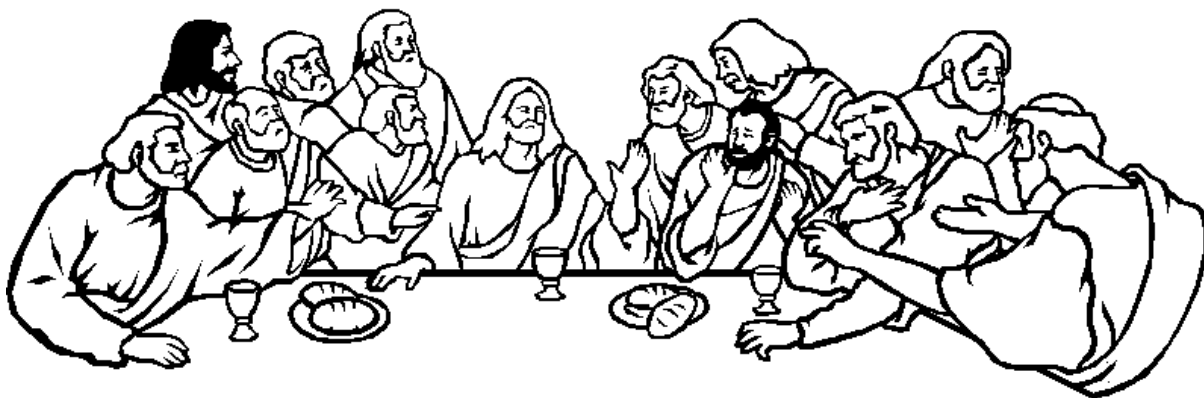
ZAVRŠNA MOLITVA

SVEĆENIK: Pomolimo se.

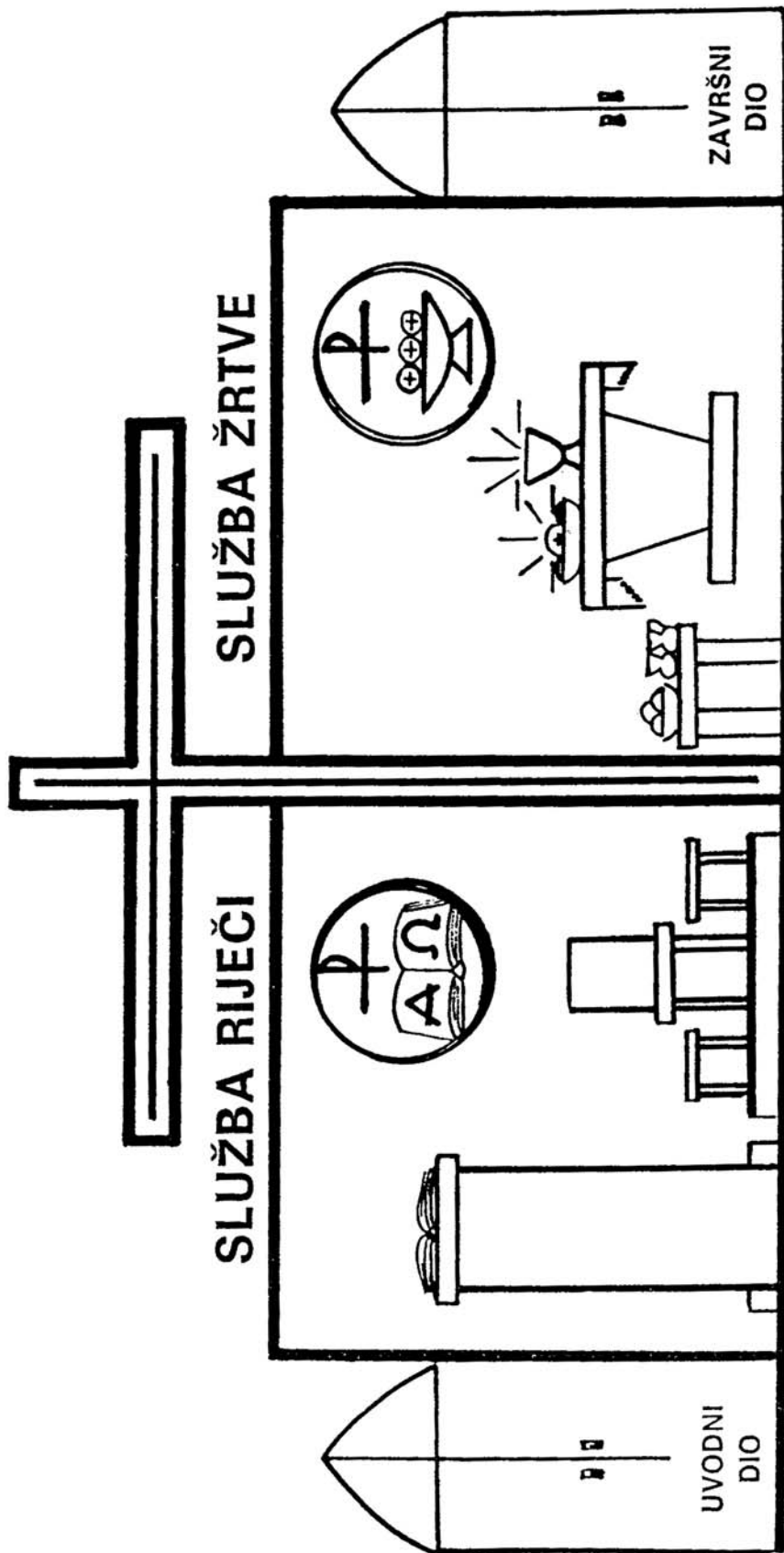
Gospodine Isuse Kriste, ova su djeca predstavljena cijeloj kršćanskoj zajednici da budu od pomoći svećeniku za vrijeme bogoslužja. Molimo te, podaj im milost da tako služe u liturgiji kako ti to od njih očekuješ. Koji živiš i kraljuješ s Ocem i Duhom Svetim, Bog po sve vijeke vjekova.

SVI: Amen.

Sveta Misa se nastavlja redovito.

RED SVETE MISE

Ulazna pjesma
Pozdrav
Pokajnički čin
Molitva — zazivi
Slava
Molitva

Prvo čitanje
Psalam
Drugo čitanje
Aleluja
Evangelije

Propovijed
Vjeroispovjed
Molitva vjernih

Prikazna pjesma
Prikazanje kruha
Prikazanje vina
Prikazna molitva

Predslavlje
Svet svet . . .
Pretvorba
Podizanje

Oče naš
Molitva mira
Jaganjce Božji
Pričesna pjesma
Pričest
Molitva

Blagoslov
Odpust

SVETA MISA

je **NE KRVNA ŽRTVA** ali i **GOZBA** u kojoj se Isus Krist pod prilikama **KRUHA** i **VINA** prikazuje svome Ocu.

- prva sv. Misa bila je na **VELIKI ČETVRTAK**
- prvi svećenici - **APOSTOLI**
- naziva se još: - **EUHARISTIJA**
- **LOMLJENJE KRUHA**

Sastoji se od 4 dijela:

1. UVODNI DIO

- ulazna pjesma
- pozdrav svećenika
- pokajnički čin
- Slava (u došašću i korizmici ne)

2. SLUŽBA RIJEČI

- Čitanja
- Stari zavjet (SZ)
- Novi zavjet (NZ)
- Psalm
- Evanđelje (Radosna vijest)
- **HOMILIJA** (propovijed)
- Vjerovanje
- Molitva vjernika

Služimo se riječima:

1. SVEĆENIK

- pozdravlja
- navješta
- tumači

2. PJEVAČI

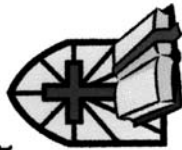
- predvode
- uljepšavaju gozbu

3. ČITAČI

- proglašavaju **BOŽJU RIJEČ**
- navještaju
- mali proroci

4. VJERNICI

- slušaju
- odgovaraju
- prenose u život

3. EUHARISTIJSKA SLUŽBA

a) PRIKAZANJE (prinos kruha, vina, vode - sebe samog)

b) PRETVORBA → pretvara se

- kruh u Isusovo tijelo
- vino i voda u Isusovu Krv

c) PRIČEST

- gozba
- hrana
- dolazim pjevajući
- vraćam se na mjesto i zahvaljujem

TO JE NAJVEĆA TAJNA NAŠE VJERE

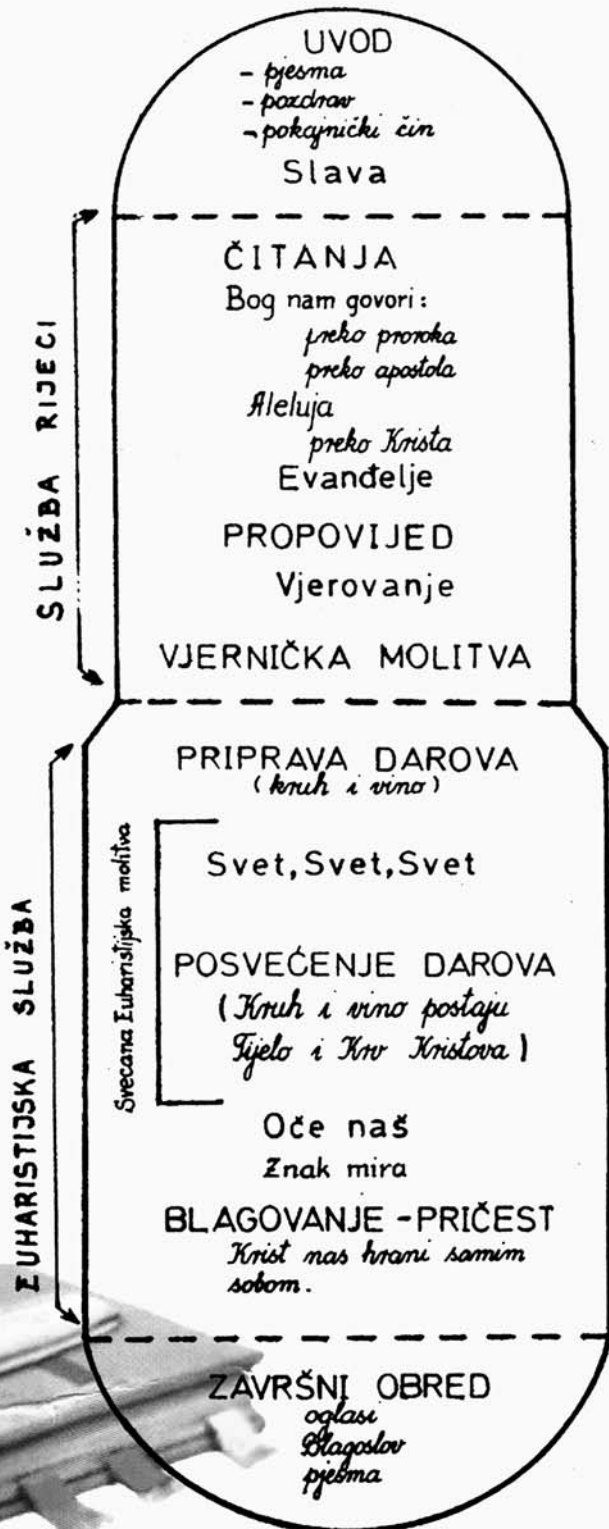
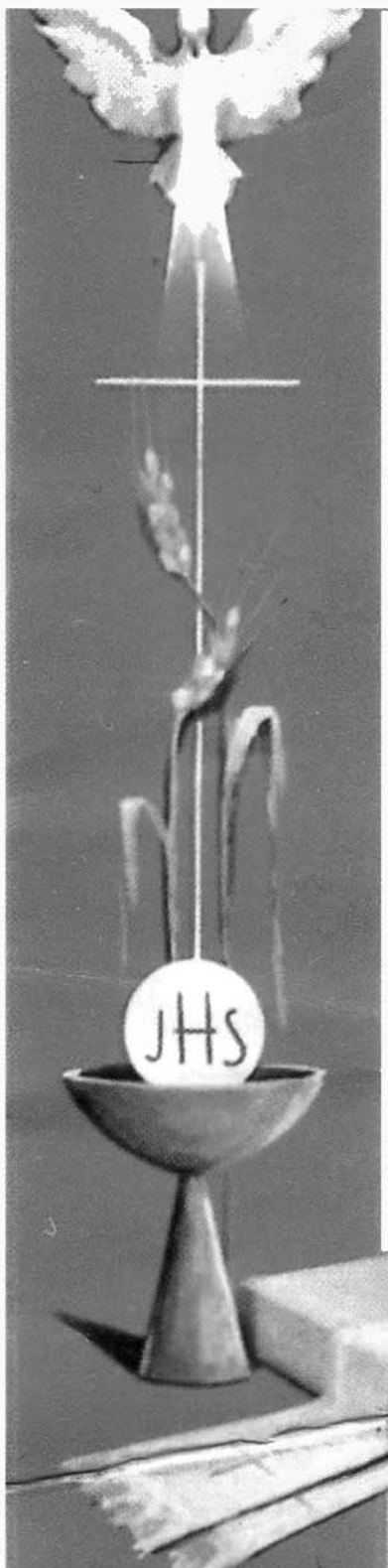
4. ZAVRŠNI DIO

- molitva
- blagoslov (zaštita i snaga za cijeli tjedan)

BOGU HVALA

- vjernik sam koliko dolazim na **NEDJELJNU SVETU MISU**
- **JER NEDJELJA I ZAPOVJEDANI BLAGDANI SU :**

1. **DANI SUSRETA S BOGOM I BRACOM U VJERI**
2. **DANI RADOŠTI**
3. **DANI ODMORA OD SVAKODNEVNIH OBEVEZA**
4. **DANI SVEČANOSTI**
 - u odijelu
 - obiteljskom stolu
 - darivanju slobodnog vremena sebi i drugima

KRSNE HALJINICE

1

2

3

4

5

6

6 MOTIVA

25 KUNA

KNJIŽNICA
MINISTRANTPRILUČNIK
ZA MINISTRANTE

7

ZA MLADE 1.-3. RAZ.

7

MINISTRANTI
VJEZBENICA

7

MINISTRANTI I
MINISTRANTICE

7

PRIPOVJESTI o ministrantima

PRILUČNIK ZA ČITAČE

7

PRIZNANJE ZA ŽUPSKU
SURADNIKE: čitače, pjevače...

3 KUNE

PRIZNANJE
ZA MINISTRANTE

3 KUNE

KNJIŽICE ZA PRAČENJE DOLAZAKA NA NEDJELJNU MISU
(prikladno za kandidate za pričest, krizmu...)

- Knjižica 2 kn; - pečat 100 kn

2 KUNE

100 KUNA

- Ministrantske albe (bijele): manje (1. i 2. r.) male (3. i 4. r.), srednje (5. i 6. r.) i velike (7. i 8. r.) XXL (srednja škola) 120 kn 10 kn 10 kn 45 kn
- Pojasevi: bijeli, žuti, crveni, zeleni i ljubičasti 2 kn 5 kn 2 kn 2 kn 3 kn 25 kn 110 kn 130 kn
- Križevi na žutoj vrpci
- Ovrtnici u dvije boje: ljubičasto/žuta i zeleno/crvena
- Rasporedi za tjedno i mjesečno bilježenje
- Plakata sa molitvama prije i poslije mise
- Plakata, molitve za duhovna zvanja
- Ministrantske iskaznice
- Krsne haljinice u 6 motiva
- Prvopričesničke haljine
- Krizmaničke haljine

Narudžbe:
ŽUPNI URED
35214 DONJI ANDRIJEVCI
Tel. 035/471-141
Mtel. 098/611-831

RUHO ZA POSLUŽITELJE OLTARA

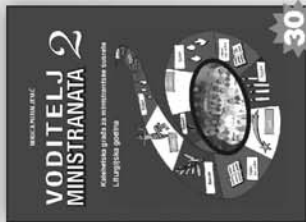
MINISTRANTI

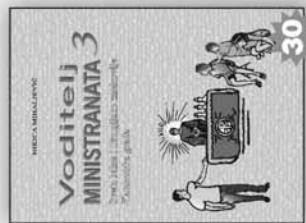
PRIČOM KROZ MISU

VODITELJ MINISTRANATA 1
Katehetska građa

VODITELJ MINISTRANATA 2
Katehetska građa:
Liturgijska godina

VODITELJ MINISTRANATA 3
Katehetska građa: Sveta Misa

KRIZMANICI

Krizmaničke haljine
(mjera po dogovoru) - 130 kn

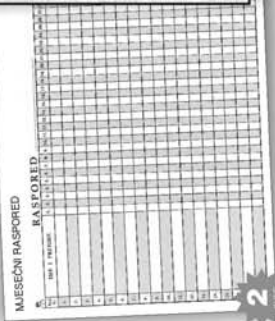

Prvopričešničke haljine za 3. razred
tri veličine (ili prema dogovoru) - 110 kn

MINISTRANTSKA
ISKAZNICA

MJESEČNI I TJEDNI RASPORED

2

Popis korištene literature:

- ABELN R. - KNER A., Slobodan dan ili blagdan? Nedjelja kao pitanje ljudske savijesti, UPT, Đakovo, 2003.
- DEVETAK V., Moj nedjeljni susret, Župa Duha Svetog, Sl. Brod, 1981.
- FERRERO B., Priče iz pustinje, Katehetski salezijanski centar, Zagreb 2002.
- FERRERO B., Zrikavčev pjev, Katehetski salezijanski centar, Zagreb 2005.
- FERRERO B., Samo vjetar zna, Katehetski salezijanski centar, Zagreb 2004.
- GOURMONT R., Što je sveta Misa?, UPT, Đakovo, 2000.
- HOFFSÜMMER W., Znakovne propovijedi za djecu, priredili za hrvatsko izdanje: D. Bosnar i J. Vnućec, Župni ured Slobošćina, Zagreb, 1986.
- KASPAR P. P., Govor znakova. Elementi katoličkih bogoslu'ja, Sesevete, 1996.
- KRATKE PRIČE 1. - ZA BOGOSLUŽJE I KATEHEZU, priredili u suradnji s W. Hoffsümmrom: D. Bosnar i J. Vnućec, Župni ured Sesevete, Sesevete, 1996.
- KRATKE PRIČE 2. - ZA BOGOSLUŽJE I KATEHEZU, priredili u suradnji s W. Hoffsümmrom: D. Bosnar i J. Vnućec, Župni ured Sesevete, Sesevete, 1998.
- MABIĆ F., Govorio im je u prisporodobama. Zbirka primjera i misli za propovijedi, Sveta Baština, Duvno, 1990.
- Mali koncil – MAK, mjesećni prilog GLAS-a KONCILA, Zagreb, godišća 1978.-1982.; 1999.-2000.
- MARKIĆ B., Licem prema suncu, Crkva na kamenu, Mostar, 1987.
- MIHALJEVIĆ N., Voditelj ministranata 1, D. Andrijevc, 2004.
- MIHALJEVIĆ N., Prićom kroz Misu, D. Andrijevc, 2006.
- PAVLIĆIĆ Ž. R., Ispovijed. Odakle? Zašto? Kako?, Zagreb, 1995.
- PAVLIĆIĆ Ž. R., Sveta Prićest - Kruh života, Đakovo, 1996.
- PICHLER A., Upoznajmo što činimo. Homilije o Misi., Sarajevo – Banja Luka, 1983.
- POTOČNIK J., Služite v veselju, Katehetsko gradivo za ministrantska srećanja, Katehetski center knjižice Ljubljana, Ljubljana, 1995.
- RUGER L., U dobru zemlju, priredili: Salezijanci – Križevc, Zagreb, 1964.
- SCHNITZLER T., Pripovijedana misa, preveo i izdao: fra Jozo Župić, Split, 1994.